

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

*objęta
Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich
na lata 2014-2020*

Obszar gmin:
Kwidzyn, Gardeja, Prabuty, Sadlinki, Ryjewo

Kwidzyn, Grudzień 2015

Spis treści

Rozdział I Charakterystyka LGD	4
1.1. Nazwa LGD	4
1.2. Obszar	4
1.3. Opis procesu tworzenia partnerstwa	5
1.4. Opis struktury LGD	5
1.5. Opis składu organu decyzyjnego	6
1.6. Zwięzła charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym.....	6
1.7. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD.....	6
Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR.....	7
2.1. Proces tworzenia partnerstwa na rzecz strategii – wykorzystane metody zapewniające partycypację oraz wyniki ich zastosowania	7
2.2. Metody angażowania społeczności lokalnej w procesy monitorowania, oceny i aktualizacji strategii oraz opracowywania i zmiany lokalnych kryteriów wyboru.....	11
2.3. Planowane metody animacji społeczności lokalnej.....	11
Rozdział III Diagnoza – opis obszaru i ludności	12
3.1. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości oraz branż z potencjałem rozwojowym.....	12
3.2. Rynek pracy	15
3.3. Działalność sektora społecznego. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego	18
3.4. Problemy społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk.....	19
3.4.1. Demografia	19
3.4.2. Problemy społeczne, ubóstwo i wykluczenie	23
3.4.3. Edukacja.....	25
3.5. Dziedzictwo kulturowe i zabytki. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz potencjał rozwoju turystyki. Produkty lokalne.....	26
3.6. Wewnętrzna spójność obszaru LSR.....	27
3.7. Grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR oraz obszary interwencji	27
Rozdział IV Analiza SWOT	29
Rozdział V Cele i wskaźniki.....	31
5.1. Cele ogólne, szczegółowe i przedsięwzięcia – charakterystyka i uzasadnienie w świetle diagnozy oraz SWOT. Zgodność z PROW.	31
5.2. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS a także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem.....	38
5.3. Wskaźniki realizacji strategii.....	43
Rozdział VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru	45

6.1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych wraz ze zwięzłą informacją wskazującą sposób powstawania poszczególnych procedur, ich kluczowe cele i założenia.....	45
6.2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami.	46
6.2.2. Uzasadnienie i definicje w zakresie przyjętych kryteriów oceny operacji.	50
6.2.3. Zasady zmiany kryteriów wyboru operacji.....	51
6.3. Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji i zasad oceny.....	52
6.4. Informacja o realizacji projektów grantowych i/lub operacji własnych.....	52
VI.5. Ustalenie wysokości wsparcia.	53
Rozdział VII Plan działania	53
Rozdział VIII Budżet LSR.....	53
Rozdział IX Plan komunikacji.....	54
9.1. Główne cele działań komunikacyjnych	54
9.2. Działania komunikacyjne i grupy docelowe.....	55
9.3. Wskaźniki realizacji działań komunikacyjnych i ich efekty oraz efektywność działań komunikacyjnych.....	55
9.4. Wykorzystanie w procesie realizacji LSR wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych	55
Rozdział X Zintegrowanie	56
10.1. Zintegrowanie zewnętrzne - w układzie dokumentów strategicznych.	56
10.2. Zintegrowanie wewnętrzne w układzie celów, branż i podejścia.	60
Rozdział XI Monitoring i ewaluacja.....	61
Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	63
Wykaz wykorzystanej literatury	64
Załączniki do LSR	65
Załącznik 1. Procedura aktualizacji LSR.....	65
Załącznik 2. Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu.....	66
Załącznik 3. Plan działania	70
Załącznik 4. Budżet LSR.....	76
Załącznik 5. Plan komunikacji.....	77

Rozdział I Charakterystyka LGD

1.1. Nazwa LGD

Stowarzyszenie Powiślańska Lokalna Grupa Działania działa na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U.01.79.855), ustawy z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków EFROW oraz statutu Stowarzyszenia Powiślańska Lokalna Grupa Działania.

Nazwa: Powiślańska Lokalna Grupa Działania; Status prawny: Stowarzyszenie; Data rejestracji: 29.09.2006r.; Numer w KRS: 0000264789.

1.2. Obszar

Obszar działania Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania (dalej PLGD) położony jest w obrębie jednej jednostki administracyjnej, tj. powiatu kwidzyńskiego, w którego skład wchodzi cztery gminy wiejskie (Gardeja, Sadlinki, Ryjewo i Kwidzyn) oraz jedna gmina miejsko-wiejska : Prabuty. Zestawienie, ukazujące charakterystykę poszczególnych gmin, ukazano w poniższej tabeli.

Tabela 1 Kluczowe informacje dotyczące gmin znajdujących się na obszarze Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania

Nazwa gminy	Kod Teryt	Rodzaj gminy	Liczba ludności	Rodzaj gminy	Powierzchnia (w km2)
Gardeja	2207022	gmina wiejska	8460	Wiejska	193
Kwidzyn	2207032	gmina wiejska	11138	Wiejska	207
Prabuty	2207043	gmina miejsko-wiejska	13278	Miejsko-wiejska	197
Ryjewo	2207052	gmina wiejska	5972	Wiejska	104
Sadlinki	2207062	gmina wiejska	5896	Wiejska	112

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wszystkie gminy leżące na obszarze objętym realizacją LSR są partnerami LGD. Ogólna liczba mieszkańców obszaru to 44744 (dane wg GUS na 31 grudnia 2013).

Na poniższym rysunku przedstawiono mapę obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju, ukazującą zarazem granice poszczególnych gmin, wchodzących w skład obszaru PLGD.

Rysunek 1 Mapa obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

Obszar objęty lokalną strategią rozwoju to w sumie około 813 km². Największą gminą jest Gmina Kwidzyn, najmniejszą zaś, o połowę mniejszą, Gmina Ryjewo. Należy zauważyć, że obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju w pełni realizuje kryterium spójności przestrzennej – wszystkie gminy należące do PLGD sąsiadują ze sobą w ten sposób, że każda gmina graniczy z dwiema innymi gminami, należącymi do PLGD.

1.3. Opis procesu tworzenia partnerstwa

Budowa międzysektorowego partnerstwa lokalnego na obszarze działania LGD rozpoczęła się w ramach Pilotażowego Programu LEADER + (pierwsze spotkanie informacyjne dla mieszkańców gmin odbyło się 19.12.2005r.). Do udziału w tym procesie zaproszono przedstawicieli szerokiego spektrum środowisk, instytucji i organizacji. W związku z tym osiągnięto cel pełnej reprezentacji wszystkich sektorów, zarówno w powstałej w ramach składu członków Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania, jak i w procesie diagnostycznym oraz planistycznym przy budowie strategii. W ramach realizacji projektu zorganizowano spotkania z przedstawicielami organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, lokalnych władz, szkolenia dla LGD oraz warsztaty strategiczne. 26 kwietnia 2006 r. Walne Zgromadzenia Członków- Założycieli powołało stowarzyszenie o nazwie Powiślańska Lokalna Grupa Działania, które zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym 29.09.2006 roku. W styczniu 2008 roku na Walnym Zgromadzeniu Stowarzyszenia dokonano zmian w statucie dostosowując do wymogów ustawy z 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW, powołując Radę Programową – organ decyzyjny, w której zachowana została równomierna reprezentacja wszystkich sektorów. We wrześniu 2008 roku przyjęte zostały do Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania wszystkie Gminy objęte LSR, a w maju 2012 r. został przyjęty Powiat Kwidzyński. Kolejny okres tworzenia partnerstwa to okres realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach PROW 2007–2013. Do biura stowarzyszenia złożono 144 wnioski, zrealizowano budżet wdrażania w wysokości 4516587,01 zł, a stopień wykorzystania budżetu określonego w ostatnim aneksie do umowy ramowej stanowi 98,87%. W trakcie realizacji LSR zrealizowano 1 projekt współpracy wraz z sąsiednimi 2 LGD-ami.

1.4. Opis struktury LGD

W skład struktury LGD wchodzi członkowie oraz władze, którymi są Walne Zebranie Członków (WZC), Zarząd LGD, Rada LGD oraz Komisja Rewizyjna. Walne Zebranie Członków jest najwyższą władzą LGD. Do jego kompetencji należy przede wszystkim uchwalanie kierunków i programu działania LGD, wybór oraz odwoływanie członków innych organów LGD, uchwalanie Statutu i jego zmian, uchwalanie regulaminów WZC, Zarządu LGD oraz Komisji Rewizyjnej, oraz inne określone w Statucie, który stanowi załącznik nr 3 do wniosku o wybór LSR.

Rada LGD jest organem decyzyjnym LGD, do którego kompetencji należy wybór operacji w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia 1303/2013, które mają być realizowane w ramach LSR oraz ustalanie kwoty wsparcia. Zgodnie z założeniami art. 34 ust. 3 lit. b rozporządzenia 1303/2013, co najmniej 50% głosów w decyzjach dotyczących wyboru będzie pochodzić od partnerów niebędących instytucjami publicznymi. Podstawowym narzędziem weryfikującym parytety podczas wyboru operacji jest deklaracja bezstronności.

Struktura partnerstwa PLGD zgodnie ze stanem na dzień 18 grudnia 2015 roku składa się ze 92 członków reprezentujących sektor publiczny, gospodarczy, społeczny oraz mieszkańców. Pierwszy z nich – publiczny liczy 10 członków, składają się na niego przedstawiciele każdej członkowskiej gminy oraz pracownicy gminnych i miejskich ośrodków i centrów kultury, stanowią 10,87% wszystkich członków. Sektor gospodarczy reprezentowany jest przez 32 osób, prowadzących różnego rodzaju przedsiębiorstwa na terenie PLGD, stanowią 34,78% wszystkich członków. W sektorze społecznym zarejestrowano 26 członków osób fizycznych, przedstawiciele organizacji społecznych itd.– stanowią 28,26% wszystkich członków. Ostatnia grupa to mieszkańcy zamieszkali na obszarze LGD – 24 osoby, co stanowi 26,09% wszystkich członków.

Kadra pracowników Biura PLGD składa się z 4 osób na stanowiskach: kierownik biura LGD, asystent biura PLGD, Specjalista ds. finansowo - kadrowych, specjalista ds. koordynowania projektów (w chwili obecnej wakat na tym stanowisku) Posiadają oni udokumentowane doświadczenie niezbędne do pracy na wyżej wymienionych stanowiskach (zatrudnienie w PLGD od lipca 2009r.do chwili obecnej). Wszyscy uczestniczyli w koordynowaniu realizacji wdrażania LSR na lata 2009–2015, projektu współpracy oraz posiadają doświadczenie w pracy projektowej. Informacje nt. wiedzy i doświadczenia pracowników Biura uwzględniono w załączniku nr 16 do wniosku o wybór LSR. Pracę Biura reguluje Regulamin Biura LGD, który stanowi załącznik nr 15 do wniosku o wybór LSR. Dla pracowników Biura określono wymagania dla osób zatrudnianych na ww. stanowiskach, wyznaczono osobę odpowiedzialną za realizację zadań w zakresie animacji lokalnej i współpracy oraz określono metody ich pomiaru. Na stanowisku pracy związanym z udzielaniem doradztwa określono sposób pomiaru jakości udzielanego doradztwa co uwzględniono w załączniku nr 13 do wniosku o wybór LSR– Opisy stanowisk precyzujące podział obowiązków i zakres odpowiedzialności pracowników biura. Dla członków Rady oraz pracowników Biura opracowano również Plany szkoleń stanowiące załącznik nr 14 do wniosku o wybór LSR.

1.5. Opis składu organu decyzyjnego

W skład Rady wchodzi 14 osób. Przedstawicielami sektora publicznego są 4 osoby (28,57%), społecznego 5 osób (35,71%), gospodarczego 3 osoby (21,43%) oraz 2 mieszkańców (14,29% składu Rady) nie powiązanych z żadnym sektorem. W składzie Rady LGD zachowano parytety w postaci obecności co najmniej 1 kobiety oraz co najmniej 1 osoby poniżej 35 roku życia. Dane wszystkich członków organu decyzyjnego ujęto w załączniku nr 4 do wniosku o wybór LSR. Rada LGD działa zgodnie z zapisami Regulaminu Rady stanowiącym załącznik nr 9 do wniosku o wybór LSR.

1.6. Zwięzła charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym

Decyzje Rady, w szczególności decyzje w sprawach związanych z oceną i wyborem operacji, podejmowane są w formie uchwały zwykłą większością głosów (każdy członek Rady dysponuje jednym głosem). Tryb głosowania określa procedura wyboru - decyzje podejmowane są poprzez wypełnienie karty oceny operacji. Warunkiem koniecznym dla prawidłowości przeprowadzenia procesu decyzyjnego jest zagwarantowanie przedstawicielstwa każdego z sektorów (społecznego, gospodarczego i publicznego). Zarząd stowarzyszenia prowadzi ponadto rejestr interesów, bazujący na oświadczeniach przedstawicieli organu decyzyjnego. Członkowie Rady są zobowiązani zachować bezstronność w wyborze operacji. Członek Rady lub jego reprezentant, który jest wnioskodawcą wybieranej przez Radę operacji, reprezentuje wnioskodawcę, zachodzi pomiędzy nim a wnioskodawcą stosunek bezpośredniej podległości służbowej, jest z nim spokrewniony, jest osobą fizyczną reprezentującą przedsiębiorstwo powiązane z przedsiębiorstwem reprezentowanym przez wnioskodawcę lub zgłosi inne powiązanie z daną operacją lub co do którego zachodzi podejrzenie stronniczości przy wyborze danej operacji, zostaje wykluczony z tego wyboru. Regulamin zakłada ponadto obowiązek wyłączenia członków Rady w przypadku stwierdzenia innych powiązań. Na podstawie deklaracji, Przewodniczący Rady wraz z Sekretarzem Rady kontroluje czy skład rady obecny na posiedzeniu pozwala na zachowanie parytetów. Tym samym, ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji przez organ decyzyjny. Dla zapewnienia prawidłowości wyborów dokonanych przez członków Rady LGD przewidziane są także działania dyscyplinujące w przypadku gdy członek organu decyzyjnego opuścił 3 kolejne posiedzenia Rady bez usprawiedliwienia lub nierzetelnie wywiązuje się z powierzonych mu obowiązków.

1.7. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD

Nazwa dokumentu	Organ uchwalający	Organ aktualizujący	Najważniejsze elementy dokumentu
Statut	Walne Zebranie Członków (WZC)	Walne Zebranie Członków	Wyznacza cele i obszary działalności LGD; określa prawa i obowiązki członków stowarzyszenia; określa kompetencje poszczególnych organów LGD.
Regulamin Rady LGD	Walne Zebranie Członków	Walne Zebranie Członków	Zawiera zasady zwoływania i organizacji posiedzeń, ich protokołowania; określa liczebność organu wraz ze wskazaniem zadań; rozwiązania oraz szczegółowe zasady podejmowania decyzji dotyczących wyboru operacji; określa tryb i sposób wyboru operacji oraz zasady zachowania parytetów.
Regulamin Biura LGD	Zarząd LGD	Zarząd LGD	Zawiera uregulowania dotyczące zatrudniania pracowników, opis stanowisk wraz z wymaganymi kwalifikacjami obowiązującymi na każdym stanowisku, uregulowania dotyczące wynagradzania. Wskazany podział obowiązków uwzględnia podział zadań związanych z wdrażaniem LSR. Opisano sposób oceny efektywności prowadzonego doradztwa.
Regulamin Pracy Komisji Rewizyjnej	Walne Zebranie Członków	Walne Zebranie Członków	Określa kompetencje członków Komisji, zasady prowadzenia działań kontrolnych, zasady protokołowania oraz podejmowania decyzji.
Regulamin Pracy Zarządu LGD	Walne Zebranie Członków	Walne Zebranie Członków	Określa kompetencje organu oraz podział zadań wśród członków.

Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR

2.1. Proces tworzenia partnerstwa na rzecz strategii – wykorzystane metody zapewniające partycypację oraz wyniki ich zastosowania

Proces przygotowania strategii, zakładał wykorzystanie podejścia partycypacyjnego, zgodnie z którym niniejsza strategia miała stać się wynikiem dyskusji prowadzonych z przedstawicielami wszystkich kluczowych grup, istotnych z punktu widzenia rozwoju PLGD, ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli grup defaworyzowanych.

Mając na uwadze ograniczoną objętość strategii, informacje dotyczące sposobu uwzględnienia uczestnictwa poszczególnych grup, istotnych z punktu widzenia strategii, zostały przedstawione w formie tabelarycznej (patrz tabela na kolejnej stronie). W tabeli tej uwzględnione zostały informacje, prezentujące wykorzystane metody partycypacyjne tworzenia strategii, a także wskazanie, które z nich znalazły zastosowanie na poszczególnych etapach formułowania strategii, którymi – zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi były:

- Etap „Diagnoza i analiza SWOT” którego wynikiem są rozdziały niniejszej strategii, takie jak:
 - Rozdział III. Diagnoza – opis obszaru i ludności,
 - Rozdział IV. Analiza SWOT,
- Etap „Określanie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania” i, którego wynikiem są rozdziały niniejszej strategii, takie jak:
 - Rozdział V. Cele i wskaźniki,
 - Rozdział VII. Plan działania,
 - Rozdział VIII. Budżet LSR,
- Etap „Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru”, którego wynikiem jest rozdział VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru,
- Etap „Opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji”, którego wynikiem jest Rozdział XI. Monitoring i ewaluacja,
- Etap „Przygotowania planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR”, w oparciu o który dokonano sformułowania Rozdziału IX Plan Komunikacji.

Jak wspomniano powyżej, w trakcie prac nad strategią, została zastosowana przez powołany na potrzeby przygotowania strategii Zespół Roboczy, paleta różnych metod i technik, zapewniających partycypację społeczności PLGD w procesie opracowywania dokumentu. W poniższej tabeli dokonano prezentacji i charakterystyki tych metod.

Tabela 2 Opis partycypacyjnych metod wykorzystanych w procesie prac nad strategią rozwoju obszaru PLGD na lata 2014-2022 z punktu widzenia partycypacji grup istotnych z punktu widzenia LSR

	Nazwa metody	Opis metody, wraz z uzasadnieniem zastosowania dla potrzeb zapewnienia partycypacji
1	Indywidualne osobiste wywiady pogłębione (metoda partycypacyjna)	Indywidualne osobiste wywiady pogłębione (IDI), polegały na realizacji około 30-60 minutowej rozmowy, zgodnie z przygotowanymi wcześniej zagadnieniami (scenariuszem) i służyły poszerzeniu informacji, pozyskiwanych za pomocą metody analizy danych zastanych / ankietyzacji czy innych metod. Dzięki IDI możliwe było bliższe poznanie i zrozumienie zjawisk i problemów PLGD bezpośrednio od mieszkańców PLGD, reprezentujących różne środowiska.
2	Indywidualne telefoniczne wywiady pogłębione (metoda partycypacyjna)	Indywidualne telefoniczne wywiady pogłębione (ITI), polegały na realizacji około 10-20 minutowej telefonicznej, zgodnie z przygotowanymi wcześniej zagadnieniami i służyły pogłębieniu/weryfikacji informacji, pozyskiwanych wcześniej głównie za pomocą innych metod. Prowadzone były z mieszkańcami PLGD, reprezentującymi różne środowiska.
3	Warsztaty (metoda partycypacyjna)	Działania warsztatowe realizowane były w trakcie przygotowywania strategii w formie spotkań, w trakcie których uczestnicy reprezentujące wszystkie środowiska interesariuszy PLGD (w liczbie do 10 osób), wspólnie pracowali nad możliwymi rozwiązaniami problemów związanych ze strategią.
4	Ankiety CAWI – (metoda	Zastosowana technika badawcze (ankieta CAWI) polegała na udostępnieniu

	partycypacyjna)	mieszkańcom / przedstawicielom wszystkich kluczowych grup interesariuszy PLGD linku do strony internetowej, na której znajdował się formularz, pozwalający na udzielenie odpowiedzi na pytania. W trakcie prac nad strategią, zrealizowanych zostały cztery tego rodzaju ankiety (w tym m.in. dot. zgłoszeń własnego pomysłu na projekt, który mógłby zostać zrealizowany w ramach strategii, SWOT, Macierz Coveya, kamienie milowe).
5	Ankieta PAPI (metoda partycypacyjna)	Badania ankietowe w formule PAPI, posiadały funkcję diagnostyczną, pozwalającą na identyfikację kluczowych problemów i przyszłych kierunków interwencji, poprzez uzyskanie od reprezentantów wszystkich grup interesariuszy PLGD, opinii na temat występujących na obszarze PLGD problemów.
6	Konsultacje społeczne - otwarte dyskusje z mieszkańcami (metoda partycypacyjna)	Otwarte dyskusje z mieszkańcami obszaru PLGD realizowane były w celu zaangażowania w dyskusję na temat kształtu strategii, jak największej liczby mieszkańców PLGD – w tym celu posiadały charakter otwartych spotkań, realizowanych na obszarze całej PLGD, w których uczestniczyć mógł każdy zainteresowany. Zaproszenia do udziału w spotkaniach posiadały charakter otwarty, skierowany do wszystkich grup mieszkańców PLGD.
7	Konsultacje społeczne - otwarte dyskusje z przedstawicielami środowisk defaworyzowanych (metoda partycypacyjna)	Otwarte dyskusje z przedstawicielami wybranych środowisk, miały na celu identyfikację i pogłębienie kwestii, istotnych dla grup kwalifikujących się jako defaworyzowane. W tym celu, organizowane były odrębne spotkania z udziałem przedstawicieli ww. grup.
8	Konsultacje społeczne – przyjmowanie uwag/sugestii/problemów drogą internetową/ /pocztową – w oparciu o formularz (metoda partycypacyjna)	Na stronie internetowej Stowarzyszenia zamieszczony został formularz, pozwalający mieszkańcom PLGD (po jego pobraniu oraz uzupełnieniu i odesłaniu do Stowarzyszenia mailem zwrotnym lub faxem) na zgłoszenie własnych pomysłów/uwag i sugestii / problemów i potrzeb dotyczących przygotowywanej strategii na różnych etapach jej przygotowywania.
9	Analiza wyników ewaluacji	Analiza wyników ewaluacji, przeprowadzonej przez Stowarzyszenie PLGD, stanowiła istotny element podejścia partycypacyjnego. Ewaluacja przeprowadzona została bowiem w marcu 2015 ¹ przy zastosowaniu wielu technik badawczych, zapewniających aktywny udział mieszkańców PLGD.

Źródło: opracowanie własne

Na szczególną uwagę wśród przedstawionych powyżej metod angażowania reprezentantów różnych środowisk z obszaru PLGD, zasługują konsultacje społeczne (wskazane w pkt. 6), które w toku przygotowania strategii, zrealizowane zostały w dwóch odsłonach. Pierwsza (mająca miejsce w sierpniu 2015), odnosiła się do przygotowywania zrębów strategii (Etapy: Diagnoza i analiza SWOT, Określanie celów i wskaźników) i polegała na organizacji spotkań na terenie wszystkich gmin, znajdujących się na obszarze PLGD. Uczestniczyło w niej 66 osób, w tym 30 przedstawicieli sfery publicznej, 22 reprezentantów sektora społecznego oraz 14 reprezentantów sektora gospodarczego. Do kluczowych wniosków płynących z konsultacji w tym zakresie, należało wstępne zidentyfikowanie głównych problemów występujących na obszarze PLGD, jakimi okazały się: niski poziom wzajemnego zaufania i współpracy pomiędzy mieszkańcami gmin znajdujących się na obszarze PLGD, niedostateczny poziom wykorzystania potencjału turystycznego obszaru PLGD, a także wciąż aktualny problem bezrobocia (wśród osób do 35 roku życia), a także identyfikację elementów SWOT dla obszaru PLGD. Do innych kwestii, zauważonych jako problematyczne zaliczono m.in. problemy seniorów, zamieszkujących obszar PLGD (zarówno w aspekcie społecznym, jak i kwestii dostępności do usług, mogących poprawić jakość ich życia). Konsultacje, stanowiły zatem okazję do refleksji na temat przyszłego sformułowania celów strategii i towarzyszących im wskaźników. Należy dodać, że punktem wyjścia do realizacji konsultacji na tym etapie, były nie tylko analizy dokumentów odnoszących się do sytuacji na terenie PLGD, ale także wyniki wcześniejszych dyskusji, wśród których wskazać można m.in. przeprowadzone w maju 2015 warsztaty służące określaniu oczekiwań reprezentantów mieszkańców PLGD w zakresie strategii, ze wraz z dokonaniem wstępnej analizy SWOT.

¹ Ewaluacja ex post wdrażania LSR (końcowa ocena stanu wdrażania LSR) oraz opracowanie koncepcji LSR dla obszaru powiślańska LGD na lata 2014-2020. Raport z badania, Stowarzyszenie Powiślańska Lokalna Grupa Działania, Kwidzyń, marzec 2015

Kolejna, druga edycja konsultacji społecznych, zrealizowana została w grudniu 2015 r. Jej celem było przedyskutowanie – w sposób podobny jak w pierwszej edycji konsultacji (spotkania w każdej z gmin obszaru PLGD z przedstawicielami wszystkich środowisk PLGD) - wniosków dotyczących strategii sformułowanych do tego czasu, a także weryfikacja przez uczestników wniosków (opracowanych w oparciu o inne metody partycypacyjne) w zakresie zasad wyboru operacji i kryteriów wyboru, podejścia do monitorowania i ewaluacji oraz założeń planu komunikacji. Do kluczowych wniosków płynących z tej części spotkań, należy m.in. ostateczna rezygnacja z odrębnego celu (wstępnie założonego w pierwszym etapie konsultacji), dotyczącego stymulowania tworzenia oferty dla seniorów (przy włączeniu tego zakresu działań do celów związanych z rozwojem przedsiębiorstw poprzez odpowiednie sformułowanie kryteriów wyboru). Ogółem, w tej części spotkań konsultacyjnych, udział wzięło 36 osób, z tego 22 osoby reprezentujące sektor publiczny, osiem społeczny oraz sześć – gospodarczy.

Przedstawione powyżej informacje odnoszą się – jak zaznaczono na wstępie - do wyników wykorzystania metody, jaką są konsultacje społeczne w formie spotkań z mieszkańcami. Jak wskazano w tabeli, zamieszczonej na poprzedniej stronie, nie stanowiły one jedynej formy zapewnienia partycypacji mieszkańców obszaru PLGD, lecz ich uzupełnieniem były m.in. wywiady, ankiety oraz inne spotkania, oraz konsultacje społeczne z przedstawicielami grup defaworyzowanych (wskazane w pkt 7 tabeli). Szczegółowy opis przebiegu i wykorzystania metod zapewniających partycypację mieszkańców PLGD wraz ze wskazaniem dat oraz liczby ich uczestników, zaprezentowano w tabeli, znajdującej się na kolejnej stronie. Jak wynika ze wspomnianej tabeli, na każdym z pięciu etapów prac nad strategią, wykorzystane zostały co najmniej cztery metody, gwarantujące partycypacyjny charakter tych procesów. Należy także podkreślić, że poziom partycypacji pogłębiał powołany na potrzeby przygotowania strategii Zespół Roboczy, liczący 11 członków pochodzących ze sfery publicznej i społecznej, który w trakcie prac nad strategią spotkał się pięć razy.

Tabela 3 Partycypacyjne metody tworzenia LSR w podziale na kluczowe etapy przygotowania LSR wraz ze wskazaniem zaangażowanych w nie grup istotnych dla realizacji LSR, dat i liczb uczestników

ETAP I			ETAP II			ETAP III			ETAP IV			ETAP V		
Diagnoza i analiza SWOT			Określanie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania			Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru			Opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji			Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR		
Zakres:			Zakres:			Zakres:			Zakres:			Zakres:		
Definiowanie potrzeb i problemów			Określanie celów i ustalania ich hierarchii			Poszukiwanie rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji strategii			Poszukiwanie rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji strategii			Poszukiwanie rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji strategii		
Identyfikacja grup docelowych strategii			Formułowanie wskaźników realizacji LSR			Poszukiwanie rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji strategii			Poszukiwanie rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji strategii			Poszukiwanie rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji strategii		
Rozdział III. Diagnoza – opis obszaru i ludności			Rozdział V. Cele i wskaźniki			Rozdział VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru			Rozdział XI. Monitoring i ewaluacja.			Rozdział IX. Plan komunikacji		
Rozdział IV. Analiza SWOT			Rozdział VII. Plan działania			Rozdział VIII. Budżet LSR								
Wykorzystane metody	Daty /miejsce realizacji	Zaangażowane grupy i ich liczebność	Wykorzystane metody	Daty /miejsce realizacji	Zaangażowane grupy i ich liczebność	Wykorzystane metody	Daty /miejsce realizacji	Zaangażowane grupy i ich liczebność	Wykorzystane metody	Daty /miejsce realizacji	Zaangażowane grupy i ich liczebność	Wykorzystane metody	Daty /miejsce realizacji	Zaangażowane grupy i ich liczebność
						Konsultacje społeczne – przyjmowanie uwag/sugestii/probleatów drogą internetową//pocztową	Listopad – grudzień 2015 (dostęp przez stronę internetową Stowarzyszenia)	Wszyscy mieszkańcy obszaru PLGD (7 osób)	Konsultacje społeczne – przyjmowanie uwag/sugestii/probleatów drogą internetową//pocztową	Listopad – grudzień 2015 (dostęp przez stronę internetową Stowarzyszenia)	Wszyscy mieszkańcy obszaru PLGD (7 osób)	Konsultacje społeczne – przyjmowanie uwag/sugestii/probleatów drogą internetową//pocztową	Listopad – grudzień 2015 (dostęp przez stronę internetową Stowarzyszenia)	Wszyscy mieszkańcy obszaru PLGD (7 osób)
Konsultacje społeczne - otwarte dyskusje z mieszkańcami	03.08.2015 – Gmina Prabuty (UMG), 04.08.2015 – Gmina Kwidzyn (UG), 05.08.2015 – Gmina Ryjewo (GOK), 05.08.2015 – Gmina Sadlinki (UG), 04.08.2015 – Gmina Gardeja (GOK)	Wszyscy mieszkańcy obszaru PLGD (66 osób)	Konsultacje społeczne - otwarte dyskusje z mieszkańcami	03.08.2015 – Gmina Prabuty (UMG), 04.08.2015 – Gmina Kwidzyn (UG), 05.08.2015 – Gmina Ryjewo (GOK), 05.08.2015 – Gmina Sadlinki (UG), 04.08.2015 – Gmina Gardeja (GOK)	Wszyscy mieszkańcy obszaru PLGD (66 osób)	Konsultacje społeczne - otwarte dyskusje z mieszkańcami	07.12.2015 – Gmina Prabuty (UMG), 08.12.2015 – Gmina Kwidzyn (UG), 09.12.2015 – Gmina Ryjewo (UG), 09.12.2015 – Gmina Sadlinki (UG), 10.12.2015 – Gmina Gardeja (GOK)	Wszyscy mieszkańcy obszaru PLGD (36 osób)	Konsultacje społeczne - otwarte dyskusje z mieszkańcami	07.12.2015 – Gmina Prabuty (UMG), 08.12.2015 – Gmina Kwidzyn (UG), 09.12.2015 – Gmina Ryjewo (UG), 09.12.2015 – Gmina Sadlinki (UG), 10.12.2015 – Gmina Gardeja (GOK)	Wszyscy mieszkańcy obszaru PLGD (36 osób)	Konsultacje społeczne - otwarte dyskusje z mieszkańcami	07.12.2015 – Gmina Prabuty (UMG), 08.12.2015 – Gmina Kwidzyn (UG), 09.12.2015 – Gmina Ryjewo (UG), 09.12.2015 – Gmina Sadlinki (UG), 10.12.2015 – Gmina Gardeja (GOK)	Wszyscy mieszkańcy obszaru PLGD (36 osób)
			Konsultacje społeczne - otwarte dyskusje z przedstawicielami środowisk defaworyzowanych	01.10.2015, Gmina Kwidzyn (Fundacja Misericordia)	Przedstawiciele grup: Osoby 50+ oraz seniorzy: 6 osób									
			Konsultacje społeczne - otwarte dyskusje z przedstawicielami środowisk defaworyzowanych	10.09.2015, Gmina Ryjewo (DPS)	Seniorzy – osoby wymagające opieki (5 osób)									
Warsztaty	18.08.2015 – Gmina Kwidzyn (KPPT)	22 osoby: sektor publiczny 8, społeczny 4, gospodarzy 10				Warsztaty	26.11.2015, Siedziba Stowarzyszenia PLGD, Kwidzyn	Przedstawiciele wszystkich grup docelowych Strategii - 23 osoby: sektor publiczny 14, społeczny 4, gospodarzy 5	Warsztaty	26.11.2015, Siedziba Stowarzyszenia PLGD, Kwidzyn	Przedstawiciele wszystkich grup docelowych Strategii 23 osoby: sektor publiczny 14, społeczny 4, gospodarzy 5	Warsztaty	26.11.2015, Siedziba Stowarzyszenia PLGD, Kwidzyn	Przedstawiciele wszystkich grup docelowych Strategii 23 osoby: sektor publiczny 14, społeczny 4, gospodarzy 5
Warsztaty	21-22.04.2015 – Gmina Kwidzyn	Przedstawiciele wszystkich grup - interesariuszy PLGD - 15 osób												
Indywidualne osobiste wywiady pogłębione	09-10.09.2015 - Kwidzyn, Bałtram, Górki, Prabuty, Ryjewo	Mieszkańcy obszaru PLGD, reprezentujący kluczowe grupy interesariuszy: opieka społeczna, rynek pracy, sfera rolnictwa, kultura, JST, ekologia, przedsiębiorczość - razem: 15 osób	Indywidualne osobiste wywiady pogłębione	09-10.09.2015 - Kwidzyn, Bałtram, Górki, Prabuty, Ryjewo	Mieszkańcy obszaru PLGD, reprezentujący kluczowe grupy interesariuszy: opieka społeczna, rynek pracy, sfera rolnictwa, kultura, JST, ekologia, przedsiębiorczość - razem: 15 osób									
Ankieta PAPI	Wrzesień – Październik 2015	Mieszkańcy obszaru PLGD, reprezentujący kluczowe grupy interesariuszy: opieka społeczna, rynek pracy, sfera rolnictwa, kultura, JST, ekologia, przedsiębiorczość - Razem: 10 osób	Ankieta CAWI - Propozycje inicjatyw wspierających rozwój społeczno-gospodarczy na terenie Powiatu Ryjewo	01.08 - 30.10.2015	Instytucje działające na obszarze PLGD - Razem: 26 ankiet	Indywidualne telefoniczne wywiady pogłębione	Październik – grudzień 2015	Mieszkańcy obszaru PLGD, reprezentujący następujące grupy interesariuszy: opieka społeczna, rynek pracy, kultura - Razem: 3 osoby	Indywidualne telefoniczne wywiady pogłębione	Październik – grudzień 2015	Mieszkańcy obszaru PLGD, reprezentujący następujące grupy interesariuszy: opieka społeczna, rynek pracy, kultura - Razem: 3 osoby	Indywidualne telefoniczne wywiady pogłębione	Październik – grudzień 2015	Mieszkańcy obszaru PLGD, reprezentujący następujące grupy interesariuszy: opieka społeczna, rynek pracy, kultura - Razem: 3 osoby
Ankieta CAWI - Kamienie milowe w rozwoju Powiatu Ryjewo Lokalnej Grupy Działania	01.08 - 30.10.2015	Instytucje działające na obszarze PLGD - Razem: 4 osoby	Ankieta CAWI - Cele szczegółowe PLGD – Macierz COVEA	05.10 - 30.10.2015	Instytucje działające na obszarze PLGD - Razem: 5 osób									
Ankieta CAWI – Dodatkowa analiza na potrzeby SWOT	05.10 - 30.10.2015	Wszyscy mieszkańcy PLGD - 12 osób												
Konsultacje społeczne – przyjmowanie uwag/sugestii/probleatów drogą internetową//pocztową formularz - Diagnoza Obszaru	od 01.08 do 30.10.2015	Wszyscy mieszkańcy PLGD - 11 osób												
Analiza wyników ewaluacji	Sierpień – listopad 2015	-	Analiza wyników ewaluacji	Sierpień – listopad 2015	-	Analiza wyników ewaluacji	Sierpień – listopad 2015	-	Analiza wyników ewaluacji	Sierpień – listopad 2015	-	Analiza wyników ewaluacji	Sierpień – listopad 2015	-

Źródło: opracowanie własne w oparciu o wyniki badań i prac przeprowadzonych na potrzeby przygotowania LSR

2.2. Metody angażowania społeczności lokalnej w procesy monitorowania, oceny i aktualizacji strategii oraz opracowywania i zmiany lokalnych kryteriów wyboru

Przygotowanie strategii, w sposób zapewniający aktywne uczestnictwo reprezentantów kluczowych grup interesariuszy, to jedynie część sukcesu. Sukces ten będzie pełen tylko wtedy, gdy grupy te zaangażują się aktywnie w procesy związane z wdrażaniem założeń, przedstawionych w niniejszym dokumencie. Z tego względu, zaplanowane i przewidziane zostały do wykorzystania także metody angażowania przedstawicieli tych grup w procesie realizacji strategii. Metody te znajdują zastosowanie w przypadkach trzech następujących, kluczowych procesów związanych z wdrażaniem strategii:

- monitorowania i oceny realizacji strategii,
- aktualizacji strategii,
- opracowania i zmiany lokalnych kryteriów wyboru.

Powyższy katalog nie obejmuje czwartego procesu, jakim jest ciągły proces animowania społeczności PLGD, a który realizowany będzie przez cały czas wdrażania strategii. Z tego powodu, opis metod przewidzianych do wykorzystywania w celu animacji społeczności lokalnej, został przedstawiony w odrębnym kolejnym podpunkcie.

Poniżej, ukazane zostały kluczowe metody angażowania w proces realizacji strategii. Należy zauważyć, że metody te posiadać będą charakter działań wymagających współpracy i komunikacji na linii podmiot odpowiedzialny za zarządzanie procesem wdrażania (Stowarzyszenie PLGD), a grupy docelowe. Z tego względu, działania te są ściśle powiązane z metodami komunikacji zaprezentowanymi w dziewiątym rozdziale niniejszej strategii, poświęconym Planowi Komunikacji. Zagadnienia dotyczące tej kwestii znajdują także swe odzwierciedlenie w rozdziale XI, poświęconym monitoringowi i ewaluacji.

Działania te prowadzone będą na trzech poziomach interesariuszy: poziomie mieszkańców (ogólnym), poziomie beneficjentów oraz poziomie reprezentantów grup docelowych.

Pierwszy z poziomów – opierający się na bezpośrednich spotkaniach z mieszkańcami PLGD – posiada charakter ogólny, jako, że działania w jego ramach kierowane będą do szerokiej grupy odbiorców, jaką są mieszkańcy PLGD. W tym zakresie, w celu prezentacji postępów strategii oraz pozyskiwania uwag związanych z tym tematem, zorganizowane zostaną spotkania służące zapewnieniu możliwości wypowiedzi na te tematy każdemu mieszkańcowi PLGD. Szczególny przypadek kontaktu, stanowić będzie dyskusowanie z mieszkańcami, kwestii zmian kryteriów wyboru operacji.

Drugi z poziomów stanowić będzie dialog z beneficjentami. W tym zakresie przewiduje się przede wszystkim prowadzenie ankietyzacji w celu identyfikacji obszarów wymagających korekty w aspekcie kryteriów wyboru, a także celu identyfikacji obszarów wymagających korekty w aspekcie celów strategii – w tym zakresie przewiduje się realizację badań ankietowych, które posiadać będą aktywną formę – to znaczy kierowane będą do beneficjentów, dzięki którym możliwe będzie uzyskanie informacji zwrotnych dotyczących zauważonych przez nie efektów /zmian w otoczeniu w związku z realizacją strategii i/lub pozyskiwania informacji służącym doskonaleniu procesu realizacji strategii, jak również ew. zmian kryteriów wyboru.

Trzeci poziom to prowadzenie bezpośrednich spotkań z przedstawicielami grup defaworyzowanych w celu identyfikacji obszarów wymagających korekty w aspekcie celów strategii oraz w aspekcie kryteriów wyboru – informacje pozwalające na ew. zmiany strategii / kryteriów, pozyskiwane będą także poprzez aktywny dialog z osobami reprezentującymi poszczególne środowiska PLGD – w tym grupy defaworyzowane. Nie należy zapominać, że specyficznym przypadkiem tego rodzaju działań, będą zebrania członków Stowarzyszenia PLGD, którzy reprezentują różne środowiska PLGD.

Dodatkowo – uruchamiane będą sondy internetowe, pozwalające na szybkie wyrażenia opinii wizytujących stronę Stowarzyszenia PLGD na tematy związane z realizacją strategii, a także możliwe będzie zgłaszanie uwag czy sugestii dotyczących tej kwestii poprzez kontakt elektroniczny, telefoniczny lub osobisty ze Stowarzyszeniem PLGD.

2.3. Planowane metody animacji społeczności lokalnej

Jak wspomniano w poprzednim podpunkcie, sukces strategii, zależy nie tylko od jej opracowania w sposób zapewniający dialog z reprezentantami kluczowych grup interesariuszy z terenu PLGD, lecz także włączenia ich w procesy monitorowania, oceny, aktualizacji strategii, w tym także kryteriów wyboru. Konieczne jest także utrzymanie wysokiego poziomu bieżącego zaangażowania tych osób - reprezentantów grup interesariuszy – w bieżące procesy związane z

wdrażaniem, tak, aby stymulować pojawianie się projektów i dbać o sprawną realizację projektów uruchomionych. W tym celu, zaplanowane zostały następujące metody animacji lokalnej i współpracy:

- Telefoniczne dyżury pracowników PLGD w celu udzielania podstawowych informacji nt. wsparcia możliwego do uzyskania w związku z wdrażaniem strategii. W trakcie dyżurów - zainteresowane osoby będą mogły sprawdzić kwalifikowalność swego pomysłu, lub zaczerpnąć inspirację do jego realizacji,
- Osobiste dyżury pracowników PLGD w celu świadczenia doradztwa z zakresu ubiegania się o wsparcie możliwe do uzyskania w związku z wdrażaniem strategii – doradztwo oferowane będzie dla wszystkich zainteresowanych uzyskaniem wsparcia, którzy posiadają wstępne założenia projektu i chcieli by dokonać ich usystematyzowania i pogłębienia,
- Spotkania informacyjno – konsultacyjne z zakresu ubiegania się o wsparcie. Spotkania te realizowane będą w ramach każdego konkursu dla każdej z jego grup docelowych, a ich celem będzie ukazanie bliższych założeń poszczególnych konkursów i możliwości w ich ramach do sfinansowania działań,
- Sieciowanie - działania pracowników Stowarzyszenia PLGD, służące budowaniu zaufania i tworzeniu koalicji pomiędzy interesariuszami różnych środowisk PLGD. Nawet bowiem w przypadku, gdy formalnym beneficjentem wsparcia uzyskanego w ramach strategii, będzie jeden podmiot, realizowane przez niego działania służyć będą – zgodnie z założeniami strategii – wielu środowiskom. Stąd też konieczne będzie zapewnienie argumentów i ułatwienie współpracy pomiędzy takim środowiskami,
- Telefoniczne dyżury pracowników PLGD w celu świadczenia prostych informacji z zakresu realizacji operacji od strony technicznej – dla beneficjentów wsparcia.
- Osobiste dyżury pracowników PLGD w celu świadczenia doradztwa wspierającego z zakresu realizacji operacji od strony technicznej – doradztwo dla beneficjentów wsparcia.

Rozdział III Diagnoza – opis obszaru i ludności

3.1. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości oraz branż z potencjałem rozwojowym

Podstawowym wskaźnikiem, ukazującym kondycję gmin, jest wskaźnik „dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na obszarze LSR (średnia z gmin tworzących obszar LSR)”. W przypadku obszaru PLGD, **dochody podatkowe za rok 2013**, obliczone w oparciu o „Wskaźniki dochodów podatkowych dla poszczególnych gmin na 2015 r.” opublikowane przez Ministerstwo Finansów², jako średnia w przeliczeniu na 1 mieszkańca z gmin wchodzących w skład PLGD wyniosły **930,08 zł** i były **niższe od wartości tego wskaźnika właściwej dla całego województwa pomorskiego (1 221,68 zł)**.

Dodatkowym wskaźnikiem, ukazującym stan gospodarki gmin jest wskaźnik, ukazujący ogólne dochody budżetów gmin wchodzących w skład PLGD w ujęciu na 1 mieszkańca. Jak wynika z dostępnych danych GUS, zarówno w przypadku dochodów ogółem, jak i dochodów własnych, wartości te, w przypadku każdej z gmin PLGD, są niższe, niż wartości te obliczone w skali całego województwa pomorskiego (tabela poniżej).

Tabela 4 Dochody budżetów gmin PLGD (w zł) na 1 mieszkańca

Obszar	ogółem					dochody własne				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Województwo Pomorskie	3130,18	3533,93	3670,93	4141,44	4129,15	1767,94	1957,24	1994,95	2052,07	2158,43
G. Gardeja	2677,89	2698,72	3018,30	3141,45	3243,67	798,11	868,74	1047,31	1017,48	978,05
G. Kwidzyn	2393,95	2721,96	2708,01	2954,87	2983,07	1141,49	1479,19	1402,11	1473,17	1664,40
M. i G. Prabuty	2459,00	2530,91	2886,64	2977,19	2937,81	734,32	694,05	921,79	892,73	895,76
G. Ryjewo	2440,70	2645,76	2840,76	2781,33	3203,51	548,14	634,57	573,07	708,28	958,12
G. Sadlinki	2499,48	2759,70	2538,88	2803,61	2840,48	542,24	610,02	576,70	742,02	756,75

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane GUS BDL

² Źródło: Ministerstwo Finansów. Kwoty i Wskaźniki. (<http://www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/dzialalnosc/finanse-publiczne/budzety-jednostek-samorządu-terytorialnego/kwoty-i-wskazniki>)

Sytuacja gospodarcza na obszarze gmin wchodzących w skład PLGD, determinowana jest w zasadniczym stopniu faktem lokalizacji na terenie miasta Kwidzyn przedsiębiorstwa przemysłowego o europejskim potencjale i zatrudniającego kilka tysięcy osób, oraz towarzyszących mu kilku innych firm, w których zatrudnienie przekracza 250 osób. Z drugiej strony, na obszarze gmin, wchodzących w skład PLGD, daje się zaobserwować bardzo niską liczbę firm małych (zatrudniających od 10 do 50 osób) i średnich (od 50 do 250 osób), które – w opinii respondentów badań pogłębionych, mogły by zaoferować alternatywę wobec zatrudniania mieszkańców obszarów PLGD w dużych firmach zlokalizowanych na terenie miasta (kwestia ta zostanie omówiona w dalszej części niniejszego opracowania, poświęconej rynkowi pracy).

W konsekwencji, na obszarze PLGD dominują firmy mikro, przy czym większość z nich znajduje się na terenie Miasta i Gminy Prabuty oraz Gminy Kwidzyn (należy przy tym pamiętać, że przeciętne zatrudnienie w tego rodzaju firmach, nie przekracza 2 osób (PARP, 2011)).

Rozpatrując liczbę podmiotów gospodarki (zgodnie z danymi rejestru REGON), należy zauważyć, że przyjmując za punkt odniesienia 10 000 osób – mieszkańców rozpatrywanego obszaru, tereny wchodzące w skład PLGD, charakteryzują się niższym (niemal dwukrotnie) poziomem natężenia działalności gospodarczej, niż teren województwa pomorskiego (tabela poniżej), przy czym w na przestrzeni lat 2009-2013 sytuacja ta ulegała nieznacznej poprawie – a jej skala była porównywalna ze skalą wzrostu nasilenia działalności gospodarczej na poziomie całego województwa. Powyższe dane znajdują odzwierciedlenie w przeprowadzonej wśród mieszkańców PLGD ankiecie CAWI dotyczącej czynników rozwoju obszaru PLGD – niemal 3/4 respondentów stwierdziło bowiem, że niski poziom przedsiębiorczości ma bardzo ważny wpływ na przyszły rozwój tego obszaru.

Tabela 5 Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 000 mieszkańców

Podmioty zarejestrowane w REGON - ogółem	2009	2010	2011	2012	2013
Województwo pomorskie	1117,72	1143,50	1130,71	1157,31	1183,83
Obszar PLGD	684,67	699,49	709,28	719,70	738,20
Firmy mikro zarejestrowane w REGON - ogółem	2009	2010	2011	2012	2013
Województwo pomorskie	1062,40	1088,71	1076,78	1107,27	1134,19
Obszar PLGD	651,23	666,65	676,94	687,82	707,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Rozpatrując branże działalności firm, które mają najistotniejszy wpływ na sytuację na obszarze PLGD, należy – w świetle tego iż w praktyce są te duże przedsiębiorstwa, które zlokalizowane są na terenie Kwidzyna i ze względu na swą wielkość stanowią „punkt ciężenia” rynku pracy dla całego powiatu, stwierdzić, że do branż tych należy przetwórstwo przemysłowe, w tym wypadku – produkcja papieru (International Paper). Z drugiej strony, stwierdzony „deficyt” firm małych i średnich na obszarze wchodzącym w skład PLGD, uniemożliwia jednoznaczną odpowiedź o „profil dominujący”, gdyż – jak wspomniano wcześniej, siła ich oddziaływania, nie może zostać uznana za kluczową. W tej sytuacji, należy wskazać, że odpowiedzi o inne, dominujące branże na obszarze PLGD, szukać należy w strukturze firm, zlokalizowanych na obszarze PLGD. Jak wynika z danych GUS odnoszących się do tego zagadnienia, należy stwierdzić, iż do dominujących (w rozumieniu charakteryzujących się największym udziałem w ogóle wszystkich firm) lecz jednak nie najistotniejszych branż, należy zaliczyć handel oraz roboty budowlane.

Szczegółowe informacje dotyczące tego zagadnienia przedstawiono w poniższym zestawieniu, w układzie prezentującym pięć branż, najliczniej reprezentowanych w każdej gminie. Natężenie kolorów od jasnozielonego do ciemnozielonego odzwierciedla pozycję, jaką zajmują (pod względem liczebności) firmy danej branży w ogóle firm na terenie danej gminy. Pole nie zaznaczone kolorem oznacza, że dana branża, nie znalazła się w gronie pięciu najliczniej reprezentowanych branż w gminie (tabela poniżej).

Tabela 6 Pięć branż charakteryzujących się największą liczebnością podmiotów gospodarczych w gminach wchodzących w skład PLGD (stan na 2014 r.)

Branża	G. Gardeja	G. Kwidzyn	M. i G. Prabuty	G. Ryjewo	G. Sadlinki
handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detal. pojazdami samochodowymi	91	98	195	72	36
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi		60			
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów		57	12		12
roboty budowlane specjalistyczne	43	77	83	37	33
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	28			24	
uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	35				
transport lądowy oraz transport rurociągowy	49	125	57	51	24
opieka zdrowotna			81		22
działalność organizacji członkowskich				25	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS-BDL, 2015)

Przeprowadzone konsultacje społeczne, wskazały zarazem na fakt, iż powyższe branże, choć dominujące obecnie w strukturze gospodarczej obszaru PLGD, nie powinny stanowić grup podmiotów, które posiadać mogą preferencje w uzyskiwaniu wsparcia, które mogło by zostać uruchomione w związku z wdrożeniem strategii. Preferencje w tym zakresie, powinny bowiem posiadać firmy przyczyniające się do wzmocnienia i wykorzystania potencjału turystycznego obszaru PLGD (usługi w zakresie turystyki), a także firmy, mogące oferować lokalne produkty. Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów z mieszkańcami obszaru PLGD, na obszarze PLGD istnieje bowiem potencjał do podejmowania działalności gospodarczej w tradycyjnych „jednoosobowych”, czy „rodzinnych” usługach, jak np. stolarstwo czy odpowiednio ukierunkowana produkcja rolna („zdrowa żywność”). Istnienie tego rodzaju jednoosobowych firm jest ważne również ze względu na fakt, iż ich istnienie, poprzez oferowane produkty, wzmacniać może powiązania pomiędzy mieszkańcami obszaru PLGD. Kolejnym ważnym wnioskiem płynącym z konsultacji społecznych, jest zauważenie, że choć podejmowane są na terenie PLGD działania w zakresie kreowania produktów regionalnych o charakterze kulinarnym (np. powidła), to brakuje jednak firm „pośredników” pomagających w ich skutecznej ‘komercjalizacji’, polegającej na zaoferowaniu ich na rynku pozalokalnym, w tym np. uzyskaniu certyfikacji unijnej w zakresie produktów tradycyjnych (jak dotąd żaden produkt z terenu PLGD nie posiada takiego certyfikatu). Stąd też, działalność, która powinna być rozwijana na terenie PLGD, obejmować mogła by zarówno sferę produkcji, jak i usługi wobec niej komplementarne (marketingowe), poszukujące dla producentów lokalnych wyrobów, kanałów sprzedaży i promocji ich wyrobów. Takie firmy, były by zarazem komplementarne wobec mających miejsce już na terenie PLGD dobrych praktyk, ukierunkowanych na wzmacnianie lokalnej tożsamości, czego przykładem jest punkt sprzedaży bezpośredniej owoców i warzyw producentów rolnych z gminy Prabuty, zlokalizowany w tej miejscowości. Z zagadnieniem produkcji rolnej na obszarze PLGD, związana jest – jak wynika z przeprowadzonych konsultacji i wywiadów z przedstawicielami sektora rolnego - kwestia potrzeby uruchomienia na obszarze PLGD podmiotu, pełniącego funkcję inkubatora przetwórstwa rolnego, zapewniającego dostęp dla lokalnych producentów rolnych. W świetle przeprowadzonych wywiadów pogłębionych, działanie to, obecnie niedostępne (podobnie jak powszechność dostępu do usług z zakresu edukacji specjalistycznej w dziedzinie rolnictwa), pozwoliło by na wykorzystanie potencjału lokalnych producentów rolnych. Sprzyja temu dobra jakość gleb i struktura gospodarstw, które zapewnią wobec powyższego stały dopływ klientów. W konsekwencji, pomysł stworzenia inkubatora, pojawił się jako jeden z pomysłów na projekt (zgłaszanych przez mieszkańców obszaru PLGD w drodze konsultacji). Odnosząc się do kwestii wspierania rozwoju przedsiębiorczości na obszarze PLGD, należy także podkreślić fakt uruchomienia w 2015 roku, Kwidzyńskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego (gmina Kwidzyn), który nie tylko jest realizatorem wielu przedsięwzięć edukacyjnych skierowanych do młodzieży z terenu powiatu, lecz także – pomimo krótkiego okresu działalności – pozyskał pierwszych lokatorów uruchomionego w jego ramach inkubatora przedsiębiorczości. Stąd też w przyszłości, podmiot ten ma szansę stać się istotnym czynnikiem wzrostu gospodarczego na obszarze PLGD.

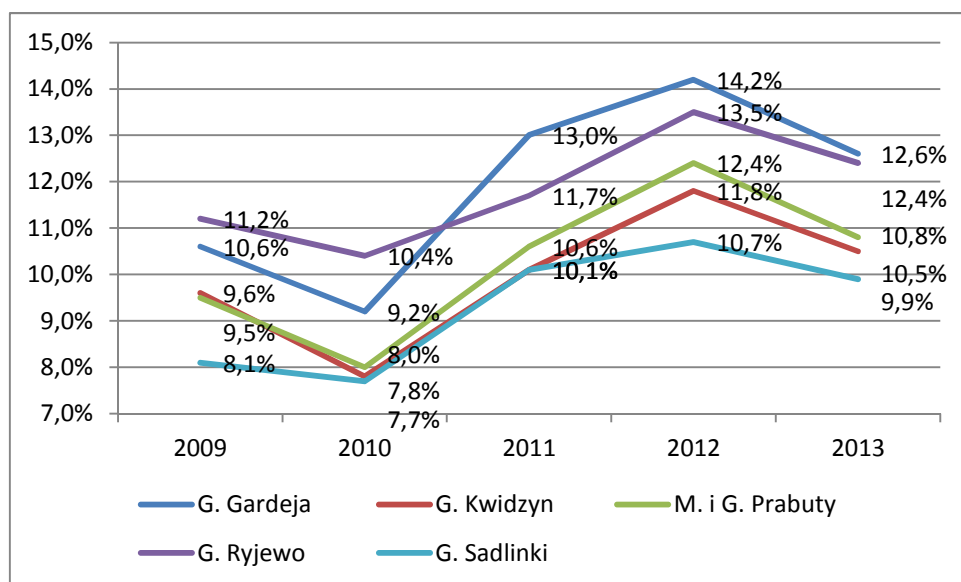
Szczególnym przypadkiem działalności gospodarczej prowadzonej na obszarze PLGD, jest działalność przedsiębiorstw społecznych. Na terenie gmin, wchodzących w skład PLGD aktywność tego rodzaju prowadzą trzy podmioty, a działalność tego rodzaju stanowi przedmiot zaangażowania utworzonego na obszarze PLGD partnerstwa, współtworzonego przez – wspomniany powyżej - Kwidzyński Park Przemysłowo-Technologiczny, Stowarzyszenia Nasza Europa i Fundacji Mapa.

3.2. Rynek pracy

Analizując sytuację w zakresie zatrudnienia mieszkańców obszaru PLGD, należy zauważyć, że w roku 2013, liczba osób zatrudnionych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wyniosła na obszarze PLGD 70 osób i była to wartość niższa niż w roku 2009 (74 osoby), a zarazem niemal trzykrotnie niższa niż w przypadku województwa pomorskiego (221 osób) i całego kraju (226 osób na 1000 mieszkańców).

Z kolei, jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych), na koniec roku 2013, wartość wskaźnika „Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym”, plasowała się we wszystkich gminach wchodzących w skład obszaru PLGD na poziomie wyższym, niż w roku 2009 (wykres poniżej). W okresie 2009-2013, najniższą wartość wspomnianego wskaźnika odnotowano na obszarze LSR w roku 2010 (w tym 7,7%; gmina Sadlinki), a najwyższą – również we wszystkich gminach – w roku 2012 (w tym Gmina Gardeja 12,6%). W konsekwencji, **wartość wskaźnika „Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR” wynosiła w grudniu 2013 r. wartość 11,24%, to znaczy była o 3,4 pkt procentowego wyższa, niż wartość wskaźnika „Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym” dla całego województwa pomorskiego - którego wartość w grudniu 2013 wyniosła 7,8%.**

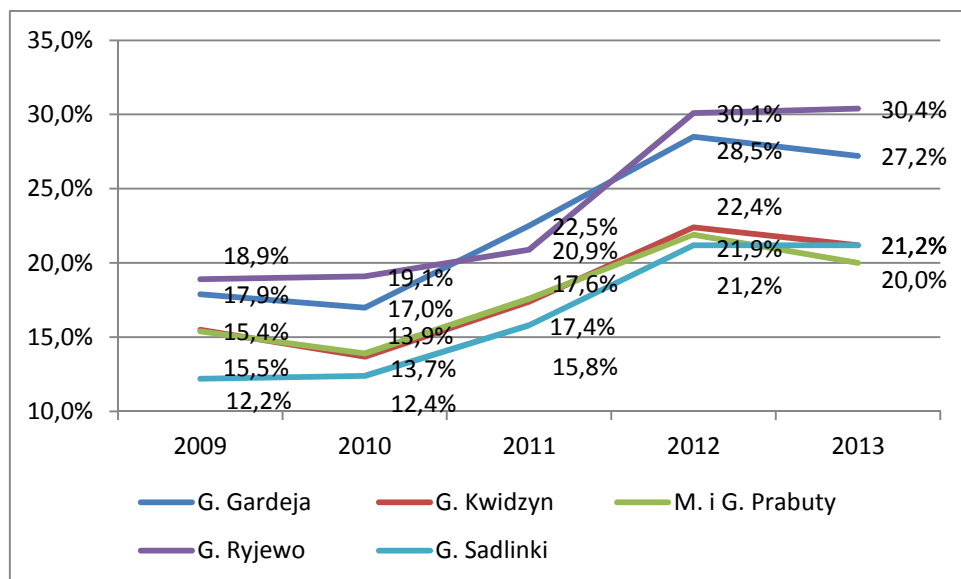
Wykres 1 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – gminy wchodzące w skład PLGD (stan na grudzień)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS-BDL, 2015)

Analizując kwestię poziomu bezrobocia poprzez pryzmat „Relacji liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych do liczby osób pracujących zawodowo”, zauważyć można także sytuację, polegającą na tym, że po nieznacznym spadku w roku 2010 (w porównaniu do roku 2009), okres 2010 – 2012 charakteryzował się wzrostem tego wskaźnika, by w roku 2013 ulec (nieznacznemu w tym przypadku) zmniejszeniu wobec roku 2012 (wykres poniżej). Warto zauważyć, że wartości charakteryzujące w omawianym okresie gminę Kwidzyn oraz miasto i gminę Prabuty, są bardzo zbliżone (nakładanie się linii i wartości obrazujących omawiane zjawisko).

Wykres 2 Relacja liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych do liczby osób pracujących zawodowo – gminy wchodzące w skład PLGD (stan na grudzień)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Kwidzyn (PUP-Kwidzyn, 2011b, 2012b, 2013b, 2014b)

Z punktu widzenia poziomu wykształcenia, wśród osób posiadających status bezrobotnego w grudniu 2013 r. (3249 osób) na obszarze PLGD, dominowały osoby, posiadające wykształcenie gimnazjalne lub niższe (32%), oraz zasadnicze zawodowe (33% osób zarejestrowanych jako bezrobotne), natomiast najniższy odsetek odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (4%).

Pracująca część mieszkańców gmin wchodzących w skład PLGD, podobnie jak ma to miejsce w przypadku mieszkańców miasta Kwidzyn, znajduje zatrudnienie w dużych przedsiębiorstwach, zlokalizowanych na terenie miasta, a centralnym punktem na mapie zatrudnienia jest firma International Paper, dająca zatrudnienie niemal 3500 osobom. Znaczna odległość od innych dużych, atrakcyjnych pod względem warunków pracy ośrodków miejskich (np. Trójmiasto), przy niewielkiej odległości pomiędzy najbardziej wysuniętymi krańcami powiatu kwidzyńskiego, a miastem (ok. 20 km), powoduje, że mieszkańcy gmin PLGD, jak też Kwidzyna, preferują podejmowanie pracy w dużych zakładach na terenie miasta.

W opinii rozmówców indywidualnych wywiadów pogłębionych, silną stroną zasobów rynku pracy na terenie gmin wchodzących w skład PLGD (jak również Kwidzyna), jest gotowość ich mieszkańców, do podejmowania pracy charakteryzującej się systemem zmianowym oraz otwartość na zmiany. Należy jednak zauważyć, że jak wynika z wywiadów, wobec małej liczby firm mikro i małych znajdujących się na terenie ich gmin, mieszkańcy obszaru PLGD poszukując pracy nie dysponują w zasadzie – wobec oddalenia od innych dużych ośrodków miejskich, alternatywą zatrudnienia inną niż w dużych zakładach zlokalizowanych na terenie miasta Kwidzyn. To z kolei stwarza tym pracodawcom możliwość wykorzystywania swej pozycji wobec mieszkańców PLGD chcących podjąć zatrudnienie. W konsekwencji, brak występowania w gminach wchodzących w skład PLGD (a tym samym w otoczeniu miasta Kwidzyn), firm mikro i małych postrzegany jest jako problem.

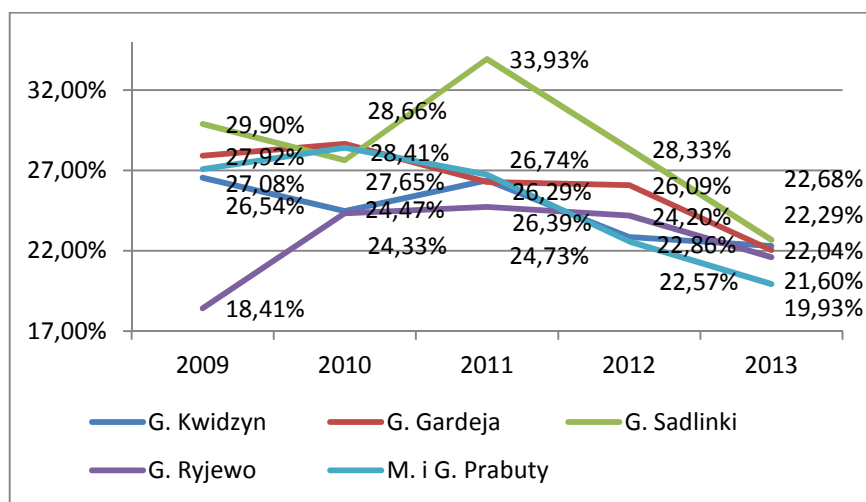
Istotną rolę w zakresie poprawy powyższej sytuacji, pełnią instrumenty Powiatowego Urzędu Pracy w Kwidzynie, który umożliwia w szerokim zakresie korzystanie z dotacji na zakładanie własnej firmy przez osoby bezrobotne, przy czym ponad 40% osób korzystających z tej formy wsparcia, podejmuje, a następnie utrzymuje podjętą działalność gospodarczą. Niemniej jednak, jak wynika z analizy danych statystycznych, jak i wyników wywiadów pogłębionych, wciąż istnieje duże pole do zwiększania aktywności mieszkańców PLGD w tym zakresie.

Biorąc pod uwagę sytuację tych osób z terenu PLGD, które pozostają bez zatrudnienia, jak wynika z danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy, wśród osób w wieku do 24 roku życia (włącznie), na przestrzeni lat 2009 – 2013 zaobserwować można było spadek ich udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych z terenu gmin należących do PLGD, z wyjątkiem gminy Ryjewo (kolejny wykres). Niezależnie od tego, poziom bezrobocia wśród osób młodych z

terenu gmin wchodzących w skład PLGD ustabilizował się w 2013 roku w przedziale ok. 20-22%. Należy zaznaczyć, że wartość wspomnianego wskaźnika wciąż stanowi problem – oznacza bowiem, że niemal co piąta osoba w wieku do 25 lat zamieszkująca obszar gmin PLGD pozostaje bez pracy. Wartości odnotowywane w gminach wchodzących w skład obszaru PLGD w odniesieniu do osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia, były zarazem w grudniu 2013 roku mniej korzystne niż wartość tego wskaźnika dla całego województwa pomorskiego (18,9%)(WUP-Gdańsk, 2014).

Należy zauważyć, że dane Powiatowego Urzędu Pracy, wskazują na fakt, że z punktu widzenia likwidacji problemu bezrobocia, przedstawiona powyżej grupa problemowa osób do 25 roku życia, winna zostać rozszerzona o osoby pozostające bez pracy, których wiek jest wyższy (tzn. do 34 roku życia włącznie) i których staż pracy wynosi od 1 do 10 lat. Świadczą o tym fakcie nie tylko wartości prezentujące odsetek osób bezrobotnych w tej grupie wiekowej, lecz także udział osób bezrobotnych o stażu pracy od 1 do 10 lat, w ogóle bezrobotnych. Analiza danych PUP Kwidzyn wskazuje bowiem na fakt, że we wszystkich gminach leżących na obszarze PLGD w grudniu 2013 r., udział osób bezrobotnych w wieku od 25 do 34 lat, (a zatem osób dominujących w grupie posiadającej doświadczenie zawodowe od roku do 10 lat) w ogóle bezrobotnych wynosił 29% i były wyższy, niż osób w wieku 18-24 lata (średni poziom bezrobocia w tej grupie na obszarze PLGD na poziomie 21,7%; wykres na kolejnej stronie).

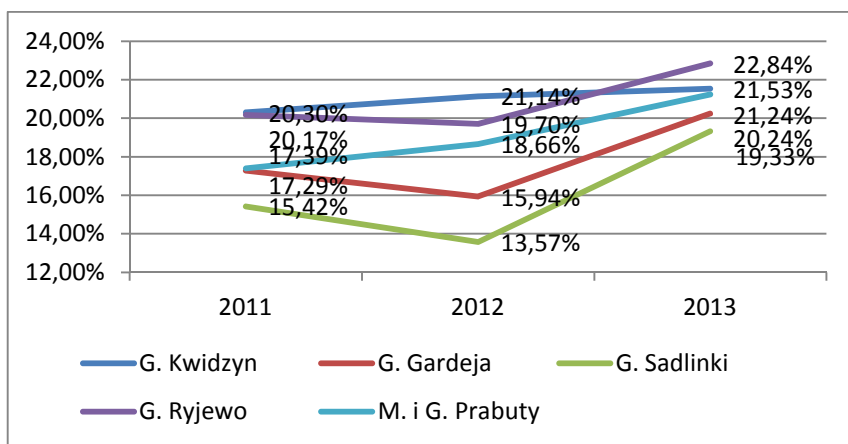
Wykres 3 Poziom bezrobocia w grupie osób poniżej 25 roku życia w % – gminy wchodzące w skład PLGD (stan na grudzień)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Kwidzyn (PUP-Kwidzyn, 2010, 2011a, 2012a, 2013a, 2014a)

Biorąc pod uwagę sytuację osób powyżej 50 roku życia zamieszkujących tereny gmin wchodzących w skład PLGD, można stwierdzić, że także i w tym przypadku kwestia posiadania przez nie pracy uznana może być za problemową. Wskaźniki udziału osób bezrobotnych w tym wieku, są bowiem zbliżone do tych, które charakteryzują populację osób młodych (do 24 lat włącznie) i kształtują się na poziomie od około 19% do około 23% (kolejny wykres poniżej). Niemniej jednak, wartości ukazujące odsetek osób bezrobotnych wśród osób powyżej 50 roku życia, kształtowały się dla obszaru gmin PLGD w grudniu 2013 korzystniej, niż dla całego województwa pomorskiego (24,3%)(WUP-Gdańsk, 2014).

Wykres 4 Poziom bezrobocia w grupie osób powyżej 50 roku życia w % – gminy wchodzące w skład PLGD (stan na grudzień)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Kwidzyn (PUP-Kwidzyn, 2010, 2011a, 2012a, 2013a, 2014a)

Wnioski odnoszące się do struktury grupy osób bezrobotnych z terenu PLGD, płynące z analizy danych statystycznych, znajdują potwierdzenie w wypowiedziach respondentów, biorących udział w badaniach jakościowych. W świetle wyników tej części badań, można bowiem stwierdzić, że jednym z kluczowych problemów w tym zakresie, jest niska aktywność zawodowa młodzieży. Należy jednocześnie zaznaczyć, że jak dotąd, publiczne służby zatrudnienia właściwe dla obszaru PLGD, we współpracy z sektorem pozarządowym, prowadzą aktywne działania, w tym m.in. edukacyjne, zmierzające do wykształcenia w tej grupie mieszkańców PLGD aktywnej postawy wobec kwestii zatrudnienia. Kwestia związana z oddziaływaniem w tym zakresie na tę grupę docelową, została podniesiona także w części niniejszego opracowania poświęconej edukacji.

3.3. Działalność sektora społecznego. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Spółeczeństwo obywatelskie

Jak wynika z przeprowadzonych konsultacji z mieszkańcami obszaru PLGD, wywiadów pogłębionych oraz telefonicznych, zrealizowanych na potrzeby przygotowania niniejszej diagnozy, inicjatywy podejmowane przez reprezentantów trzeciego sektora na terenie PLGD zdecydowanie częściej posiadają charakter odnoszący się do kontekstu lokalnego (tzn. danej miejscowości czy gminy), niż skali obszaru PLGD jako całości. W tej pierwszej, mniejszej skali (miejscowości i gminy), wskazać można na wiele przedsięwzięć, które określić można mianem dobrych praktyk w zakresie budowy społeczeństwa obywatelskiego, poprzez angażowanie mieszkańców w inicjatywy społeczne i pracę nad wzmocnieniem poczucia tożsamości - poprzez kreowanie lub pielęgnację już istniejących wartości. Przykładem tego są działania podejmowane w Prabutach, Nebrowie (Święto Powideł Nebrowskich) czy Rakowcu. Należy dodać, że duże znaczenie dla rozwoju tego rodzaju powiązań społecznych na terenie PLGD miała interwencja, podejmowana dotychczas w okresie 2007-2013 przez Stowarzyszenie PLGD, w drodze udzielania wsparcia na projekty realizowane na tym terenie w ramach procesu wdrażania LSR dla PLGD, a której to środki wsparły wiele inicjatyw tego rodzaju. wydarzenia związane z historią (M. i G. Prabuty)(PLGD, 2015a, pp. 36-40).

Jak wynika z dotychczasowych opracowań poświęconych PLGD, poziom zaangażowania mieszkańców gmin PLGD w przedsięwzięcia na rzecz rozwoju lokalnego czy poziomowi ich wzajemnego zaufania nie charakteryzują się wysokimi wartościami (Grabowski, 2010). Potwierdzają to wypowiedzi rozmówców biorących udział w konsultacjach społecznych a także wywiadach pogłębionych, przeprowadzonych na potrzeby przygotowania „Diagnozy...”. Jak z nich wynika, na obszarze PLGD widoczny jest deficyt powiązań pomiędzy mieszkańcami PLGD, odnoszący się nie tyle do powiązań na terenie lokalnym (gminnym), lecz przede wszystkim do poczucia wspólnej tożsamości w skali obszaru całego PLGD, a więc w tym wypadku pięciu gmin. Przeprowadzona analiza projektów, objętych dofinansowaniem przez PLGD w ramach wdrażania strategii w latach 2007-2013, potwierdza tę obserwację, jako że zdecydowana większość z wydarzeń, o których wspomniano powyżej (święta lokalne, wydarzenia integracyjne), była adresowana głównie do odbiorców z jednej, maksymalnie dwóch gmin.

Infrastruktura wspierająca rozwój kontaktów społecznych

Analiza treści Planów Odnowy Miejscowości przeprowadzona na potrzeby przygotowania niniejszego opracowania i jej konfrontacja z operacjami dofinansowanymi w poprzednim okresie programowania przez Stowarzyszenie PLGD, wskazała na fakt, że najczęściej przedmiotem zainteresowania miejscowości, zlokalizowanych na obszarach PLGD pod kątem możliwych do wykonania inwestycji, były przedsięwzięcia o charakterze budowy/modernizacji świetlic, pełniących w opinii twórców planów ważną funkcję społeczną, jak też przebudowy/modernizacji najczęściej uczęszczanych miejsc przez mieszkańców (droga/chodnik w okolicy kościoła czy remizy) oraz budowy małej infrastruktury, w tym służącej celom rekreacyjnym (np. parking, dostosowanie kąpieliska). W tym miejscu należy stwierdzić, że w większości przypadków, zaplanowane w Planach Odnowy Miejscowości zamierzenia, doczekało się realizacji w ramach objęcia wsparciem przez Stowarzyszenie PLGD, w ramach Celu I „Aktywizacja mieszkańców oraz Celu II „Rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe”. Fakty te zostały zauważone przez mieszkańców PLGD – w toku ankiety CAWI dotyczącej kamieni milowych związanych z rozwojem obszaru PLGD, respondenci dostrzegli bowiem pozytywne zmiany związane z tymi inwestycjami.

Sfera kultury

Jak wynika z badań przeprowadzonych na potrzeby przygotowania niniejszej analizy, a zwłaszcza z wywiadów przeprowadzonych z reprezentantami środowisk kultury aktywnych na obszarze PLGD, także i w przypadku sfery kultury, pomimo dotychczasowej realizacji na terenie PLGD działań i wydarzeń odnoszących się do tej sfery (w tym ze wsparciem ze strony Stowarzyszenia PLGD, o czym mowa była w podpunkcie poświęconym społeczeństwu obywatelskiemu) dostrzegane są deficyty, wymagające dalszego wsparcia.

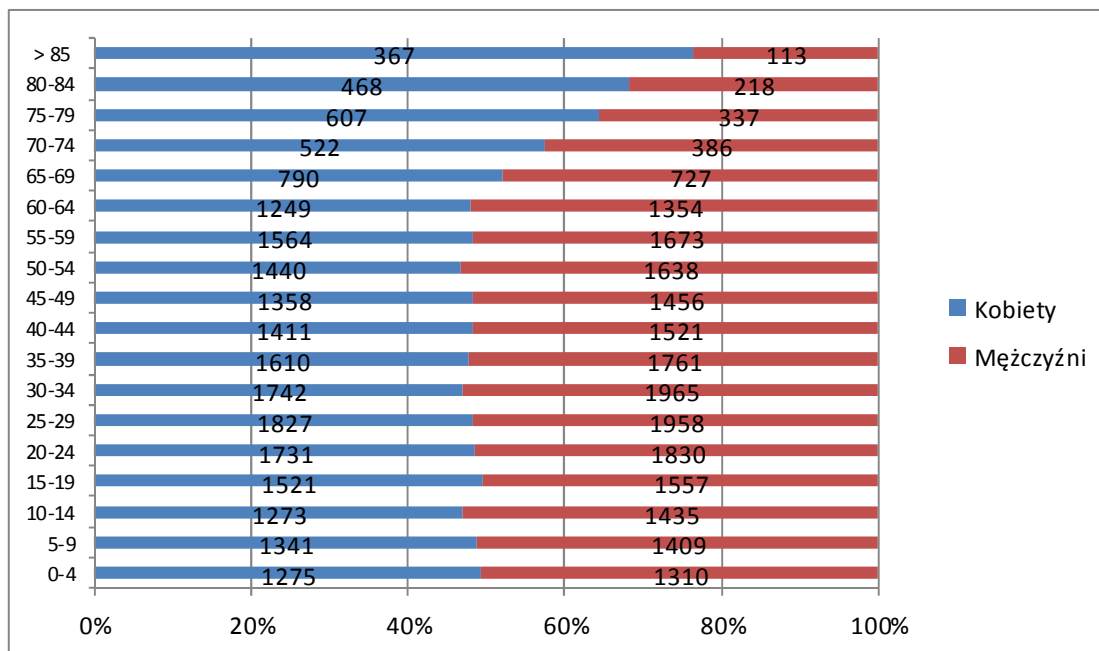
W tym zakresie wskazać można na fakt, że – jak wynika z opinii reprezentantów przedstawicieli organizacji zaangażowanych w działalność kulturalną - na obszarze PLGD zaobserwować można dominację wydarzeń i inicjatyw, które nie wpisują się w pojęcie „kultury wyższej”, choć bez wątplenia wiele z nich posiada bardzo wartościowy charakter, przyczyniając się do wzmocnienia więzów lokalnych w małej skali (np. aspekt promocji dorobku kulinarnego). Ponadto, w pomysłach zgłaszanych jako możliwe do realizacji w ramach wdrażania nowej strategii, pojawiły się głosy dotyczące integracji / stworzenia forum gromadzącego mieszkańców gmin, wchodzących w skład obszaru LGD, które mogło by być platformą wymiany głosów, na temat kierunków podejmowania działań w zakresie kultury.

3.4. Problemy społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk

3.4.1. Demografia

Obszar gmin wchodzących w skład PLGD cechuje się stabilizacją liczby mieszkańców na przestrzeni lat 2010-2013. Sytuacja ta jest charakterystyczna dla wszystkich gmin PLGD, przy czym w przypadku gminy Kwidzyn, można zauważyć w analizowanym okresie nieznaczny wzrost liczby mieszkańców (o ok. 1,5 pkt. proc.) a w przypadku M. i G. Prabuty nieznaczny spadek (o ok. 1,5 pkt. proc.)(GUS-BDL, 2015). Jak zaznaczono na wstępie niniejszej „Strategii...” w grudniu 2013 r., liczba ludności na obszarze PLGD wyniosła 44744 osoby (w tym 22648 mężczyzn oraz 22096 kobiet). Gęstość zaludnienia w 2013 r. na obszarze PLGD wyniosła 55 osób / km², co stanowi wartość ponad dwukrotnie niższą niż gęstość zaludnienia dla województwa pomorskiego (125 osób / km²). Na poniższym wykresie, została przedstawiona struktura mieszkańców PLGD pod kątem wieku oraz płci (grudzień 2013).

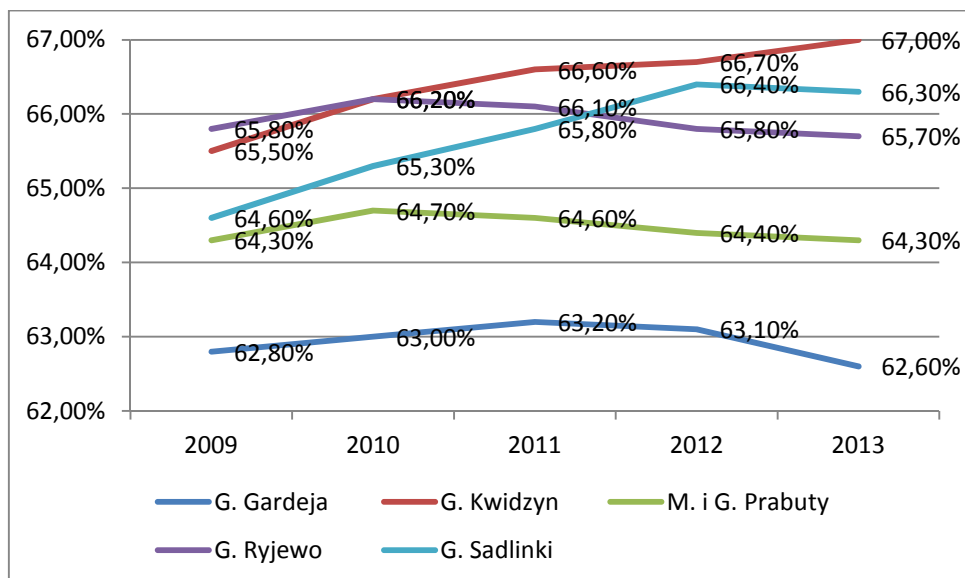
Wykres 5 Struktura mieszkańców obszaru PLGD w 2013 r. (wiek i płeć)

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dane GUS (BDL)

Struktura demograficzna ludności, zamieszkującej obszar gmin wchodzących w skład PLGD, z punktu widzenia wieku mieszkańców, cechuje się zatem dominacją osób w wieku produkcyjnym. Na koniec 2013 roku, udział osób w tym wieku, w ogólnej liczbie mieszkańców gminy PLGD, nie był niższy w żadnej gminie niż 62% (GUS-BDL, 2015). Co ważne, na terenie gmin wchodzących w skład PLGD, na przestrzeni lat 2009-2013, nie można zaobserwować zjawiska spadku ww. wartości wraz z upływem czasu, lecz stabilizację (G. Ryjewo, G. Gardeja, M. i G. Prabuty), lub wręcz wzrost wspomnianej wartości G. Kwidzyn, G. Sadlinki) (wykres poniżej).

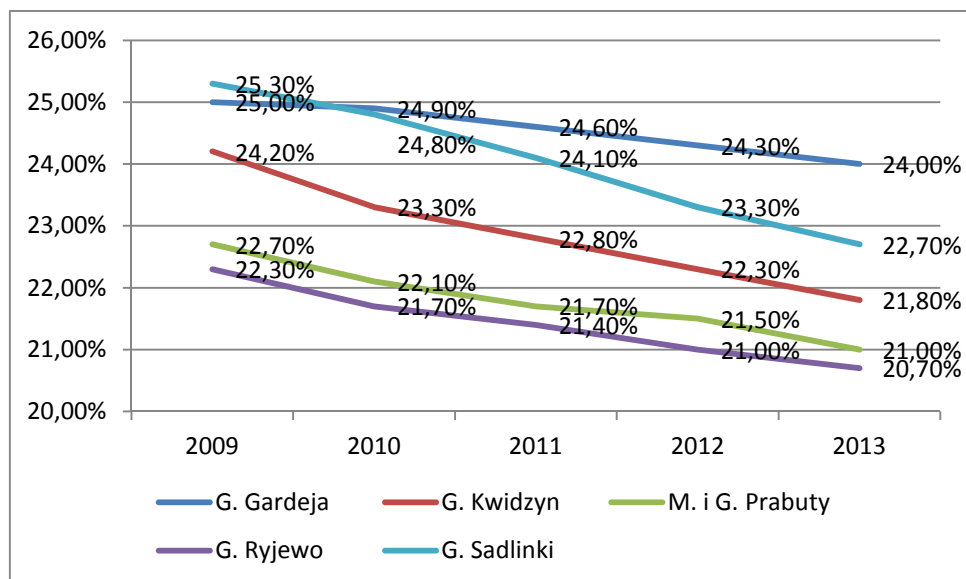
Wykres 6 Udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców (%) – gminy wchodzące w skład PLGD (stan na grudzień)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (GUS-BDL, 2015)

Z drugiej strony, można zauważyć, że na przestrzeni analizowanego okresu, następuje spadek (ok. 1-2 pkt. %), udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gmin PLGD.

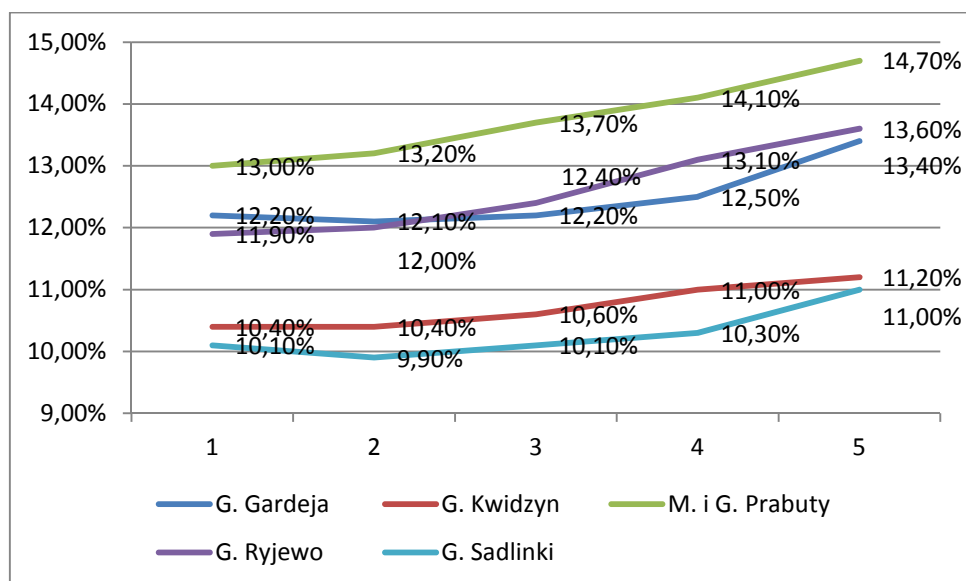
Wykres 7 Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców (%) – gminy wchodzące w skład PLGD (stan na grudzień)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (GUS-BDL, 2015)

Przedstawionej powyżej sytuacji w zakresie odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, towarzyszy jednak stały (w okresie 2009-2013) wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych gminach PLGD (kolejny wykres poniżej).

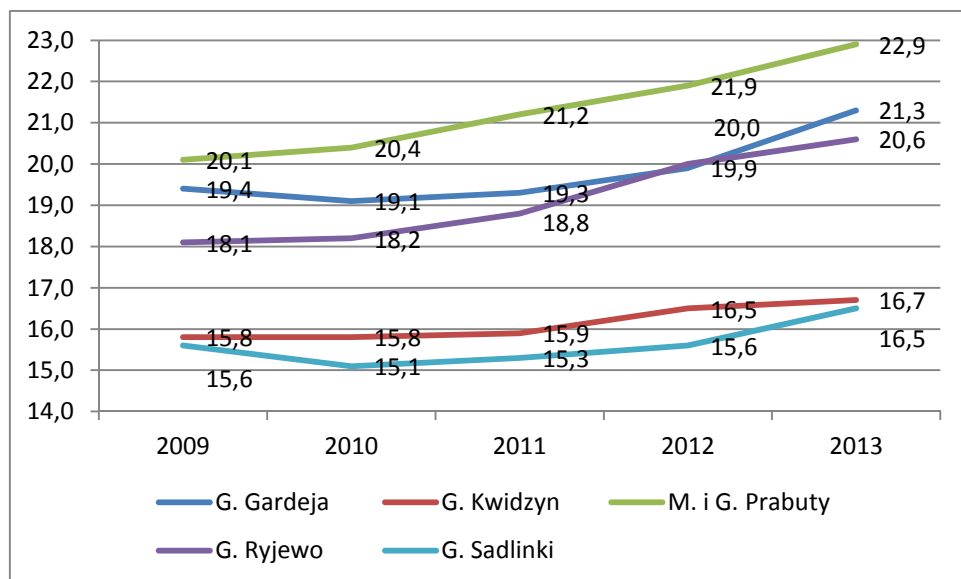
Wykres 8 Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców (%) – gminy wchodzące w skład PLGD (stan na grudzień)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (GUS-BDL, 2015)

Powyższe dane wskazują zatem na pojawienie się zagrożenia, związanego z występującym w skali całego kraju procesem zwiększania się udziału seniorów w ogólnej liczbie ludności. Przejawem tego jest – także na obszarze gmin PLGD - wzrost wartości wskaźnika zastępowalności, ukazującego liczbę osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym dla każdej gminy (wykres poniżej). Jak wynika z przedstawionych danych, na przestrzeni lat 2009-2013, wartość wspomnianego wskaźnika ulegała stałemu wzrostowi. Zjawisko to znajduje potwierdzenie w wynikach konsultacji społecznych – fakt zwiększania się odsetka seniorów w populacji obszaru PLGD, został zauważony jako czynnik, który powoduje wzrost zapotrzebowania na usługi i ofertę, kierowane do tej grupy.

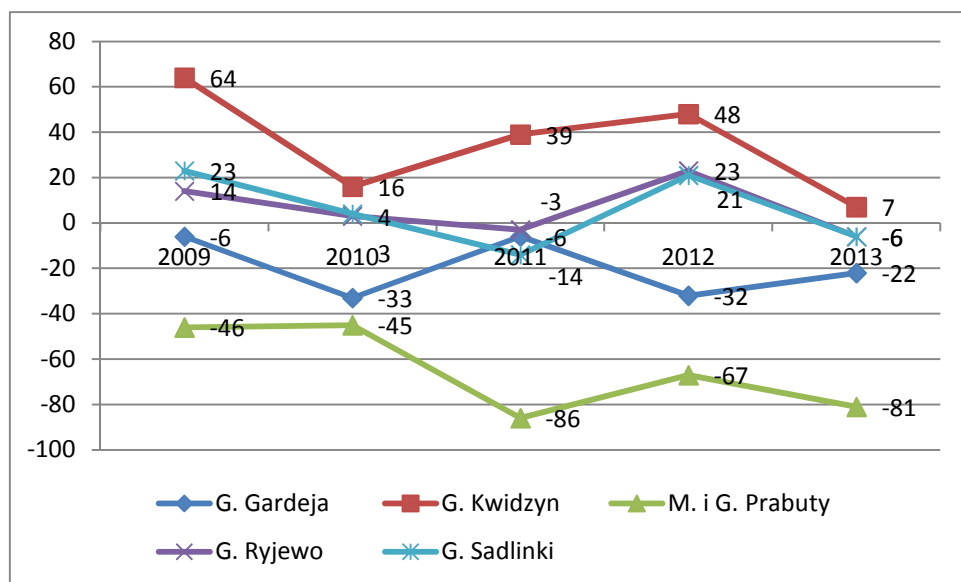
Wykres 9 Wskaźnik zastępowalności – liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym – gminy wchodzące w skład PLGD (stan na grudzień)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (GUS-BDL, 2015)

Z punktu widzenia migracji, należy stwierdzić, że obszar PLGD jest pod tym względem zróżnicowany. Zdecydowanie najkorzystniejsza sytuacja w tym zakresie cechuje gminę Kwidzyn, która odnotowuje na przestrzeni okresu 2009-2013 zjawisko osiedlania się na jej terenie nowych mieszkańców. W przypadku gmin Ryjewo i Sadlinki, zauważyć można natomiast, że w tylko dwóch latach na przestrzeni wspomnianego okresu wystąpiło zjawisko ujemnego salda migracji, przy czym w pozostałych latach, zauważalne były zjawiska osiedlania się nowych mieszkańców na terenie gmin. Znaczny odpływ mieszkańców zauważyć można natomiast w przypadku dwóch pozostałych gmin - gminy Gardeja oraz Miasta i Gminy Prabuty (wykres poniżej).

Wykres 10 Saldo migracji (w os.) - gminy wchodzące w skład PLGD (stan na grudzień)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (GUS-BDL, 2015)

Warto jednak zauważyć, że z punktu widzenia szerszego kontekstu, jakim jest powiat, jak wynika z przeprowadzonych badań jakościowych, zjawisko wyludnienia nie stanowi obszaru problemowego. Przyczyną tego stanu rzeczy jest fakt, iż z jednej strony występują na terenie powiatu duże firmy – pracodawcy, a z drugiej – jak zasygnalizowano już wcześniej, alternatywa podjęcia pracy przez mieszkańców powiatu w innych atrakcyjnych pod względem rynku pracy lokalizacjach,

jest ograniczona znaczną ich odległością (ok. 100 km) i związaną z tym koniecznością pokrycia dodatkowych kosztów utrzymania i transportu.

3.4.2. Problemy społeczne, ubóstwo i wykluczenie

Organizacje aktywne w zakresie sektora społecznego

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w Bazie Aktywności Lokalnej (stan na marzec 2012 r.), obszary gmin PLGD leżały w zasięgu oddziaływania 13 organizacji pozarządowych (z terenu PLGD i nie tylko), działających na rzecz osób niepełnosprawnych, oraz 30 organizacji, działających na rzecz szeroko pojętego wsparcia społecznego (w tym m.in. seniorów, rodziny, osób bezdomnych czy pozostających w ubóstwie). Ogółem, do katalogu organizacji III sektora, zarejestrowanych na obszarze PLGD w 2015 r., zaliczyć należy 77 organizacji (tabela poniżej). Do tej liczby doliczyć należy organizacje posiadające siedzibę na terenie Miasta Kwidzyn, których zasięg obejmuje gminy wchodzące w skład PLGD.

Tabela 7 Organizacje pozarządowe zarejestrowane (zgodnie z KRS) na obszarze PLGD (2015)

Nazwa gminy	Liczba stowarzyszeń	Liczba fundacji	Liczba OSP	Liczba kółek rolniczych (w tym Koła Gospodyń Wiejskich)	Razem
Gardeja	7	1	6	2	16
Kwidzyn	9	-	3	1	13
Prabuty	11	1	2	1	15
Ryjewo	9	2	4	7	22
Sadlinki	4	1	5	1	11
RAZEM	40	5	20	12	77
Średnio na 10000 mieszkańców w obszarze PLGD	8,9	1,1	4,5	2,7	17,2
Średnio na 10000 mieszkańców województwa pomorskiego					21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestr Stowarzyszeń (<https://ems.ms.gov.pl/krs>) oraz dane GUS (organizacje na terenie woj. Pomorskiego)

Zestawienie powyższych danych (za rok 2015) z danymi ukazującymi liczbę organizacji pozarządowych zarejestrowanych na obszarze PLGD w roku 2005 wskazuje na fakt, że spadła liczba podmiotów bezpośrednio angażujących przedstawicieli lokalnych społeczności, jakim są stowarzyszenia (o 10), pojawiły się natomiast organizacje posiadające status fundacji (nieistniejące w roku 2005). Ten fakt, w połączeniu ze zdiagnozowanym w ramach niniejszej analizy wynikiem badań konsultacji społecznych, warsztatów oraz indywidualnych wywiadów, wskazujących na deficyty powiązań pomiędzy mieszkańcami obszaru PLGD, powoduje, że wzrost liczby inicjatyw prowadzących do stworzenia organizacji pozarządowych na terenie PLGD, jest zjawiskiem potrzebnym. Sytuacja ta znajduje odzwierciedlenie w statystykach - biorąc pod uwagę wskazaną powyżej liczbę organizacji pozarządowych, takich jak stowarzyszenia, fundacje, OSP i kółka rolnicze (zgodnie z danymi rejestrowymi KRS), na terenie PLGD na 10000 tysięcy mieszkańców obszaru PLGD przypada średnio (2015) około 17 organizacji pozarządowych (w sumie 44744 osoby wobec 77 organizacji). Stanowi to – zgodnie z danymi GUS - wartość znacznie niższą, niż ta, która charakteryzuje województwo pomorskie. Zgodnie z danymi GUS, liczba stowarzyszeń, fundacji, OSP i kółek rolniczych, przypadających w 2012 r.³ na 10000 mieszkańców województwa pomorskiego wyniosła 21 organizacji, a w przypadku całego kraju - 24.

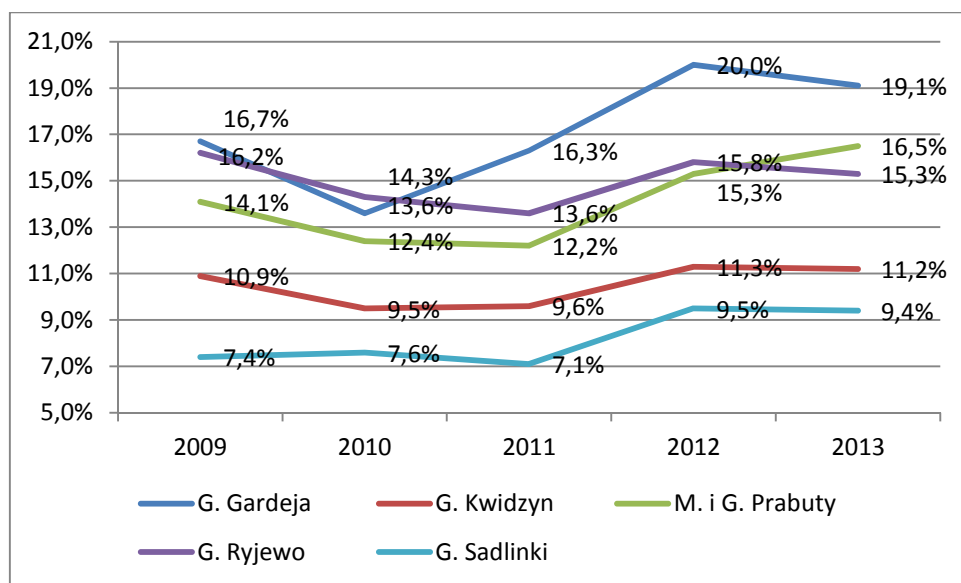
Problemy społeczne, ubóstwo i wykluczenie – perspektywa i statystyki

Jak wynika z danych GUS (GUS-BDL, 2015) na przestrzeni lat 2009-2013, wskaźnik „zasięgu korzystania z pomocy społecznej”, ukazujący „udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem”, dla prawie wszystkich gmin znajdujących się na obszarze PLGD (tj. z wyjątkiem gminy Ryjewo), uległ zwiększeniu (wykres poniżej). Warto przy tym zauważyć, że wartości tego wskaźnika dla gmin znajdujących się na

³ Dane dotyczące ww. zagadnienia za rok 2014 nie były dostępne w bazie GUS BDL.

obszarze PLGD są - z wyjątkiem gminy Sadlinki (stan grudzień 2013) dwu-, a nawet trzykrotnie wyższe, niż wartość wskaźnika dla całego województwa pomorskiego (6,4%).

Wykres 11 Zasięg korzystania z pomocy społecznej (udział osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem) – gminy wchodzące w skład PLGD (stan na grudzień)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (GUS-BDL, 2015)

Dostępne dane statystyczne pozwoliły na dokonanie analizy pięciu najczęściej pojawiających się na obszarze PLGD powodów wykluczenia, dla których w gminach wchodzących w skład obszaru PLGD, gminne ośrodki pomocy społecznej dokonywały objęcia pomocą mieszkańców, znajdujących się w zasięgu ich oddziaływania. Dostępne dane, pozwoliły na ukazanie wyników powyższej analizy, przy uwzględnieniu liczby osób, obejmowanych pomocą w poszczególnych latach (tabela poniżej).

Tabela 8 Główne powody objęcia pomocą przez gminne ośrodki pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład PLGD (w ujęciu osób objętych pomocą).

Powód trudnej sytuacji życiowej	G. Gardeja					G. Kwidzyn					M. i G. Prabuty					G. Ryjewo					G. Sadlinki				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Ubóstwo	484	388	423	483	492	468	425	516	470	489	745	769	753	798	918	329	281	307	337	399	154	170	161	157	158
Bezrobocie	297	311	371	407	415	306	285	400	429	444	605	556	565	598	672	262	269	246	269	281	118	114	112	126	140
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	153	165	163	152	226	41	51	107	92	110	357	406	430	454	463	5	5	9	10	10	75	83	75	78	91
Niepełnosprawność	193	194	184	174	166	177	186	170	191	211	285	306	301	310	320	122	122	125	130	123	51	61	55	51	61
Długotrwała lub ciężka choroba	124	147	148	134	125	164	185	193	192	191	247	304	297	285	292	8	7	5	8	9	36	21	15	15	16

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dane przekazane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie, urzędy gmin obszarów należących do PLGD oraz dane pochodzące z Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2014 (Powiat-Kwidzyski, 2011)

Jak wynika z powyższego zestawienia, dominującym powodem przyznawania pomocy, było – w odniesieniu do wszystkich gmin wchodzących w skład obszaru PLGD, dla których w tym zakresie dostępne były dane, pozostawanie w ubóstwie. Podobna sytuacja miała miejsce w odniesieniu do przyczyny, jaką było bezrobocie. Wśród pozostałych powodów zauważyć można zróżnicowanie – od podobnego nasilenia problemów o charakterze bezradności, niepełnosprawności oraz długotrwałego złego stanu zdrowia (gmina Gardeja, gmina Sadlinki oraz Miasto i Gmina Prabuty), do zróżnicowania w tym zakresie (Gmina Ryjewo). Niezależnie jednak od przyczyny przyznawania pomocy, można zauważyć, że na przestrzeni lat 2009-2013, doszło na obszarze PLGD do wyraźnego wzrostu liczby beneficjentów świadczeń – zwłaszcza w związku z faktem pozostawania bezrobotnym i bezradności (wszystkie gminy), oraz w ubóstwie (wszystkie gminy z wyłączeniem gminy Gardeja i gminy Sadlinki).

Problemy społeczne, ubóstwo i wykluczenie - działania i potrzeby

Szczególnym aspektem związanym z problematyką wsparcia udzielanego przez gminne ośrodki pomocy społecznej oraz inne podmioty sfery społecznej (jak również służby zdrowia) jest kwestia zaspokojenia potrzeb seniorów i osób, które wymagają długotrwałej opieki, zwłaszcza, że – jak wynika z prognoz realizowanych w skali całego kraju – z biegiem lat liczba osób należących do tej grupy będzie ulegać w naszym kraju zwiększeniu.. W tym zakresie, w toku jednej konsultacji społecznych przeprowadzonych na potrzeby sformułowania strategii, wskazano na problem, jakim jest niedostateczny dostęp na obszarze LGD osób (lub ich opiekunów), do sprzętu rehabilitacyjnego (w mniejszym stopniu) oraz (w większym stopniu) łóżek, z których osoby takie mogły by korzystać, np. po opuszczeniu szpitala, a które są im konieczne, ze względu na stan zdrowia. Jak wynika z przeprowadzonego badania, istniejące obecnie placówki, mogące wypożyczać tego rodzaju sprzęt i znajdujące się na terenie gmin PLGD, a także miasta Kwidzyn, nie zaspokajają potrzeb mieszkańców gmin PLGD w tym zakresie. Ponadto, pojawiło się wśród mieszkańców obszaru PLGD opinie, wskazujące na konieczność zwiększenia oferty usługowej na rzecz społeczności lokalnych, uwzględniającej potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych. W tym zakresie wskazuje się np. na konieczność zwiększenia oferty kulturalno-oświatowej dla tej grupy (należy zauważyć, że jedynie w części gmin dostępna jest działalność uniwersytetu III wieku). Wśród wypowiedzi uzyskiwanych w toku indywidualnych wywiadów pogłębionych, prowadzonych z reprezentantami organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób wykluczonych, jako pożądane pojawiały się także integracja tej grupy społecznej ze społecznością lokalną. W konsekwencji, rozwój działań na rzecz seniorów, jawi się jako jedno z kluczowych z zagadnień, wskazanych do podjęcia w szerszej, aniżeli lokalna (gmina, miejscowość), skali - jaką jest skala PLGD.

Przejawy aktywności i inicjatyw związanych ze sferą aktywności na rzecz grup wykluczonych, lub zagrożonych wykluczeniem z obszaru objętego PLGD w kontekście ubóstwa, zostały zasygnalizowane już częściowo wcześniej - przy omówieniu kwestii przedsiębiorczości, podniesiono bowiem problem przedsiębiorczość społecznej, ze wskazaniem, że obszar ten pozostaje w ścisłym kręgu zainteresowania partnerstwa trzech organizacji pozarządowych z terenu PLGD.

3.4.3. Edukacja

Warto zauważyć, że – jak wynika z przeprowadzonych wywiadów – wobec uczniów uczęszczających na obszarze PLGD do szkół na poziomie gimnazjalnych – istnieje potrzeba podjęcia działań związanych ze skierowaniem do nich wsparcia w zakresie kształtowania świadomych wyborów, co do dalszej ścieżki kształcenia (tzn. na poziomie ponadgimnazjalnym). Jak bowiem wspomniano wcześniej, w ramach omówienia sytuacji na rynku pracy, wśród osób w wieku 18-25 lat – a więc wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (podobnie jak w wieku 26-35 lat oraz ponad 50 lat), częściej, niż w innych grupach wiekowych, zaobserwować można zjawisko bezrobocia. W świetle przeprowadzonych wywiadów, możliwe jest osiągnięcie poprawy w tym zakresie, pod warunkiem podejmowania przez ludzi opuszczających gimnazja takich wyborów zawodowych, które zwiększą prawdopodobieństwo znalezienia przez nich pracy. Ponadto, jak wynika z przeprowadzonych wywiadów, dodatkowo, szanse na znalezienie pracy (zwłaszcza wśród większych pracodawców z powiatu kwidzyńskiego), wzmocniło by podniesienie poziomu kompetencji miękkich (w tym w zakresie współpracy w grupie), wśród osób wchodzących na rynek pracy. Warto nadmienić, że w obu przypadkach, zjawiska te możliwe są do skutecznego ukształtowania na etapie szkół gimnazjalnych i w związku z tym działania ukierunkowane na późniejsze świadome wybory zawodu oraz pozyskanie kompetencji miękkich, powinny być podejmowane już na tym etapie edukacji.

Ważnym wątkiem odnoszącym się do edukacji, w tym wypadku – edukacji pozaformalnej – jest kwestia edukacji mieszkańców PLGD, w zakresie edukacji ekologicznej. Jak wynika z przeprowadzonej analizy, jak dotąd, na terenie PLGD, były i są podejmowane działania w tym zakresie, w tym m.in. przez Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa w Kwidzynie, a także Ośrodek Edukacji Ekologicznej Zielona Szkoła w Brachlewie oraz Powiślańską Regionalną Agencję Zarządzania Energią. W świetle wyników niniejszej diagnozy, działania w tym zakresie – mając na uwadze możliwości wykorzystania potencjału przyrodniczego i kulturowego PLGD (patrz: ostatni punkt niniejszej diagnozy), powinny być podejmowane w dalszym ciągu. Jak wynika z przeprowadzonych badań terenowych, dotychczasowy czas pokazał że zapotrzebowanie na wiedzę w powyższym zakresie jest na obszarze PLGD bardzo wysokie, i nie ogranicza się wyłącznie do przedstawicieli dzieci i młodzieży. W świetle sukcesu dotychczasowych działań Stowarzyszenia PLGD w zakresie wspierania finansowego małych przedsięwzięć na obszarze PLGD w zakresie OZE, konieczna staje się realizowanie działań w zakresie promowania postaw proekologicznych i upowszechniania wiedzy nt. OZE, wśród wszystkich

mieszkańców obszaru PLGD, w tym wśród lokalnych liderów opinii, takich jak np. sołtysi. Działania te wydają się posiadać istotne znaczenie zwłaszcza w związku z faktem, iż rola odnawialnych źródeł energii w polityce Polski i UE z biegiem czasu nie traci na znaczeniu.

3.5. Dziedzictwo kulturowe i zabytki. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz potencjał rozwoju turystyki. Produkty lokalne.

Jak wynika z ankiety CAWI przeprowadzonej wśród mieszkańców PLGD, jak również wywiadów pogłębionych, obszar gmin PLGD obfituje w walory turystyczne, które, pomimo działań podejmowanych przez władze PLGD (np. poprzez opracowanie i upowszechnianie wydawnictwa „Atrakcje Obszaru Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania” (Plakwicz, 2014), pozostają wciąż w świadomości potencjalnych turystów wciąż w „cieniu” obiektów historycznych zlokalizowanych na terenie Miasta Kwidzyn. Tymczasem, na terenie każdej z gmin, wchodzących w skład PLGD, znaleźć można zarówno naturalne (jeziora: Dzierzgoń, Liwieniec, Kucki, rzeka Liwa, malownicze krajobrazy całej Doliny Kwidzyńskiej) jak i stanowiące dorobek pracy człowieka (takie jak zamek w Prabutach czy cmentarze menonickie), które również stanowią mogą magnes przyciągający turystów na więcej niż jeden dzień i stanowią mocną stronę obszaru PLGD, mogącą znaleźć wykorzystanie w obliczu szybko rosnącego ruchu turystycznego wewnątrz Polski i mody na agroturystykę połączoną z eksploracją lokalnych zasobów.. Ponadto, jak już wspomniano we wcześniejszej części niniejszej analizy, podejmowane są wciąż – na poziomie lokalnym działania – które stanowią mogą (jak np. Święto Powideł Nebrowskich) czynnik utrwalający w świadomości potencjalnych turystów przekonanie o możliwości spędzenia wolnego czasu na obszarze gmin wchodzących w skład PLGD (Plakwicz, 2014).

W aspekcie rozwoju turystyki, zwrócić należy uwagę na działania podejmowane przez Stowarzyszenie PLGD, których celem jest m.in. ułatwienie aktywnego pobytu na terenie PLGD poprzez przejazdy szlakami rowerowymi, przebiegającymi przez ten obszar, ze szczególnym podkreśleniem znaczenia „Koła Gotyku” (Rowerowych Szlaków Powiśla i Żuław; (PLGD, 2015b)). Należy jednak zauważyć, że pomimo niewątpliwego występowania na obszarze objętym PLGD wytyczonych tras rowerowych, wielu potencjalnych turystów może – jak zresztą w wielu innych regionach Polski – mieć wątpliwości związane z korzystaniem z nich ze względów bezpieczeństwa, z powodu tego, iż ich przebieg pokrywa się częściowo z uczęszczanymi drogami ruchu kołowego, bez wyodrębnionych ścieżek rowerowych. W konsekwencji, na obszarze PLGD, brak jest rozwinięcia i wyeksponowania takich elementów dorobku kulturowego, jak i atrakcji (infrastruktury) z zakresu turystyki/rekreacji (w tym gospodarstw agroturystycznych), umożliwiających przyciągnięcie turystów na więcej niż jeden dzień.

Do występujących na terenie PLGD zasobów, atrakcyjnych z punktu widzenia turystyki, zaliczyć należy także – zasygnalizowane w części niniejszego opracowania poświęconej przedsiębiorczości – produkty regionalne, takie jak „powiślańska śliwka w occie z Rakowca”, „Nebrowianka” (nalewka śliwkowa) oraz „Powidła Nebrowskie”. Jak jednak zauważyli rozmówcy indywidualnych wywiadów pogłębionych, problem stanowi jak dotąd skuteczne wypromowanie powyższych produktów, jak też rozwinięcie nowych oraz uzyskanie wpisów na listę produktów europejskich.

W konsekwencji, na obszarze PLGD, brak jest rozwinięcia i wyeksponowania takich elementów dorobku kulturowego, jak i atrakcji (infrastruktury) z zakresu turystyki/rekreacji (w tym gospodarstw agroturystycznych), umożliwiających przyciągnięcie turystów na więcej niż jeden dzień. Takie działania są niezmiernie ważne zwłaszcza w obliczu faktu, iż coraz więcej obszarów na poziomie lokalnym w Polsce, dostrzegło możliwości rozwoju w promocji swych walorów turystycznych, tworząc tym samym konkurencję dla PLGD.

W aspekcie dostrzeżonych w toku diagnozy deficytów, wspomnieć należy także w kontekście turystyki nie tylko np. o zasygnalizowanych powyżej ścieżkach rowerowych i promocji lokalnych artykułów, lecz także o ograniczonym – zdaniem części rozmówców - potencjale ludzkim, który jest gotowy do obsługi ruchu turystycznego, ze względu na fakt, iż zaplecze edukacyjne wydaje się nie odpowiadać zapotrzebowaniu w tym zakresie. Odrębną kwestią jest także zagadnienie podjęcia działań promocyjnych, w odniesieniu do których, rozmówcy biorący udział w badaniach pogłębionych, również dostrzegli możliwy obszar poprawy. Tym samym, w konsekwencji, działania zmierzające do poprawy stanu w zakresie infrastruktury na poziomie PLGD, powinny być uzupełniane przez równoległe działania promocyjne, ukierunkowane na przyciągnięcie turystów z całego kraju, poprzez prezentację oferty obszaru LGD na imprezach targowo-wystawienniczych organizowanych z profilem turystycznym. Postulat ten znalazł odzwierciedlenie w

wynikach ankiety CAWI przeprowadzonej wśród mieszkańców PLGD – wszyscy z respondentów wskazali bowiem na fakt, że „Opracowanie lokalnej marki integrującej walory turystyczne i środowiskowe” jest obecnie na obszarze PLGD zadaniem priorytetowym. W tym zakresie, jako interesujące dostrzeżono także w jednym z wywiadów, możliwość włączenia się do przedsięwzięcia (realizowanego także przez podmioty spoza LGD), polegającego na budowie ścieżki rowerowej po wale wiślanym.

3.6. Wewnętrzna spójność obszaru LSR

W pierwszym rozdziale niniejszej strategii, przedstawione zostały informacje, świadczące o przestrzennej spójności obszaru objętego LSR. W tym miejscu należy dodać, że poza powyższym, przestrzennym aspektem spójności, obszar PLGD charakteryzuje się także innymi wymiarami spójności – takimi jak spójność przyrodnicza, historyczna, oraz kulturowa.

W pierwszym przypadku (spójność przyrodnicza), źródłem wspomnianej spójności jest fakt zbieżność obszarów wchodzących w skład obszaru PLGD, pod względem

- Klimatycznym (klimat ma charakter przejściowy pomiędzy morskim a kontynentalnym. Wyróżnia się znacznymi wahaniami temperatur oraz stosunkowo wysoką średnioroczną amplitudą temperatury powietrza)
- Występowanie rzek i jezior. Cechą wspólną oprócz klimatu jest występowanie cieków wodnych w postaci rzek i jezior - poziom jeziorności jest zróżnicowany w poszczególnych gminach, ale cechą wspólną jest to, że jeziora występują w każdej gminie.
- Lesistości - powierzchnia analizowanej części powiatu kwidzyńskiego pokryta jest lasami w 24% - obszary leśne są na terenie każdej analizowanej gminy.

Źródłem spójności historycznej jest fakt, że obszary wiejskie objęte strategią, a jednocześnie wchodzące w skład Powiatu Kwidzyńskiego są nierozzerwalnie związane wspólną historią tego obszaru. Początkowo ziemie te zajęte były przez pogańskie Prusy. Wraz z działalnością misyjną, prowadzoną aż do XIII wieku, pojawiali się nowi osadnicy z chrześcijańskiej Polski. Obszar gmin realizujących projekt wchodził w skład Biskupstwa Pomezania. Po zniszczeniach wojennych mających miejsce w XV wieku, oraz powodziach obszar ten podlegał procesom wyludnienia, dlatego też zdecydowano o kolonizacji terenu. Jedną z największych grup, która osiadła na terenie dzisiejszego powiatu kwidzyńskiego to mennonicy – członkowie sekty protestanckiej wygnanej z Holandii. W XVII w. ziemie te zostały spustoszone przez wojny szwedzkie. Wiek XIX to czas prawie całkowitej germanizacji, polskość zaczęła odradzać się na początku XX wieku. Po II wojnie światowej Kwidzyn został miastem polskim i, w związku z opuszczeniem miejsca przez ludność autochtoniczną, został zasiedlony mieszkańcami z innych regionów Polski oraz repatriantami. O spójności historycznej stanowią również zabytki, świadczące o wspólnych dziejach, posadowione na terenie całego analizowanego obszaru. Charakterystyczną cechą terenów wiejskich, będących przedmiotem tego opracowania jest fakt, iż nie zawsze były to ziemie polskie. Zważywszy jednak na procesy historyczne, z całą pewnością można powiedzieć o wspólnych doświadczeniach historycznych oraz ich reliktach, a co za tym idzie - o spójności obszarów pod tym względem.

Spójność kulturowa obszaru przejawia się w dwóch wymiarach. Po pierwsze - w wymiarze spójności historycznej, a po drugie - w sferze kultury ludności mieszkającej tu obecnie. Jeśli chodzi o aspekt historyczny, to można powiedzieć, że kultura Dolnego Powiśla była reprezentowana przez trzy grupy etniczne: polską, niemiecką i holenderską. Grupa polska składała się z potomków osadników z Ziemi Chełmińskiej, Mazowsza i lewobrzeżnego Pomorza. Grupa niemiecka to koloniści sprowadzeni początkowo przez Zakon Krzyżacki, a grupa holenderska to potomkowie mennonitów osiedlających się w dolinie Wisły od XVI wieku. Głównym zajęciem ludności było rolnictwo oraz rybołówstwo. Tradycją historyczną obecnie kultywowaną jest wikliniarstwo. Cały powiat kwidzyński, wraz z obszarami będącymi przedmiotem analizy strategicznej, wchodzi w skład Dolnego Powiśla, który jest jednym z regionów etnograficznych Pomorza Gdańskiego.

3.7. Grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR oraz obszary interwencji

Analiza informacji przedstawionych w poprzednich punktach niniejszego rozdziału, pozwala na wyodrębnienie grup, które określić należy jako istotne z punktu widzenia realizacji LSR, a co za tym idzie – grup, których przedstawiciele stanowią potencjalnych odbiorców interwencji, która zostanie uruchomiona w oparciu o LSR. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że wprawdzie cele interwencji (na każdym z trzech poziomów: celu ogólnego, celu szczegółowego oraz

przedsięwzięć) sformułowane zostały w rozdziale piątym strategii (w oparciu o wyniki analizy SWOT, która została przedstawiona w rozdziale czwartym), niemniej jednak grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji strategii są możliwe do identyfikacji poprzez pryzmat zaprezentowanej w tym rozdziale „Diagnozy...”.

Grupy docelowe

Na obszarze PLGD wskazać należy na pięć kolejnych grup, które w świetle przeprowadzonej diagnozy, uznać należy jako istotne z punktu widzenia realizacji LSR.

Pierwszą z tych grup stanowi grupa **osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, lub już tę działalność prowadzących**. Grupa ta bez wątpienia stanowi grupę osób istotnie ważną dla sukcesu realizacji strategii, ze względu na fakt, iż jej działania, przyczynić się mogą w zasadniczy sposób do rozwiązania problemu, jakim jest – wspomniany wcześniej – ograniczony dostęp osób 50+ i absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – do rynku pracy, ze względu na fakt, iż ich zachowania mają wpływ na tworzenie miejsc pracy (poprzez ich tworzenie lub samozatrudnienie). Wspomniana grupa docelowa jest także „odpowiedzialna” za możliwość uruchamiania produktów turystycznych oraz wzbogacania aktywów lokalnych, które mogą przyciągać turystów na obszar PLGD. Z tego też względu, wskazać można dwa typy profili działalności gospodarczej (obszary), które stają się szczególnie ważne z punktu widzenia działalności tych osób, jakimi są takie działy PKD, jak dział 55 i 56 (Sekcja I; odpowiednio: zakwaterowanie i działalność usługowa związana z wyżywieniem).

Drugą grupę docelową – stanowią **mieszkańcy PLGD, reprezentujący formalne (organizacje pozarządowe) i nieformalne grupy powiązań mieszkańców PLGD**. Stanowią oni części lokalnej społeczności, w odniesieniu do której – jak wynika z diagnozy, konieczne jest wzmocnienie wzajemnych powiązań (tożsamości, wartości). W tym aspekcie, rolą mieszkańców jest zatem nie tylko bierne uczestnictwo, lecz także – inicjowanie tego rodzaju działań, a rozwój organizacji pozarządowych zależy od tego rodzaju postaw.

Trzecią grupę stanowią **osoby, reprezentujące władze gmin (JST)**, znajdujących się na obszarze PLGD. Grupa ta w naturalny sposób stanowi odbiorców – adresatów działań realizowanych poprzez strategię – gdyż to od decyzji i aktywności reprezentowanych przez nich jednostek samorządu terytorialnego, zależy m.in. możliwość rozwoju infrastruktury turystycznej.

Czwartą grupę , stanowią **osoby, posiadające możliwość wpływu na kształtowanie przyszłych decyzji młodych mieszkańców PLGD** (uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych), a co za tym idzie – posiadających wpływ na szanse trafnego wyboru zawodu i późniejszego znalezienia miejsca pracy. Grupa ta – składająca się z rodziców i osób profesjonalnie zajmujących się doradztwem zawodowym - wydaje się szczególnie ważna zatem z punktu widzenia wzmocnienia działań służących zmniejszeniu poziomu defaworyzacji na rynku pracy osób młodych (absolwentów szkół ponadgimnazjalnych) mieszkańców obszaru PLGD).

Piątą, najszerszą grupę odbiorców LSR, stanowi **ogół mieszkańców obszaru PLGD**. Grupa ta, jest istotna nie tylko z punktu widzenia zrozumienia i wspierania procesu realizacji LSR jako całości, lecz także z dwóch przyczyn.

- Pierwszą z nich jest wpływ na **stan środowiska naturalnego**, które – w świetle wyników diagnozy – stanowi jeden z kluczowych zasobów, pozwalających na zwiększanie atrakcyjności turystycznej obszaru PLGD.
- Po drugie, mieszkańcy PLGD są grupą, bezpośrednio mogącą oddziaływać na **kreowanie lub rozwinięcie oferty turystycznej**. Jak wspomniano wcześniej, mieszkańcy obszaru PLGD mogą być postrzegani jako inicjatorzy uruchamiania nowych firm. W odniesieniu do tego zagadnienia, wyodrębniona została wcześniejsza grupa – mieszkańców obszaru PLGD - osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, lub już tę działalność prowadzących, niemniej jednak – ze względu na znaczenie rozwoju turystyki na obszarze PLGD, kontekst dotarcia do ogółu mieszkańców w tym aspekcie jako kreujących lokalny klimat dla rozwoju turystyki, wydaje się godny wyodrębnienia.

Grupy docelowe – grupy defaworyzowane:

Pierwszą z grup, jaka w świetle diagnozy, może zostać uznana jako defaworyzowana, jest grupa **osób bezrobotnych w wieku 50+ zamieszkujących obszar LGD**. Jak bowiem wykazano w poprzednich punktach niniejszego rozdziału, to właśnie w tej grupie wiekowej mieszkańców obszaru PLGD, zaobserwować można pogorszenie się – na przestrzeni ostatnich lat – ich sytuacji na rynku pracy (wzrost poziomu bezrobocia w tej grupie), co kwalifikuje ją do grupy osób defaworyzowanych.

Drugą grupę, stanowią osoby w wieku **od 18 do 35 lat zamieszkujące obszar PLGD, które utraciły zatrudnienie, lub nie mogą znaleźć pracy po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej**. Osoby z tej grupy wiekowej, z jednej strony znajdują się (wraz z osobami 50+) w sytuacji niekorzystnej w porównaniu do innych grup, jeżeli chodzi o dostęp do rynku pracy. Z drugiej – jak wynika z przeprowadzonych badań - ich dotychczasowe doświadczenie, zdobyte w trakcie poprzednio wykonywanych zajęć, pozwala na stwierdzenie, że uruchomienie przez nich działalności gospodarczej, może zakończyć się z sukcesem. Jednocześnie, co niezmiernie ważne – osoby z tak zawężonej grupy docelowej, nie mogą – z powodu braku kryteriów wiekowych – uzyskać preferencji w uzyskiwaniu wsparcia ze środków urzędów pracy. Stąd też, zasadne stało się wprowadzenie ich jako dodatkowej grupy docelowej z punktu widzenia strategii.

Wspomniane powyżej grupy uznać należy za defaworyzowane pod względem dostępu do rynku pracy.

Trzecią grupę defaworyzowaną, stanowi **grupa seniorów (rozumianych jako osoby w wieku emerytalnym)**, w tym w szczególności tych osób, które wymagają stałej opieki. Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy, z punktu widzenia obszaru, jakim jest PLGD, jako problematyczne jawi się nie tylko włączenie społeczne tych osób, lecz także – ich dostęp do usług, podnoszących ich komfort życia. Stąd też grupę tych osób, również zaliczyć należy do defaworyzowanych, choć nie z punktu widzenia dostępu do rynku pracy – lecz integracji społecznej.

Rozdział IV Analiza SWOT

Identyfikacja słabych i mocnych stron, oraz szans i zagrożeń stojących przed obszarem PLGD, stanowi wynik zastosowania różnorodnych form komunikacji z lokalną społecznością, ukazanych w Rozdziale II niniejszej strategii. Pierwszym krokiem w tym celu, było opracowanie wstępnej analizy SWOT w kwietniu 2015 r., przy udziale kilkunastu reprezentantów kluczowych środowisk PLGD. W kolejnych krokach, tak pozyskane informacje były rozszerzane i pogłębiane oraz weryfikowane w trakcie spotkań konsultacyjnych (w sierpniu 2015 r.) oraz wywiadów i ankiet oraz tych wyników „Diagnozy...” pozyskanych metodą analizy dokumentów.

W wyniku powyższych prac, występujące na obszarze PLGD elementy SWOT, zostały pogrupowane w trzy szersze obszary tematyczne, wokół których koncentrować się będzie rozwój PLGD.

Pierwszym z tych obszarów, jest obszar problemowy niskiego poziomu aktywności społecznej mieszkańców PLGD – odnoszący się nie do skali poszczególnych gmin (w tym zakresie poziom aktywności i powiązań pomiędzy mieszkańcami należy ocenić jako dobry) lecz do skali powiązań pomiędzy gminami. Na taki obraz składają się – wskazywane zwłaszcza w trakcie spotkań konsultacyjnych w gminach oraz wywiadów indywidualnych i badaniu CAWI poświęconemu czynnikom rozwoju – słabe strony w postaci braku tożsamości lokalnej w skali obszaru PLGD oraz pogłębiający to zjawisko niski poziom angażowania się (zwłaszcza ludzi młodych) w inicjatywy społeczne (80% wskazań respondentów badania CAWI na konieczność niwelacji tego zjawiska),

Należy przy tym podkreślić, że punktem ciężkości w tym zakresie, jest nie tyle problem braku integracji na poziomie samych gmin (gdzie istnieją i rozwijane są inicjatywy gromadzące mieszkańców wokół wspólnych wartości), lecz integracja międzygminna obszaru PLGD. Jako konsekwencję wspomnianych powyżej słabych stron, należy dostrzec brak współpracy pomiędzy instytucjami kultury i pomocy społecznej leżącymi na terenie PLGD, z czym wiąże się m.in. kwestia niedostatecznego zasięgu m.in. oferty kulturalnej dla seniorów i usług dodatkowych (poza działalnością służb lokalnych) osób wymagających opieki, powodującej ich wykluczenie (np. brak dostępu wszystkich seniorów z obszaru PLGD do zajęć uniwersytetu III wieku). Z przedstawionymi powyżej słabymi stronami ściśle korespondują jednak mocne strony, oraz szanse, które - w opinii mieszkańców - stanowią podstawę dla zmiany dostrzeżonych słabości. W tym zakresie, w trakcie konsultacji, wskazano przede wszystkim na otwartość mieszkańców na zmiany, a także – co znajduje

oparcie w danych statystycznych przedstawionych w „Diagnozie...”, rosnąca (choć wciąż nie maksymalna) aktywność organizacji III sektora, które poszczycić się mogą w swej dotychczasowej działalności istnieniem „dobrych praktyk”. Nie było by to z kolei możliwe bez zaistnienia na obszarze PLGD zjawiska zainteresowanie mieszkańców gmin PLGD sprawami rozwoju terenów wiejskich, oraz ich inicjatywności i pasji do działania, oraz już istniejącej – zwłaszcza dzięki inwestycjom zrealizowanym dzięki dotychczasowym działaniom LEADER, infrastrukturze społecznej.

Drugim zagadnieniem, do którego można przyporządkować część zidentyfikowanych elementów SWOT dla obszaru PLGD jest turystyka. Mieszkańcy PLGD dostrzegają w tej dziedzinie - pomimo zagrożenia „konkurencyjnego” ze strony obszarów innych niż PLGD - źródło rozwoju PLGD, podkreślając rysujące się szanse, związane ze wzrostem ruchu turystycznego wewnątrz Polski i nasilającą się znów wśród turystów modą na wypoczynek „pod gruszą” połączony z poznawaniem lokalnych wartości – w tym wyrobów kulinarnych. W ich opinii, obszar PLGD cechuje występowanie silnych – z punktu widzenia atrakcyjności turystycznej- stron, takich jak zabytki (w tym zespoły parkowo-pałacowe i wiadukty), które połączone w jedną ofertę, mogą przyciągnąć turystów na „więcej niż jeden dzień”. Nie bez znaczenia są także dotychczasowe doświadczenia na obszarze PLGD w zakresie rozwoju turystyki rowerowej oraz dotychczasowe wysiłki zmierzające do zwiększenia poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców PLGD. Jednak, jak wynika z przeprowadzonych konsultacji i ankiet, jak dotąd, silne strony PLGD w zakresie turystyki, dominowane są przez atrakcje turystyczne miasta Kwidzyna. Jednocześnie wskazywano, że słabością PLGD jest (jak dotąd) brak skoordynowania w skali PLGD informacji turystycznej i promocji walorów turystycznych PLGD jako całości. Słabą stroną obszaru PLGD stanowi także niedostatek zaplecza agroturystycznego, a przede wszystkim takiego sformułowania (połączenia) produktów turystycznych z różnych gmin PLGD, które mogły by – stanowiąc element komplementarny dla atrakcji Kwidzyna – zatrzymać ich na obszarze PLGD na dłużej. Dostrzeżone zostały także inne słabe strony wymagające niwelacji w zakresie rozwoju turystyki, polegające na konieczności dalszej rozbudowy infrastruktury w zakresie rekreacji i wypoczynku, w tym – ścieżek rowerowych. Wskazano także na kwestie związane z koniecznością dalszego rozwoju świadomości mieszkańców PLGD w zakresie ekologii.

Trzeci obszar grupujący zidentyfikowane słabe strony, stanowi obszar związany z sytuacją na rynku pracy na obszarze PLGD oraz zwiększaniem aktywności gospodarczej PLGD. W tym zakresie, punktem wyjścia słaba strona PLGD, jaką stanowi poziom bezrobocia mieszkańców PLGD, będących w wieku poniżej 35 lat i powyżej 50 lat, a także - jak wynika z m.in. z „Diagnozy...”, silna korelacja zjawiska ubóstwa na obszarze PLGD ze zjawiskiem bezrobocia. Wprawdzie zauważyć można istnienie silnego ośrodka miejskiego (miasto Kwidzyn), posiadającego potencjał do zatrudniania mieszkańców obszaru PLGD, niemniej jednak, z jego funkcjonowaniem wiąże się także słaba strona - ryzyko nagłych fluktuacji w poziomie zatrudnienia (w przypadku zmian koniunktury na rynkach, na których działają istniejące w Kwidzynie firmy). Stąd też w wyniku wywiadów zidentyfikowany został deficyt na obszarze PLGD firm małych i mikro, które stanowią mogły by alternatywę dla mieszkańców PLGD w aspekcie miejsca zatrudnienia. Dostrzeżono także deficyty uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w zakresie umiejętności miękkich oraz świadomych wyborów zawodowych, ze względu na fakt, iż niewłaściwe decyzje podejmowane w tym zakresie, stają się przyczyną późniejszej niskiej skuteczności w poszukiwaniu miejsca pracy wśród młodych osób. Zwrócono także uwagę aspekt produkcji rolnej – i słabą stroną związaną z tym zagadnieniem, jaką jest deficyt podmiotów, mogących zapewnić wsparcie w przetwórstwie produktów lokalnych przy jednoczesnym występowaniu silnego zasobu, jaką są wspomniani producenci rolni, operujący na dobrych jakościowo glebach.

Elementami łączącymi powyższe trzy obszary, są zidentyfikowane szanse rozwojowe, z których jako jedną z kluczowych, wskazać można otwierającą się możliwość wykorzystania środków na rozwój PLGD w związku z wdrożeniem niniejszej strategii, a także –środki wsparcia, które mogą zostać uruchomione z innych źródeł. Tym samym, finansowane z nich przedsięwzięcia, które obejmą swym zasięgiem obszar poszczególnych gmin PLGD (np. regionalne projekty z zakresu włączania społecznego osób starszych, lub rozbudowa infrastruktury społecznej lub kulturalnej ze środków regionalnych czy inicjatywy popularyzujące zakładanie firm), wzmacniają mogą działania realizowane w skali PLGD. W tabeli zamieszczonej na kolejnej stronie, dokonano tabelarycznej prezentacji wyników analizy SWOT dla obszaru PLGD, wraz ze wskazaniem tych elementów „Diagnozy...”, której najważniejsze wnioski wskazane zostały w poprzednim rozdziale niniejszej strategii, a całość stanowi załącznik do tego dokumentu.

Tabela 9 Elementy SWOT dla obszaru Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania

Słabe strony	Odniesienie do diagnozy	Mocne strony	Odniesienie do diagnozy
Wysoki poziom bezrobocia wśród osób do 34 roku życia	3.2. "Rynek pracy"	Otwartość mieszkańców gmin PLGD na zmiany	3.2. "Rynek pracy"
Wysoki poziom bezrobocia wśród osób powyżej 50 roku życia	3.2. "Rynek pracy"	Wysoki poziom gotowości mieszkańców do pracy zmianowej	3.2. "Rynek pracy"
Niedostateczna ilość w gminach wchodzących w skład PLGD (a tym samym w otoczeniu miasta Kwidzyn), firm mikro i małych, zatrudnienie w których mogłyby stanowić alternatywę dla ich mieszkańców, (wobec zatrudnienia w firmach lokalizowanych na terenie miasta)	3.1. "Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości"	Dochodzące doświadczenia i potencjał w zakresie podejmowania działań z zakresu edukacji nieformalnej, w tym z zakresu ekologii	3.4. "Problemy społeczne...", podrozdział "Edukacja"
Zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	3.4. "Problemy społeczne...", podrozdział "Demografia"	Gotowość podmiotów z terenu LGD nie działających ściśle w obszarze kultury (biblioteki, szkoły, przedszkola) do podejmowania współpracy w zakresie inicjatyw kulturalnych	3.4. "Problemy społeczne...", podrozdział "Edukacja"
Brak współpracy pomiędzy instytucjami kultury i pomocy społecznej leżącymi na terenie PLGD	3.3. "Działalność sektora społecznego..."	Istnienie walorów naturalnych, czyste środowisko naturalne.	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."
Częste postrzeganie kultury poprzez pryzmat rozrywki	3.3. "Działalność sektora społecznego..."	Istniejące doświadczenia w promowaniu turystyki rowerowej na obszarze PLGD	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."
Brak tożsamości lokalnej w skali obszaru LGD – w przeciwieństwie do poziomu gmin lub miejscowości, gdzie postawy o tym charakterze można dostrzec	3.3. "Działalność sektora społecznego..."	Zasoby kultury materialnej i technicznej w zakresie zabytków, zespołów parkowo-pałacowych, waduktów mogących przyciągnąć turystów na więcej niż jeden dzień	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."
Niski poziom zaangażowania się, zwłaszcza ludzi młodych w inicjatywy społeczne	3.3. "Działalność sektora społecznego..."	Dobra jakość gleb i struktura gospodarstw sprzyjająca rozwojowi usług w zakresie przetwórstwa.	3.1. "Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości"
Świadomość osób spoza PLGD (potencjalnych turystów) zdominowana przez atrakcje turystyczne i walory związane z Miastem Kwidzyn	3.6. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."	Inicjatywy i dobre praktyki w dziedzinie alternatywnych źródeł energii ulokowane na terenie LGD	3.4. "Problemy społeczne...", podrozdział "Edukacja"
Deficyty uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w zakresie umiejętności miękkich oraz świadomych wyborów zawodowych	3.4. "Problemy społeczne...", podrozdział "Edukacja"	Aktywność i duży potencjał organizacji pozarządowych	3.4. "Problemy społeczne...", podrozdział "Problemy społeczne"
Deficyty infrastruktury dla ruchu rowerowego (brak ścieżek w przebiegu tras bieżnych z trasami ruchu kołowego)	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."	Istniejące dobre praktyki w zakresie organizacji instytucji edukacyjnych, społecznych i kulturalnych.	3.3. "Działalność sektora społecznego..."
Brak skoordynowanej w skali PLGD informacji turystycznej i promocji turystyki	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."	Zainteresowanie ludności i lokalnych (gminnych) elit sprawami rozwoju terenów wiejskich, inicjatywności i pasji do działania.	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."
Brak rozwiniętej infrastruktury noclegowej (agroturystyka) oraz infrastruktury pozwalającej zatrzymać turystów na więcej niż jeden dzień pobytu	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."	Kwidzyński Park Przemysłowo - Technologiczny jako integrator zagadnień związanych z budowaniem nowoczesnej gospodarki	3.1. "Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości"
Niezaspokojone potrzeby w odniesieniu do edukacji ekologicznej i wynikająca z nich niska świadomość z zakresu ochrony środowiska na obszarze PLGD	3.4. "Problemy społeczne...", podrozdział "Edukacja"	Rolnictwo o wysokiej jakości oraz kulturze pracy z dużą tradycją.	3.1. "Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości"
Niewystarczająca zaspokojona potrzeba sportu i rekreacji (powody: brak zaplecza sportowego, ograniczone środki finansowe na rozwój sportu)	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."	Rozbudowana infrastruktura w zakresie organizacji życia społeczności lokalnej w części terenu PLGD (świetlice środowiskowe, kluby kultury itp.)	3.3. "Działalność sektora społecznego..."
Ograniczony dostęp mieszkańców terenów wiejskich do edukacji specjalistycznej w dziedzinie rolnictwa	3.1. "Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości"	Dobre praktyki działalności instytucji zrzeszających osoby starsze.	3.4. "Problemy społeczne...", podrozdział "Problemy społeczne"
Brak dostępu lokalnych producentów do łatwego i taniego przetwórstwa	3.1. "Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości"		
Deficyty usług i oferty dla seniorów i osób wymagających opieki, zamieszkujących obszar PLGD	3.4. "Problemy społeczne...", podrozdział "Problemy społeczne"		
Szanse	Odniesienie do diagnozy	Zagrożenia	Odniesienie do diagnozy
Bliżsokształtność osiedla gospodarczego, jakim jest miasto Kwidzyn o rozwiniętej infrastrukturze wiejskiej	3.1. "Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości"	Konkurencja i innych obszarów w zakresie turystyki, ograniczająca krag potencjalnych turystów	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."
Obecność na terenie LGD firm uczestniczących w krajowych i międzynarodowych łańcuchach wartości.	3.1. "Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości"	Dynamicznie rozwijające się subregiony w otoczeniu PLGD potencjalnie dysponujące zasobami.	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."
Dostępność Funduszy Europejskich w perspektywie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju	Całość "Diagnozy..."	Duża wrażliwość firm - głównych pracodawców obszaru PLGD - uczestniczących w międzynarodowych łańcuchach wartości na zmiany koniunkturalne.	3.1. "Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości"
Związki historyczne z Niemcami i Holendrami.	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."	Trend w zakresie starzenia się społeczeństwa	3.4. "Problemy społeczne...", podrozdział "Problemy społeczne"
Wzrost ruchu turystycznego wewnątrz Polski.	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."		
Moda na agroturystykę połączoną z eksploracją lokalnych zasobów	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."		
Rosnąca rola odnawialnych źródeł energii w polityce Polski i UE	3.4. "Problemy społeczne...", podrozdział "Edukacja"		
Rosnąca rola start-up w rozwiązywaniu problemów zatrudnienia i rozwój instytucji i funduszy wspierających powstawanie i wzrost młodych firm	3.1. "Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości"		
Rosnące zainteresowanie i znaczenie produktów regionalnych w Polsce	3.5. "Dziedzictwo kulturowe i zabytki..."		
Rosnące zainteresowanie działalnością (ferretą) instytucji opieki nad osobami starszymi	3.3. "Działalność sektora społecznego..."		

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonych badań

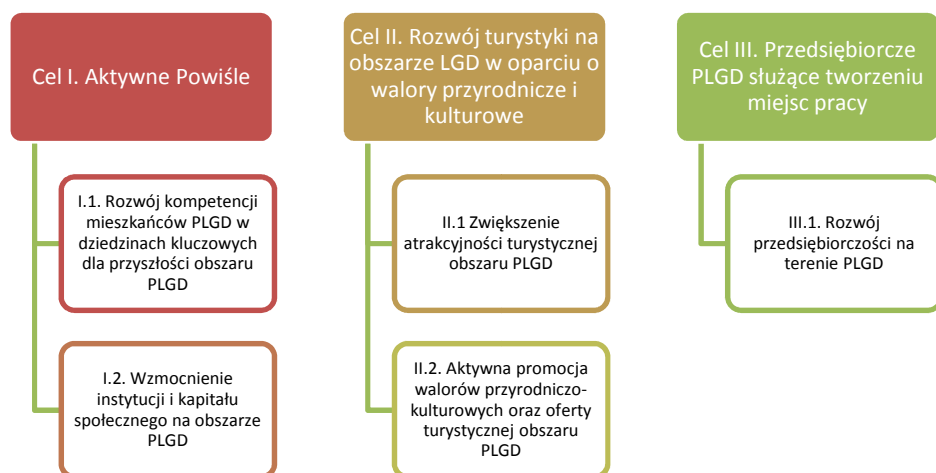
Rozdział V Cele i wskaźniki

5.1. Cele ogólne, szczegółowe i przedsięwzięcia – charakterystyka i uzasadnienie w świetle diagnozy oraz SWOT. Zgodność z PROW.

Konsekwencją przedstawionej w poprzednim rozdziale analizy SWOT, stało się zarysowanie trzech głównych obszarów przyszłego rozwoju obszaru PLGD, które stały się punktem wyjścia dla zaplanowania głównych obszarów interwencji – trzech celów ogólnych strategii – przedstawionych niniejszym Rozdziale strategii. Zidentyfikowany układ elementów SWOT, pozwolił bowiem na sformułowanie logiki celów strategii, zgodnie z podejściem, polegającym na niwelacji słabych stron i pojawiających się w związku z nimi problemów, przy jednoczesnym wzmocnieniu stron mocnych, przy wykorzystaniu pojawiających się szans i minimalizacji możliwych do wystąpienia zagrożeń. Finalny kształt układu celów ogólnych, towarzyszących im celów szczegółowych, oraz przedsięwzięć, został zatem opracowany w dwu odsłonach, zapewniających maksymalizację udziału mieszkańców PLGD. Najpierw – poprzez prace diagnostyczne, włączając w nie prace nad SWOT, a następnie - konsultacje społeczne – w drodze prowadzonych w grudniu 2015 r. spotkań konsultacyjnych w gminach, czy też poprzez dyskusje na forum Rady PLGD oraz udostępnienie możliwości zgłaszania postulatów dotyczących kształtu poprzez ich prezentację na stronie internetowej PLGD i inne, opisane w rozdziale II strategii, narzędzia. Tak sformułowane cele wpisują się w cel szczegółowy zdefiniowany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w ramach priorytetu nr VI „Wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich”, pn. „Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” (cel 6B). Ich zakres tematyczny, pozwala także na ich odniesienie do celów przekrojowych PROW, jakimi są Innowacje, Zmiany Klimatu i Środowisko.

Poniżej, przedstawiono schematyczną prezentację układu celów – ogólnych i szczegółowych.

Wykres 12 Struktura celów ogólnych i szczegółowych strategii

Źródło: opracowanie własne

Cel ogólny nr I „I. Aktywne Powiśle”, stanowi zgodnie z przedstawionymi powyżej założeniami, wyjście naprzeciw kluczowemu problemowi, zidentyfikowanemu w toku analizy SWOT, jako niski poziomu aktywności społecznej mieszkańców PLGD w skali powiśla pomiędzy gminami, w tym przejawiający się niskim wskaźnikiem liczby organizacji pozarządowych działających na obszarze PLGD. W tym zakresie, wskazano takie problemy cząstkowe, jak braku tożsamości lokalnej w skali obszaru PLGD, pogłębiający to zjawisko niski poziom angażowania się (zwłaszcza ludzi młodych) w inicjatywy społeczne oraz towarzyszące im (wobec braku koordynacji w skali PLGD) zjawisko wykluczenia osób starszych i wymagających opieki, do zaspokajającej ich potrzeby oferty, zwłaszcza kulturalnej.

W ramach celu ogólnego nr I, zaplanowano realizację przedsięwzięć, służących rozwojowi tych kompetencji mieszkańców PLGD (cel szczegółowy I.1.), które wiążą się ze wspieraniem wyborów zawodowych dzieci i młodzieży powiązanych z kontekstem lokalnym w skali PLGD oraz w zakresie ochrony środowiska na obszarze PLGD oraz wspieraniem umiejętności dotyczących korzystania ze środków uruchomionych w związku z realizacją strategii (przedsięwzięcia 1.1.1 – 1.1.3). W tym zakresie należy zauważyć, że wprowadzenie zakresu tematycznego tych zagadnień wiąże także ze zidentyfikowanymi w SWOT problemami nawiązującymi do turystyki, przedsiębiorczości i sytuacji na rynku pracy, niemniej jednak - ze względu na fakt, że podnoszenie kompetencji w tych zakresach wpisuje się w wysokim stopniu w kwestie zmian aktywności społecznej mieszkańców PLGD, zostały one ujęte w tym właśnie celu szczegółowym. Z drugiej strony wobec dostrzeżonego potencjału organizacji III sektora działających na obszarze PLGD, postanowiono – w oparciu o wyniki konsultacji z mieszkańcami - jeden z obszarów wsparcia skierować na wzmocnienie tego rodzaju organizacji i ich działań. Przybrało to postać zaplanowania wsparcia w odniesieniu do tego sektora w ramach celu szczegółowego „I.2. Wzmocnienie instytucji i kapitału społecznego na obszarze PLGD”, ze szczególnym wskazaniem jego przeznaczenia na realizację inicjatyw kierunku niwelacji powiśla (kapitału społecznego), w ramach przedsięwzięć 1.2.1.-1.2.3.

Sformułowanie celu ogólnego nr II „Rozwój turystyki na obszarze LGD w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe”, stanowi pochodną wspomnianego w „Diagnozie..” i SWOT, dostrzeżenia problemów związanych z niskim poziomem aktywności turystycznej, w tym braku „przebicia” się i rozwoju oferty turystycznej obszarów PLGD, wobec oferty miasta Kwidzyna, oraz związaną z tym faktem niską liczbą turystów wypoczywających na obszarze PLGD. Problemy te powiązane są z kolei – ze wspomnianymi wcześniej - problemami w zakresie koordynacji działań marketingowych związanych z tą tematyką oraz deficytami w infrastrukturze turystycznej. Stąd też, w pełni uzasadnione stało się wykorzystanie i rozwój mocnych stron obszaru PLGD, w drodze sformułowania dwóch celów szczegółowych. Cel pierwszy (II.1. „Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru PLGD”), przewidziany został do osiągnięcia w drodze poprawy zasobów turystycznych PLGD – poprzez przygotowanie zaleca merytorycznego mieszkańców, rozwój infrastruktury turystycznej oraz wzmocnienie współpracy pomiędzy organizacjami z obszaru PLGD, a także projekt współpracy w zakresie turystyki rowerowej. Cel drugi („II.2. Aktywna promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz

oferty turystycznej obszaru PLGD”), ukierunkowany jest natomiast na skuteczne połączenie i upowszechnienie tak rozwiniętych zasobów.

Trzeci cel ogólny (III. Przedsiębiorcze PLGD służące tworzeniu miejsc pracy) i wpisujący się w niego cel szczegółowy (III.1. Rozwój przedsiębiorczości na terenie PLGD) wynika z problemów zidentyfikowanych na obszarze PLGD w zakresie sytuacji na rynku pracy, w tym zwłaszcza trudnej sytuacji osób w wieku do 34 lat oraz w wieku powyżej 50 lat, oraz dostępności do usług przetwórstwa produktów rolnych. Dostrzegając ścisłe powiązanie powyższych problemów z częstością prowadzenia mikro – i małej działalności gospodarczej na obszarze PLGD (czego dowodem jest znacznie niższa wartość wskaźnika liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 000 mieszkańców na obszarze PLGD niż w skali województwa), działania w tym zakresie, skoncentrowano na wspieraniu tworzenia i rozwijania firm na obszarze PLGD, wraz z podnoszeniem kompetencji w tym zakresie.

Cele strategii, zarówno na poziomie celów ogólnych, jak i celów szczegółowych oraz przedsięwzięć, a także towarzyszące im wskaźniki zostały sformułowane przy udziale społeczności PLGD w sposób, pozwalający na niwelację ryzyka pominięcia rzeczywistych problemów. Logikę powiązań pomiędzy przesłankami sformułowania celów (w tym elementami SWOT) oraz przyporządkowanymi im efektami, zaprezentowano w przedstawionej na kolejnej stronie (sporządzonej zgodnie z wymogami Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi) Matrycy Logicznej.

Na stronach następujących po ukazaniu matrycy, zaprezentowane zostały w formie tabelarycznej (również zgodnie z określonymi wcześniej wymogami), szczegółowe zakresy (specyfikacja) poszczególnych celów i przedsięwzięć (podrozdział 5.2), jak i wskaźników (podrozdział 5.3.), obejmujące:

- Logikę i hierarchię interwencji,
- Wskaźniki przypisane do przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych,
- Stany początkowe wskaźników
- Stany docelowe wskaźników,
- Źródła pozyskania danych do pomiaru w oparciu o wskaźniki.

Tabela 10 Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne - Wyniki "Diagnozy..." i SWOT	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Wysoki poziom bezrobocia wśród osób do 34 roku życia Deficyty uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w zakresie umiejętności miękkich oraz świadomych wyborów zawodowych	I. Aktywne Powiśle	I.1. Rozwój kompetencji mieszkańców PLGD w dziedzinach kluczowych dla przyszłości obszaru PLGD	I.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców PLGD w zakresie wspierania wyborów zawodowych dzieci i młodzieży powiązanych z kontekstem lokalnym	Liczba uczestników szkoleń, spotkań i doradztwa w zakresie wspierania świadomych, powiązanych z kontekstem lokalnym, wyborów zawodowych dzieci i młodzieży	Liczba osób - mieszkańców PLGD, które podniosły poziom swoich kompetencji w dziedzinach kluczowych dla przyszłości obszaru PLGD Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych	Liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców	a) wzrost poziomu zaangażowania dużych firm w kształcenie zawodowe b) skłonność instytucji i rodziców do tworzenia projektów i partnerstw na rzecz podnoszenia kompetencji dzieci i młodzieży w kontekście rozwoju zawodowego
Niezaspokojone potrzeby w odniesieniu do edukacji ekologicznej i wynikająca z nich niska świadomości z zakresu ochrony środowiska na obszarze PLGD			I.1.2. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie metod ochrony środowiska jako lokalnego zasobu	Liczba operacji w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu			a) intensywność przekazów medialnych dotyczących ochrony środowiska naturalnego b) promocja polityk na poziomie krajowym / UE w zakresie ochrony środowiska c) uruchamianie programów wsparcia finansowego osób/podmiotów reprezentujących postawę ekologiczną
Dostępność Funduszy Europejskich w perspektywie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju i związane z tym możliwości aplikowania beneficjentów z obszaru PLGD			I.1.3. Rozwój kompetencji mieszkańców i podmiotów z terenu PLGD w zakresie aplikowania o środki LSR	Liczba miesięcy prowadzenia biura, Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD, Liczba spotkań/ wydarzeń adresowanych do mieszkańców			a) płynność przekazywania środków finansowych przez instytucje odpowiedzialne za wdrażanie Funduszy Strukturalnych na poziomie krajowym i regionalnym
Brak współpracy pomiędzy instytucjami kultury i pomocy społecznej leżącymi na terenie PLGD Częste postrzeganie kultury poprzez pryzmat rozrywki	I. Aktywne Powiśle	I.2. Wzmocnienie instytucji i kapitału społecznego na obszarze PLGD	I.2.1. Wsparcie tworzenia, rozwoju i współpracy organizacji pozarządowych i grup nieformalnych na obszarze PLGD	Liczba operacji których celem jest nawiązywanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i lub/ grupami nieformalnymi lub ich tworzenie	Liczba zawiązanych porozumień tworzących na obszarze PLGD nowe organizacje pozarządowe lub grupy nieformalne Liczba odbiorców działań z grup defaworyzowanych objętych wsparciem	Liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców	a) wydarzenia na poziomie krajowym / regionalnym sprzyjające wzrostowi poziomu zaufania społecznego b) nastawienie do procesów samokształcenia się i rozwoju organizacji
Brak tożsamości lokalnej w skali obszaru LGD – w przeciwieństwie do poziomu gmin lub miejscowości, gdzie postawy o tym charakterze można dostrzec Niski poziom angażowania się, zwłaszcza ludzi młodych w inicjatywy społeczne			I.2.2. Inicjatywy służące kreowaniu tożsamości / wzmocnieniu powiązań pomiędzy mieszkańcami gmin PLGD	Liczba wspartych inicjatyw, których celem jest kreowanie tożsamości / wzmocnianie powiązań pomiędzy mieszkańcami co najmniej 3 gmin PLGD			a) wydarzenia na poziomie krajowym / regionalnym sprzyjające wzrostowi poziomu zaufania społecznego b) wzrost częstości dostrzegania korzyści ze współpracy c) rozwój obecnych liderów lokalnych i pojawianie się nowych liderów lokalnych

Świadomość osób spoza PLGD (potencjalnych turystów) zdominowana przez atrakcje turystyczne i walory związane z Miastem Kwidzyn	II. Rozwój turystyki na obszarze LGD w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe	II.1 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru PLGD	II.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie rozwoju oferty turystycznej i obsługi ruchu turystycznego	Liczba spotkań/ wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych Liczba osób, które skorzystały po realizacji projektu z nowo powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury	Liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi w zakresie obsługi ruchu turystycznego (prowadzące działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi)	a) wzrost popularności turystyki krajowej b) zwiększenie presji konkurencyjnej ze strony innych regionów, oferujących produkty turystyczne
Brak rozwiniętej infrastruktury noclegowej (agroturystyka) oraz infrastruktury pozwalającej zatrzymać turystów na więcej niż jeden dzień pobytu Niewystarczająco zapokojona potrzeba sportu i rekreacji (powody: brak zaplecza sportowego, ograniczone środki finansowe na rozwój sportu)			II.1.2. Rozwój ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej na obszarze PLGD	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej			a) zmiany prawa mogące wywołać modyfikacje wymogów procesów inwestycyjnych b) spadek liczby osób/podmiotów mogących wykonywać / realizować inwestycje na zlecenie beneficjentów
Brak rozwiniętej infrastruktury noclegowej (agroturystyka) oraz infrastruktury pozwalającej zatrzymać turystów na więcej niż jeden dzień pobytu			II.1.3. Zwiększenie poziomu współpracy pomiędzy instytucjami z terenu PLGD na rzecz rozwoju turystyki	Liczba operacji partnerskich na rzecz rozwoju turystyki			a) wzrost popularności turystyki krajowej b) zwiększenie presji konkurencyjnej ze strony innych regionów, oferujących produkty turystyczne
Deficyty infrastruktury dla ruchu rowerowego (brak ścieżek w przebiegu tras zbieżnych z trasami ruchu kołowego)			II.1.4. Stworzenie warunków dla uprawiania turystyki kwalifikowanej na obszarze PLGD (Rowerowy projekt współpracy)	liczba projektów współpracy z zakresu turystyki rowerowej			a) zmiana uregulowań prawnych określających zasady współpracy organizacji
Brak skoordynowanej w skali PLGD informacji turystycznej i promocji turystyki Brak rozwiniętej infrastruktury noclegowej (agroturystyka) oraz infrastruktury pozwalającej zatrzymać turystów na więcej niż jeden dzień pobytu	II.2. Aktywna promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej obszaru PLGD	II.2.1. Zwiększanie liczby ofert turystycznych na obszarze PLGD	II.2.1. Zwiększanie liczby ofert turystycznych na obszarze PLGD	Liczba nowych produktów turystycznych na obszarze PLGD	Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne	Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze PLGD	a) wzrost popularności turystyki krajowej b) zwiększenie presji konkurencyjnej ze strony innych regionów, oferujących produkty turystyczne
Brak skoordynowanej w skali PLGD informacji turystycznej i promocji turystyki			II.2.2. Wykreowanie i popularyzacja marki turystycznej obszaru PLGD	Liczba operacji promujących obszar PLGD			a) wzrost popularności turystyki krajowej b) zwiększenie presji konkurencyjnej ze strony innych regionów, oferujących produkty turystyczne
Niedostateczna ilość w gminach wchodzących w skład PLGD (a tym samym w otoczeniu miasta Kwidzyn), firm mikro i małych, zatrudnienie w których mogło by stanowić alternatywę dla ich mieszkańców, (wobec zatrudnienia w firmach zlokalizowanych na terenie miasta).	III. Przedsiębiorczość PLGD służące tworzeniu miejsc pracy	III.1. Rozwój przedsiębiorczości na terenie PLGD	III.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie podejmowania działalności gospodarczej	Liczba spotkań/ wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem) Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych	Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze PLGD	a) zmiany w przepisach, regulujących różne aspekty prowadzenia działalności gospodarczej b) zmiany uwarunkowań / wskaźników ekonomicznych, w tym wartości złotego itp.. c) zmiany struktury zawodowej ludności
Niedostateczna ilość w gminach wchodzących w skład PLGD (a tym samym w otoczeniu miasta Kwidzyn), firm mikro i małych, zatrudnienie w których mogło by stanowić alternatywę dla ich mieszkańców, (wobec zatrudnienia w firmach zlokalizowanych na terenie miasta).			III.1.2. Tworzenie nowych przedsiębiorstw wspierających społeczny i gospodarczy rozwój obszaru PLGD	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa			a) zmiany w przepisach, regulujących różne aspekty prowadzenia działalności gospodarczej b) zmiany uwarunkowań / wskaźników ekonomicznych, w tym wartości złotego itp.. c) zmiany struktury zawodowej ludności
Wysoki poziom bezrobocia wśród osób do 34 roku życia Wysoki poziom bezrobocia wśród osób powyżej 50 roku życia			III.1.3. Rozwój już istniejących przedsiębiorstw wspierających społeczny i gospodarczy rozwój obszaru PLGD	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa			a) zmiany w przepisach, regulujących różne aspekty prowadzenia działalności gospodarczej b) zmiany uwarunkowań / wskaźników ekonomicznych, w tym wartości złotego itp.. c) zmiany struktury zawodowej ludności
Ograniczony dostęp mieszkańców terenów wiejskich do edukacji specjalistycznej w dziedzinie rolnictwa. Brak dostępu lokalnych producentów do łatwego i taniego przetwórstwa			III.1.4. Stworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego	Liczba stworzonych inkubatorów przetwórstwa lokalnego			a) zmiany w przepisach, regulujących różne aspekty prowadzenia działalności gospodarczej b) zmiany uwarunkowań / wskaźników ekonomicznych, w tym wartości złotego itp.. c) zmiany struktury zawodowej ludności

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11 Szczegółowe informacje dotyczące logiki interwencji – cel pierwszy „Aktywne Powiśle”.

1.1	CEL SZCZEGÓŁOWY nr 1.1	I.1. Rozwój kompetencji mieszkańców PLGD w dziedzinach kluczowych dla przyszłości obszaru PLGD						
1.2	CEL SZCZEGÓŁOWY nr 1.2	I.2. Wzmocnienie instytucji i kapitału społecznego na obszarze PLGD						
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 Rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
W1.0	Liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców		szt.	17	21	Dane Krajowego Rejestru Sądowego, Dane		
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 Rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
W1.1	Liczba osób - mieszkańców PLGD, które podniosły poziom swoich kompetencji w dziedzinach kluczowych dla przyszłości obszaru PLGD		osoba	0	100	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD		
W1.1	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD		osoba	0	100	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD		
W1.1	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych		osoba	0	100	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD		
W1.2	Liczba zawieranych porozumień tworzących na obszarze PLGD nowe organizacje pozarządowe lub grupy nieformalne		szt.	0	5	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD		
W1.2	Liczba odbiorców działań z grup defaworyzowanych objętych wsparciem		osoba	0	200	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD		
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu		wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
				nazwa	Jednostka miary	początkowa 2016 rok	końcowa 2022 Rok	
1.1.1	I.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców PLGD w zakresie wspierania wyborów zawodowych dzieci i młodzieży powiązanych z kontekstem lokalnym	osoby, posiadające możliwość wpływu na kształtowanie przyszłych decyzji młodych	konkurs	Liczba operacji w zakresie wspierania świadomych, powiązanych z kontekstem lokalnym, wyborów zawodowych dzieci i młodzieży	szt.	0	1	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
1.1.2	I.1.2. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie ochrony środowiska w tym przeciwdziałania zmianom klimatu	mieszkańcy obszaru PLGD (ogółem)	konkurs	Liczba operacji w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu	szt.	0	10	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
1.1.3	I.1.3. Rozwój kompetencji mieszkańców i podmiotów z terenu PLGD w zakresie aplikowania o środki LSR	osoby reprezentujące wszystkie grupy docelowe	aktywizacja	Liczba miesięcy prowadzenia biura	szt.	0	82	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
				Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	osobodzień	0	100	
				Liczba spotkań/ wydarzeń adresowanych do mieszkańców	szt.	0	25	
1.2.1	I.2.1. Wsparcie tworzenia, rozwoju i współpracy organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych na obszarze PLGD	Osoby z terenu PLGD reprezentujący formalne (organizacje pozarządowe) i nieformalne grupy	projekt grantowy	Liczba operacji których celem jest nawiązywanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i lub/ grupami nieformalnymi lub ich tworzenie	szt.	0	7	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
1.2.2	I.2.2. Inicjatywy służące kreowaniu tożsamości / wzmacnianiu powiązań pomiędzy mieszkańcami gmin PLGD	Osoby z terenu PLGD reprezentujący formalne (organizacje pozarządowe) i nieformalne grupy	konkurs	Liczba wspartych inicjatyw, których celem jest kreowanie tożsamości / wzmacnianie powiązań pomiędzy mieszkańcami co najmniej 3 gmin PLGD	szt.	0	10	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
1.2.3	I.2.3. Włączanie osób z grup defaworyzowanych w życie społeczne obszaru PLGD	Osoby 50+ z terenu PLGD; Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z terenu PLGD; Seniorzy	konkurs	Liczba wspartych inicjatyw, zrealizowanych na rzecz włączenia osób z grup defaworyzowanych w życie społeczne obszaru LGD	szt.	0	10	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
SUMA								

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12 Szczegółowe informacje dotyczące logiki interwencji – cel drugi „Rozwój turystyki na obszarze LGD w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe”.

2.0	CEL OGÓLNY nr 2	II. Rozwój turystyki na obszarze LGD w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe						
2.1	CEL SZCZEGÓLOWY nr 2.1	II.1 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru PLGD						
2.2	CEL SZCZEGÓLOWY nr 2.2	II.2. Aktywna promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej obszaru PLGD						
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	stan początkowy 2013 Rok	plan 2023 Rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
W2.0	Osoby fizyczne prowadzące działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi		osoba	57	80	Dane statystyczne GUS		
W2.0								
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2023 Rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
W2.1	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych		osoba	0	100	sprawozdania beneficjentów, dane LGD		
W2.1	Liczba osób, które skorzystały po realizacji projektu z nowo powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury		osoba	0	10000	sprawozdania beneficjentów, dane LGD		
W2.2	Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne		szt.	0	2	sprawozdania beneficjentów, dane LGD		
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2016 rok	końcowa 2023 Rok	
2.1.1	II.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie rozwoju oferty turystycznej i obsługi ruchu turystycznego	Mieszkańcy	aktywizacja	Liczba spotkań/ wydarzeń adresowanych do mieszkańców	szt.	0	5	Sprawozdania beneficjentów,
2.1.2	II.1.2. Rozwój ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej na obszarze PLGD	JST z obszaru PLGD, Osoby z terenu PLGD reprezentujący formalne (organizacje pozarządowe) i nieformalne grupy powiązań mieszkańców	konkurs	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej	szt.	0	8	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
2.1.3	II.1.3. Zwiększenie poziomu współpracy pomiędzy instytucjami z terenu PLGD na rzecz rozwoju turystyki	JST z obszaru PLGD, Osoby z terenu PLGD, organizacje pozarządowe, nieformalne grupy powiązań mieszkańców PLGD, przedsiębiorcy	projekt grantowy	Liczba operacji partnerskich na rzecz rozwoju turystyki	szt.	0	4	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
2.1.4	II.1.4. Stworzenie warunków dla uprawiania turystyki kwalifikowanej na obszarze PLGD	Mieszkańcy	projekt współpracy	liczba zrealizowanych projektów współpracy	szt.	0	2	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
2.2.1	II.2.1. Zwiększenie liczby ofert turystycznych na obszarze PLGD	JST z obszaru PLGD, Osoby z terenu PLGD reprezentujący formalne (organizacje pozarządowe) i nieformalne grupy powiązań mieszkańców	konkurs	Liczba nowych produktów turystycznych na obszarze PLGD	szt.	0	4	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
2.2.2	II.2.2. Wykreowanie i popularyzacja marki turystycznej obszaru PLGD	JST z obszaru PLGD, Osoby z terenu PLGD reprezentujący formalne (organizacje pozarządowe) i nieformalne grupy powiązań mieszkańców	konkurs	Liczba operacji promujących obszar PLGD	szt.	0	4	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
SUMA								

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13 Szczegółowe informacje dotyczące logiki interwencji – cel trzeci „Przedsiębiorcze PLGD służące tworzeniu miejsc pracy”.

3.0		CEL OGÓLNY nr 3		III. Przedsiębiorcze PLGD służące tworzeniu miejsc pracy			
3.1		CEL SZCZEGÓLWY nr 3.1		III.1. Rozwój przedsiębiorczości na terenie PLGD			
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		Jednostka miary	stan początkowy 2014 Rok	plan 2022 Rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W3.0	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. Ludności			szt.	732,78	800	Dane statystyczne GUS
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 Rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W3.1	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych			osoba	0	100	sprawozdania beneficjentów, dane LGD
W3.1	Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)			szt.	0	28	sprawozdania beneficjentów, dane LGD
W3.1	Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych			szt.	0	2	sprawozdania beneficjentów, dane LGD
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu			Źródło danych/sposób pomiaru
				nazwa	Jednostka miary	wartość początkowa 2015 rok końcowa 2022 Rok	
3.1.1	III.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie podejmowania działalności gospodarczej	Osoby z terenu PLGD planujące lub prowadzące działalność gospodarczą	aktywizacja	Liczba spotkań/ wydarzeń adresowanych do mieszkańców	szt.	0 5	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
3.1.2	III.1.2. Tworzenie nowych przedsiębiorstw wspierających społeczny i gospodarczy rozwój obszaru PLGD	Osoby z terenu PLGD planujące lub prowadzące działalność	konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	szt.	0 9	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
3.1.3	III.1.3. Rozwój już istniejących przedsiębiorstw wspierających społeczny i gospodarczy rozwój obszaru PLGD	Osoby z terenu PLGD planujące lub prowadzące działalność	konkurs	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	0 6	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
3.1.4	III.1.4. Stworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego	Osoby z terenu PLGD planujące lub prowadzące działalność gospodarczą	konkurs	Liczba stworzonych inkubatorów przetwórstwa lokalnego	szt.	0 1	Sprawozdania beneficjentów, dane LGD
SUMA							

Źródło: opracowanie własne

5.2. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS a także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

Zgodnie z przyjętym podejściem, w niniejszym podrozdziale, zaprezentowane zostały kwestie dotyczące uzasadnień, stojących za wyborem poszczególnych form realizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach strategii. Zgodnie z przyjętą konwencją, informacje dotyczące powyższych kwestii, zostały ukazane w ujęciu tabelarycznym.

Tabela 14 Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w ramach strategii, opis zakresu tematycznego oraz podejście do ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

Symbol przedsięwzięcia	Przedsięwzięcia do realizacji w ramach strategii	Zakres tematyczny - Opis	Zakres tematyczny - Beneficjent/grantobiorca	Zakres tematyczny - Wartość min. i maks. dofinansowania oraz poziom %	Środki przeznaczone na realizację przedsięwzięcia [zł]	Sposób realizacji
1.1.1	I.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców PLGD w zakresie wspierania wyborów zawodowych dzieci i młodzieży powiązanych z kontekstem lokalnym	Konferencja, szkolenie, warsztat, spotkanie, festyn, akcja społeczna itp.; Zakup rzeczy i środków trwałych stanowi nie więcej niż 50% kosztów; Wzmocnienie kapitału społecznego; Zachowanie dziedzictwa lokalnego.	Osoby fizyczne, osoby prawne	Od 20 000 do 85 500 do 100%	85 500,00	konkurs
1.1.2	I.1.2. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie ochrony środowiska w tym przeciwdziałania zmianom klimatu	Konferencja, szkolenie, warsztat, spotkanie, festyn, akcja społeczna itp.; Zakup rzeczy i środków trwałych stanowi nie więcej niż 50% kosztów; Wzmocnienie kapitału społecznego; Zachowanie dziedzictwa lokalnego.	Osoby fizyczne, osoby prawne	Od 10 000 do 40 000 do 100%	285 000,00	konkurs
1.1.3	I.1.3. Rozwój kompetencji mieszkańców i podmiotów z terenu PLGD w zakresie aplikowania o środki LSR	Prowadzenie biura, komunikacja i animacja w tym: szkolenia pracowników i organów LGD, doradztwo, spotkania informacyjno - konsultacyjne LGD z mieszkańcami,	LGD	-	-	aktywizacja
1.2.1	I.2.1. Wsparcie tworzenia, rozwoju i współpracy organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych na obszarze PLGD	Konferencja, szkolenie, warsztat, spotkanie, festyn, akcja społeczna itp.; Zakup rzeczy i środków trwałych stanowi nie więcej niż 50% kosztów; Wzmocnienie	LGD, osoby fizyczne, osoby prawne z wyłączeniem prowadzących działalność gospodarczą i jednostki sektora	Od 10 000 do 28 500 do 100%	199 500,00	projekt grantowy

		kapitału społecznego; Zachowanie dziedzictwa lokalnego.	finansów publicznych			
1.2.2	I.2.2. Inicjatywy służące kreowaniu tożsamości / wzmacnianiu powiązań pomiędzy mieszkańcami gmin PLGD	Konferencja, szkolenie, warsztat, spotkanie, festyn, akcja społeczna itp.; Zakup rzeczy i środków trwałych stanowi nie więcej niż 50% kosztów; Wzmocnienie kapitału społecznego; Zachowanie dziedzictwa lokalnego.	Osoby fizyczne, osoby prawne	Od 10 000 do 100 000 do 100%	380 000,00	konkurs
1.2.3	I.2.3. Włączanie osób z grup defaworyzowanych w życie społeczne obszaru PLGD	Konferencja, szkolenie, warsztat, spotkanie, festyn, akcja społeczna itp.; Zakup rzeczy i środków trwałych stanowi nie więcej niż 50% kosztów; Wzmocnienie kapitału społecznego; Zachowanie dziedzictwa lokalnego.	Osoby fizyczne, osoby prawne	Od 10 000 do 50 000 do 100%	285 000,00	konkurs
2.1.1	II.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie rozwoju oferty turystycznej i obsługi ruchu turystycznego	Spotkania konsultacyjno-informacyjne dla mieszkańców z zakresu rozwoju oferty turystycznej i obsługi ruchu turystycznego	LGD	-	-	aktywizacja
2.1.2	II.1.2. Rozwój ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej na obszarze PLGD	Budowa lub przebudowa, modernizacja niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturowej.	Osoby fizyczne, jednostki sektora finansów publicznych, osoby prawne z wyłączeniem prowadzących działalność gospodarczą	Od 10 000 do 300 000 do 100%	760 000,00	konkurs

2.1.3	II.1.3. Zwiększenie poziomu współpracy pomiędzy instytucjami z terenu PLGD na rzecz rozwoju turystyki	Konferencje, szkolenia, warsztaty, spotkania, festyny, akcja społeczna realizowana w partnerstwie, narzędzia wspomagające współpracę (przewodniki, mapy, aplikacje, strony internetowe itd.)	Osoby fizyczne, osoby prawne	Od 10 000 do 23 750 do 100%	95 000,00	projekt grantowy
2.1.4	II.1.4. Stworzenie warunków dla uprawiania turystyki kwalifikowanej na obszarze PLGD	Wyjazdy studyjne; Oznakowanie szlaków turystyki kwalifikowanej; Wyposażenie szlaków turystyki kwalifikowanej (np. stojaki); Wyposażenie miejsc (stacji) rowerowych i ich oznakowanie; Działania promujące turystykę kwalifikowaną	LGD	100%	114 000,00	projekt współpracy
2.2.1	II.2.1. Zwiększanie liczby ofert turystycznych na obszarze PLGD	Konserwacja, renowacja obiektów objętych ewidencją gminną lub wojewódzką; Restauracja zabytków ważnych dla lokalnych społeczności, konserwacja elementów architektury sakralnej; Tworzenie/rozwój produktów lokalnych;	Osoby fizyczne, osoby prawne	Od 10 000 do 95 000 do 100%	380 000,00	konkurs
2.2.2	II.2.2. Wykreowanie i popularyzacja marki turystycznej obszaru PLGD	Publikacje związane z produktami lokalnymi, wydarzenia związane z promocją produktów lokalnych; Kampanie informacyjne i promocyjne, Wyjazdy studyjne, Udział w targach	Osoby fizyczne, osoby prawne	Od 10 000 do 47 500 do 100%	190 000,00	konkurs
3.1.1	III.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie podejmowania działalności gospodarczej	Spotkania konsultacyjno-informacyjne dla mieszkańców z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej	LGD	-	-	aktywizacja

3.1.2	III.1.2. Tworzenie nowych przedsiębiorstw wspierających społeczny i gospodarczy rozwój obszaru PLGD	Rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie działalności gospodarczej; Rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie działalności gospodarczej i podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje	Osoby fizyczne	100 000 100% (premia)	900 000,00	konkurs
3.1.3	III.1.3. Rozwój już istniejących przedsiębiorstw wspierających społeczny i gospodarczy rozwój obszaru PLGD	Działania wpływające na rozwój istniejących podmiotów gospodarczych przyczyniające się do zwiększania zatrudnienia na obszarze PLGD; Rozwój przedsiębiorczości poprzez rozwijanie działalności gospodarczej; Rozwój przedsiębiorczości poprzez rozwijanie działalności gospodarczej i podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje;	Osoby fizyczne, osoby prawne – prowadzące działalność gospodarczą	Od 25 001 do 300 000 do 70%	1 665 000,00	konkurs
3.1.4	III.1.4. Stworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego	Rozwój infrastruktury inkubatora przetwórstwa udostępnionego innym podmiotom; Wyposażenie infrastruktury inkubatora przetwórstwa udostępnionego innym podmiotom; Rozwój przedsiębiorczości poprzez rozwijanie działalności gospodarczej; Rozwój przedsiębiorczości poprzez rozwijanie działalności gospodarczej i podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje;	Osoby fizyczne i prawne prowadzące działalność gospodarczą, jednostki sektora finansów publicznych	25 001 – 475 000 do 100%,	475 000,00	konkurs

Źródło: opracowanie własne

5.3. Wskaźniki realizacji strategii

Tabela 15 Informacje dotyczące wskaźników realizacji strategii – na poziomie celów ogólnych, szczegółowych oraz przedsięwzięć

Symbol wskaźnika	Wskaźnik (nazwa)	Uzasadnienie wyboru wskaźnika	Źródło danych	Jedn. Miar.	Sposób pomiaru /aktualizacji wartości wskaźnika /częstotliwość	Wart. Początk.	Sposób kalkulacji wartości początkowej	Wartość doc. (2023)	Sposób kalkulacji wartości docelowej
Wskaźniki celów ogólnych (oddziaływanie)									
W1.0	Liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców	Osiągnięcie wskaźnika, będzie świadczyć o wzroście poziomu aktywności społecznej na obszarze PLGD	Krajowy Rejestr Sądowy	szt.	Odczyt ilości podmiotów z bazy https://ems.ms.gov.pl/krs (Rejest stowarzyszeń...) zgodnie z zadaną lokalizacją siedziby (obszar PLGD)	17	Pomiar wartości dokonany dla roku 2015	21	Wartość docelowa stanowi wartość przeciętną dla województwa w roku 2013
W2.0	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z wiązaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Osiągnięcie wskaźnika, będzie świadczyć o wzroście poziomu atrakcyjności turystycznej obszaru PLGD	GUS BDL	osoba	Suma podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w sekcji "I"	57	Pomiar wartości dokonany dla roku 2013	80	Przyjęto, że realizacja wsparcia przyczyni się do wzrostu liczby podmiotów o 1/3
W3.0	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. Ludności	Osiągnięcie wskaźnika, będzie świadczyć o wzroście poziomu przedsiębiorczości na obszarze PLGD, generującym miejsca pracy	GUS BDL	szt.	Suma podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON z obszaru PLGD podzielona przez wskaźnik: liczba mieszkańców obszaru PLGD/10000	733	Pomiar wartości dokonany dla roku 2014	800	Przyjęto, że realizacja wsparcia przyczyni się do wzrostu liczby podmiotów o 10%
Wskaźniki celów szczegółowych (rezultat)									
W1.1	Liczba osób - mieszkańców PLGD, które podniosły poziom swoich kompetencji w dziedzinach kluczowych dla przyszłości obszaru PLGD	Osiągnięcie wskaźników będzie oznaczać podniesienie poziomu kompetencji mieszkańców obszaru PLGD w sposób umożliwiający aktywność społeczną	Spr. Benef. Dane PLGD	osoba	Suma osób, które zwiększyły poziom kompetencji w dziedzinach kluczowych dla rozwoju PLGD, dzięki spotkaniom informacyjno-konsultacyjnym (wybory zawodowe młodzieży i świadomość ekologiczna). Pomiar w oparciu o indywidualne arkusze ewaluacyjne (wypełniane przez uczestników spotkań / operacji).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	100	Liczba skalkulowana jako niezbędna dla osiągnięcia efektu zmiany postaw młodzieży.
W1.1	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD		Spr. Benef. Dane PLGD	osoba	Liczba osób z grup defaworyzowanych, które wzięły udział w spotkaniach/wydarzeniach, realizowanych w ramach wsparcia LSR (po każdym spotkaniu/wydarzeniu).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	200	Liczba skalkulowana jako minimalna dla osiągnięcia efektu zmiany komfortu przedstawicieli grup defaworyzowanych
W1.1	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych		Spr. Benef. Dane PLGD	osoba	Suma osób, które wzięły udział w w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych z dziedzin kluczowych dla rozwoju PLGD (wykorzystanie środków LSR). Pomiar w oparciu o listy uczestników wydarzeń - po każdym spotkaniu.	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	100	Liczba skalkulowana jako niezbędna dla osiągnięcia efektu skutecznego wykorzystania środków LSR.
W1.2	Liczba zawiązanych porozumień tworzących na obszarze PLGD nowe organizacje pozarządowe lub grupy nieformalne		Spr. Benef. Dane PLGD	osoba	Suma osób, które uznały za przydatne informacje uzyskane w trakcie spotkań, z zakresu możliwości wykorzystania wsparcia w ramach LSR. Pomiar w oparciu o indywidualne arkusze ewaluacyjne (wypełniane przez uczestników spotkań) - po każdym spotkaniu.	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	100	Liczba skalkulowana jako niezbędna dla osiągnięcia efektu skutecznego wykorzystania środków LSR.
W1.2	Liczba odbiorców działań z grup defaworyzowanych objętych wsparciem		Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma zawiązanych porozumień pomiędzy organizacjami pozarządowymi i/lub grupami nieformalnymi. Pomiar w oparciu o sprawozdania beneficjentów realizujących operacje z zakresu nawiązywania współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i lub /grupami nieformalnymi lub ich tworzenia (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	5	Liczba skalkulowana jako niezbędna dla osiągnięcia efektu zmiany poziomu aktywności społecznej.
W2.1	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych	Osiągnięcie wskaźników będzie oznaczać uzyskanie poziomu potencjału ludzkiego, społecznego i infrastrukturalnego umożliwiającego rozwój turystyki na obszarze PLGD	Spr. Benef. Dane PLGD	osoba	Suma osób, które zwiększyły poziom kompetencji w dziedzinach kluczowych dla rozwoju PLGD, dzięki spotkaniom informacyjno-konsultacyjnym (oferta turystyczna i obsługa ruchu turystycznego). Pomiar w oparciu o indywidualne arkusze ewaluacyjne (wypełniane przez uczestników spotkań) - po każdym spotkaniu.	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	100	Liczba skalkulowana jako niezbędna dla osiągnięcia efektu zwiększenia świadomości w zakresie kształtowania oferty turystycznej i obsługi ruchu turystycznego
W2.1	Liczba osób, które skorzystały po realizacji projektu z nowo powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury		Spr. Benef. Dane PLGD	osoba	Suma osób, które skorzystały z ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej na obszarze PLGD będącej wynikiem wsparcia PLGD. Pomiar w oparciu o sprawozdania beneficjentów realizujących operacje (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	10000	Założono, że z jednego oddanego do użytku obiektu skorzysta przeciętnie około 1000 osób-turystów
W2.3	Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne		Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma projektów, których przedmiotem są zagadnienia/zasoby PLGD posiadające potencjał turystyczny. Pomiar w oparciu o sprawozdania beneficjentów realizujących operacje (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	2	Założono, że 2 jest minimalną liczbą projektów, które muszą zostać zrealizowane w celu osiągnięcia efektu promocji PLGD w aspekcie turystyki
W3.1	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych	Osiągnięcie wskaźników będzie oznaczać uzyskanie poziomu potencjału społecznego i infrastrukturalnego umożliwiającego rozwój mikrofirm tworzących nowe miejsca pracy na obszarze PLGD	Spr. Benef. Dane PLGD	osoba	Suma osób, które zwiększyły poziom kompetencji w dziedzinach kluczowych dla rozwoju PLGD, dzięki spotkaniom informacyjno-konsultacyjnym (rozwój przedsiębiorczości). Pomiar w oparciu o indywidualne arkusze ewaluacyjne (wypełniane przez uczestników spotkań) - po każdym spotkaniu.	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	100	Liczba skalkulowana jako niezbędna dla osiągnięcia efektu skutecznego wzmocnienia rozwoju przedsiębiorczości na obszarze PLGD.
W3.1	Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)		Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma nowych miejsc pracy, utworzonych dzięki wsparciu LSR. Pomiar w oparciu o sprawozdania beneficjentów realizujących operacje (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	26	Wartość dostosowana do przewidywanej aktywności w zakresie tworzenia/rozwój firm na obszarze PLGD ze wsparciem LSR
W3.1	Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych		Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma podmiotów - klientów inkubatora przetwórstwa lokalnego. Pomiar w oparciu o sprawozdania beneficjentów realizujących operacje (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	2	Minimalna liczba podmiotów, które będą korzystały z usług inkubatora

Wskaniki przedsięwzięć (produkt)									
1.1.1	Liczba operacji w zakresie wspierania świadomych, powiązanych z kontekstem lokalnym, wyborów zawodowych dzieci i młodzieży	Osiągnięcie wsk. produktu przyczyni się do podniesienia trafności wyborów zawodowych młodzi, co wpłynie na zmniejszenie bezrobocia w grupie osób 18-34 l. w późniejszym okresie	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma operacji dot. podnoszenia kompetencji w zakresie wspierania wyborów zawodowych młodzi. Pomiar w oparciu o dane beneficjentów - realizatorów operacji (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	1	Założona liczba pozwala na osiągnięcie pożądanego rezultatu.
1.1.2	Liczba operacji w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu	Osiągnięcie wsk. produktu przyczyni się do podniesienia wiedzy i umiejętności w zakresie ochrony środowiska, co pozytywnie wpłynie na rozwój całego PLGD, w tym atrakcyjności turystycznej	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma operacji w zakresie ochrony środowiska. Pomiar w oparciu o dane beneficjentów - realizatorów operacji (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	10	Założona liczba pozwala na osiągnięcie pożądanego rezultatu.
1.1.3	Liczba miesięcy prowadzenia biura	Osiągnięcie wsk. produktu przyczyni się do wzrostu wiedzy i skuteczności wykorzystywania środków wsparcia LSR	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma miesięcy prowadzenia biura. Pomiar w oparciu o dane/dokumentację własną PLGD (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	82	Założona liczba pozwala na osiągnięcie pożądanego rezultatu.
1.1.3	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD		Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD. Pomiar w oparciu o dane/dokumentację własną PLGD (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	100	Założona liczba pozwala na osiągnięcie pożądanego rezultatu.
1.1.3	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców			szt.	Suma spotkań informacyjno - konsultacyjnych nt. wykorzystania środków LSR. Pomiar w oparciu o dane/dokumentację własną PLGD (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	25	Założona liczba pozwala na osiągnięcie pożądanego rezultatu.
1.2.1	Liczba operacji których celem jest nawiązywanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i lub/ grupami nieformalnymi lub ich tworzenie	Osiągnięcie wsk. produktu oznaczać będzie wzrost siły powiązań pomiędzy podmiotami III sektora na obszarze PLGD	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma operacji polegających na nawiązywaniu współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i lub/ grupami nieformalnymi lub ich tworzeniu. Pomiar w oparciu o dane beneficjentów - realizatorów operacji (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	7	Założona liczba pozwala na osiągnięcie wskaźników rezultatu związanego z aktywizacją społeczną
1.2.2	Liczba wspartych inicjatyw, których celem jest kreowanie tożsamości / wzmacnianie powiązań pomiędzy mieszkańcami co najmniej 3 gmin PLGD	Osiągnięcie wsk. produktu przyczyni się do wzmocnienia powiązań międzygminnych (tożsamości) pomiędzy mieszkańcami obszaru PLGD	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma operacji polegających których celem jest kreowanie tożsamości / wzmacnianie powiązań pomiędzy mieszkańcami co najmniej 3 gmin PLGD. Pomiar w oparciu o dane beneficjentów - realizatorów operacji (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	10	Założona liczba pozwala na osiągnięcie wskaźników rezultatu związanego z aktywizacją społeczną
1.2.3	Liczba wspartych inicjatyw, zrealizowanych na rzecz włączenia osób z grup defaworyzowanych w życie społeczne obszaru LGD	Osiągnięcie wsk. produktu przyczyni się do zwiększenia poziomu integracji pomiędzy seniorami z obszaru PLGD, a także integracji mieszkańców PLGD z seniorami oraz zwiększenia/poszerzenia oferty adresowanej do tej grupy	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma operacji na rzecz włączenia osób z grup defaworyzowanych w życie społeczne obszaru LGD. Pomiar w oparciu o dane beneficjentów - realizatorów operacji (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	10	Założona liczba pozwala na osiągnięcie wskaźników rezultatu związanego z włączeniem społecznym (10x20 osób)
2.1.1	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami PLGD	Osiągnięcie wsk. produktu przyczyni się do wzrostu wśród mieszkańców PLGD wiedzy i skuteczności świadczenia usług obsługi ruchu turystycznego na obszarze PLGD	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma spotkań informacyjno - konsultacyjnych nt. turystyki. Pomiar w oparciu o dokumentację własną PLGD (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	5	Założona liczba pozwala na osiągnięcie wskaźników rezultatu związanych z pożądanym rezultatem.(5x20 osób).
2.1.2	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej	Osiągnięcie wsk. produktu będzie oznaczać stworzenie podstaw dla zwiększenia liczby produktów turystycznych obszaru PLGD oraz liczby turystów pozostających na obszarze PLGD więcej niż jeden dzień i oferowanych przez więcej niż jedną gminę PLGD	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma nowych lub zmodernizowanych obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej. Pomiar w oparciu o dane beneficjentów - realizatorów operacji (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	8	Liczba skalkulowana jako niezbędna dla osiągnięcia skutecznego wypromowania PLGD pod kątem turystyki
2.1.3	Liczba operacji partnerskich na rzecz rozwoju turystyki		Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma operacji na rzecz rozwoju turystyki, angażujących więcej niż jeden podmiot. Pomiar w oparciu o dane beneficjentów - realizatorów operacji (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	4	Liczba skalkulowana jako niezbędna dla osiągnięcia skutecznego wypromowania PLGD pod kątem turystyki
2.1.4	liczba projektów współpracy z zakresu turystyki rowerowej	Osiągnięcie wsk. produktu będzie oznaczać rozwój obszaru PLGD jako elementu szerszej oferty turystycznej z zakresu turystyki rowerowej	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Pomiar w oparciu o dane/dokumentację własną PLGD (jednorazowo).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	2	Liczba skalkulowana jako niezbędna dla osiągnięcia skutecznego wypromowania PLGD pod kątem turystyki
2.2.1	Liczba nowych produktów turystycznych na obszarze PLGD	Osiągnięcie wsk. produktu będzie oznaczać stworzenie podstaw dla zwiększenia liczby produktów turystycznych obszaru PLGD oraz liczby turystów pozostających na obszarze PLGD więcej niż jeden dzień i oferowanych przez więcej niż jedną gminę PLGD	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma nowych produktów turystycznych na obszarze PLGD. Pomiar w oparciu o dane beneficjentów - realizatorów operacji (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	4	Liczba skalkulowana jako niezbędna dla osiągnięcia skutecznego wypromowania PLGD pod kątem turystyki
2.2.2	Liczba operacji promujących obszar PLGD		Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma operacji promujących obszar PLGD. Pomiar w oparciu o dane beneficjentów - realizatorów operacji (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	4	Liczba skalkulowana jako niezbędna dla osiągnięcia skutecznego wypromowania PLGD pod kątem turystyki
3.1.1	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami PLGD	Osiągnięcie wsk. produktu będzie oznaczać zwiększenie poziomu kompetencji przedsiębiorców PLGD w zakresie rozwoju działalności gospodarczej	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma spotkań informacyjno - konsultacyjnych nt. przedsiębiorczości. Pomiar w oparciu o dokumentację własną PLGD (dwa razy do roku).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	5	Założona liczba pozwala na osiągnięcie wskaźników rezultatu związanych z pożądanym rezultatem. (5x20 osób).
3.1.2	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Osiągnięcie wsk. produktu będzie oznaczać zwiększenie liczby firm działających na obszarze PLGD, a co za tym idzie- spadek bezrobocia wśród osób 18-34 i powyżej 50 r.ż.	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma podmiotów - działalności gospodarczych, które otrzymały wsparcie na utworzenie przedsiębiorstwa. Monitorowanie w oparciu dokumenty własne Stowarzyszenia PLGD związane z wdrażaniem PLGD (rocznie).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	9	Założona liczba pozwala na osiągnięcie wskaźników rezultatu/oddziaływania, przy założeniu, że w związku ze zwiększeniem ruchu turystycznego powstaną nowe podmioty również bez udziału wsparcia.
3.1.3	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Osiągnięcie wsk. produktu będzie oznaczać rozwój liczby firm działających na obszarze PLGD, a co za tym idzie- spadek bezrobocia wśród osób 18-34 i powyżej 50 r.ż.	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma podmiotów - działalności gospodarczych, które otrzymały wsparcie na rozwój przedsiębiorstwa. Monitorowanie w oparciu dokumenty własne Stowarzyszenia PLGD związane z wdrażaniem PLGD (rocznie).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	6	Założona liczba pozwala na osiągnięcie wskaźników rezultatu/oddziaływania, przy założeniu, że w związku ze zwiększeniem ruchu turystycznego powstaną nowe podmioty również bez udziału wsparcia.
3.1.4	Liczba stworzonych inkubatorów przetwórstwa lokalnego	Osiągnięcie wsk. produktu będzie oznaczać wzrost możliwości produkcyjnych i sprzedażowych lokalnych producentów rolnych z obszaru PLGD	Spr. Benef. Dane PLGD	szt.	Suma podmiotów - działalności gospodarczych, które otrzymały wsparcie na stworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego. Monitorowanie w oparciu dokumenty własne Stowarzyszenia PLGD związane z wdrażaniem PLGD (rocznie).	0	Wartość wskaźnika zależna od realizacji wsparcia	1	Przewidziano stworzenie jednego inkubatora

Źródło: opracowanie własne

Rozdział VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

6.1. Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych wraz ze zwięzłą informacją wskazującą sposób powstawania poszczególnych procedur, ich kluczowe cele i założenia.

Szczegółowe opisy procedur wyboru operacji/grantobiorców przedstawiono w postaci załącznika do wniosku na wybór LSR (Załącznik „Procedura wyboru i oceny grantobiorców w ramach projektów grantowych” oraz „Procedura wyboru wniosków o udzielenie wsparcia na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD w ramach Działania „Wdrażanie Lokalnych Strategii” (wnioski oceniane przez Samorząd Województwa - konkursy otwarte”). Organem decyzyjnym odpowiedzialnym za wybór operacji jest Rada. Natomiast przedmiotowe procedury określają przebieg procesu oceny i wyboru operacji, z zastrzeżeniem zachowania parytetu sektorowego na każdym etapie oceny.

Kryteria wyboru operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju ustanowione zostały w oparciu o wymogi określone dla:

- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020,
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
- Ustawy z dnia 11 listopada 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146 ze zm.)
- Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z dnia 18 marca 2015 r. poz. 378).

Proces ustanawiania miał charakter uspołeczniony i obejmował:

- konsultacje społeczne – przyjmowanie uwag/sugestii/problemów drogą internetową/pocztową;
- konsultacje społeczne - otwarte dyskusje z mieszkańcami,
- warsztaty,
- indywidualne telefoniczne wywiady pogłębione,
- analiza wyników ewaluacji.

Zgodnie z zapisami procedur przebieg poszczególnych etapów jest następujący:

a. Procedura konkursowa – konkurs otwarty:

Ogłoszenie o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, w tym: uzgodnienie terminu naboru; ustalenie wysokości dostępnych środków finansowych dla konkursu z Zarządem Województwa Pomorskiego (nie dotyczy ogłoszenia o pierwszych naborach wniosków); podanie do publicznej wiadomości informacji o naborze wniosków,

Składanie wniosków o udzielenie wsparcia. Wycofywanie wniosków, w tym: zasady przyjęcia wniosku; zasady skutecznego wycofania wniosku,

▪ Wstępna weryfikacja złożonych Wniosków

Ocena zgodności operacji z LSR, wybór operacji i ustalenie kwoty wsparcia – zasady ogólne oraz: zwołanie posiedzenia Rady LGD, dokonanie oceny wniosków

Lista operacji, w tym: sposób postępowania w przypadku takiej samej liczby punktów; zatwierdzenie list operacji, sposób postępowania w przypadku nie zatwierdzenia list

▪ Przekazanie informacji Beneficjentom

▪ Dokumentowanie posiedzeń Rady

Tryb odwoławczy, w tym: zasady ogólne; sposób złożenia protestu; zakres przedmiotowy; pozostawienie protestu bez rozpatrzenia; rozpatrywanie protestu; sposób zawiadamiania wnioskodawcy o wyniku rozpatrzenia przez Zarząd Województwa; ponowna ocena projektu przez LGD – autokontrola LGD; skarga do sądu administracyjnego – zasady ogólne; postanowienia końcowe – tryb odwoławczy

▪ Przygotowanie Zarządowi Województwa wniosków o udzielenie wsparcia: przekazanie dokumentacji konkursowej i uzupełnienia; Zarząd Województwa właściwy miejscowo w sprawie udzielenia wsparcia

▪ Opiniowanie zmian umowy

▪ Załączniki do Procedury.

b. Procedura – projekty grantowe:

- Ogłoszenie konkursu
- Nabór wniosków, w tym: wykaz informacji, które należy zawrzeć we wniosku; sposób składania wniosku; potwierdzenie złożenia wniosku; zasady skutecznego wycofania wniosku,
- Wstępna ocena wniosków
- Ocena wniosków przez Radę LGD. Posiedzenie Rady LGD
- Weryfikacja formalna wniosku przez Biuro LGD
- Uchwalenie przez Radę ostatecznej listy projektów ocenionych w oparciu o kryteria wyboru projektów i ustalenie wysokości kwoty wsparcia
- Zawiadomienie Grantobiorców o wynikach oceny
- Dokumentowanie posiedzeń Rady
- Odwołania: zasady wnoszenia odwołań; rozpoznanie odwołania
- Przekazanie do SW dokumentów dotyczących wyboru grantobiorców
- Zawarcie umów z wybranymi grantobiorcami
- Realizacja projektów grantowych, w tym: sposób rozliczania grantu; monitoring i kontrola; archiwizacja dokumentacji.
- Zakres wniosku na konkurs grantowy
- Załączniki do procedury

6.2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami.

Wykaz kryteriów wyboru przedstawiony został w Tabeli nr 16.

Integralnym elementem zestawu kryteriów jest ogólny mechanizm ich stosowania obejmujący następujące zalecenia:

1. Każde z kryteriów wskazanych w Tabeli nr PP określa konkretny obszar oceny operacji planowanych do realizacji na terenie PLGD i ma zastosowanie w ogłaszanych konkursach.
2. Kryteria określone zostały w bezpośrednim związku z diagnozą obszaru Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania, celami LSR i wskaźnikami LSR (kolumny 2, 3, 4 i 7 oraz wiersze 1, 2)
3. Kryteria mają charakter obligatoryjny lub fakultatywny w odniesieniu do typów operacji i przedsięwzięć zgodnie z informacjami zawartymi w kolumnach 3, 4 i 7.
4. Stosowanie kryteriów fakultatywnych ma charakter wybiórczy, co oznacza że w ramach konkretnych konkursów zastosowanie będą miały kryteria zgodne z przedmiotem konkursu.
5. Kryteria mogą ulec zmianie lub może nastąpić proces ich rozszerzenia w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju zgodnie z zasadami wskazanymi określonymi w dalszej części punktu 6.2 LSR.
6. Stosowanie kryteriów następować będzie w powiązaniu z ich definicjami zawartymi pod Tabelą nr 16.

Tabela 16 Wykaz kryteriów wyboru operacji w ramach LSR

1. Lp.	2. Kryterium wyboru	3. Typ operacji objęty kryterium ⁴	4. Przedsięwzięcie LSR objęte kryterium	5. Max. ilość punktów w ramach kryterium	6. Skala punktacji	7. Min. wymagana ilość punktów (w nawiasie wykaz przedsięwzięć)
1.	Uzasadnienie operacji.	Dotacje Granty	Wszystkie	10	0 pkt. – brak uzasadnienia 3pkt. – uzasadnienie nie odnosi się do diagnozy zawartej w LSR 8 pkt. – uzasadnienie bezpośrednio odnosi się do diagnozy zawartej w LSR i określa obszary pozytywnych zmian na tle statystyki. 10 pkt. – uzasadnienie spełnia wymów dot. 8 punktów oraz zawiera wyniki	8

⁴ Dotacje - operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD w ramach otwartych konkursów.

					przeprowadzonych analiz własnych w zakresie tematyki projektu i grupy docelowej..	
2.	Realizacja wskaźników LSR	Dotacje Granty	Wszystkie	5	0 pkt. – brak danych dot. wskaźników realizacji LSR. 5 pkt. – wniosek określa precyzyjnie wskaźniki LSR i ich wartość, które będą realizowane poprzez wnioskowane przedsięwzięcie	5
3	Komplementarność operacji z innymi przedsięwzięciami	Dotacje Granty	Wszystkie	10	0 pkt. – operacja nie jest komplementarna w stosunku do innych operacji/projektów realizowanych w ramach przedsięwzięć na obszarze wdrażania LSR 1-5 pkt.* - jest komplementarna w stosunku do innych operacji /projektów realizowanych na obszarze wdrażania LSR. 1-5 pkt.*- jest komplementarna w stosunku do innych operacji/projektów realizowanych w ramach podejścia Leader na obszarze wdrażania LSR. * - Ilość punktów zależy od ilości operacji/projektów wskazanych we wniosku lub załącznikach do wniosku z którymi następuje komplementarność proponowanej operacji. Aby uzyskać maksymalną liczbę punktów w ramach kryterium wnioskodawca musi wskazać 5 projektów/operacji finansowanych w ramach innych źródeł (programów, funduszy) oraz wskazać 5 projektów komplementarnych w stosunku do innych operacji/projektów realizowanych w ramach podejścia Leader na obszarze wdrażania LSR. Większa liczba wskazanych projektów w poszczególnych grupach niż 5 nie jest brana pod uwagę podczas oceny wniosku.	0
4.	Członkostwo w PLGD	Dotacje Granty	Wszystkie	10	0 pkt - nie jest członkiem PLGD 1 pkt. - jest członkiem PLGD ale nie ma uregulowanych składek członkowskich. 5 pkt. - jest członkiem PLGD krócej niż 1 rok licząc od dnia ogłoszenia naboru wniosków i ma uregulowane składki członkowskie na dzień składania wniosku 10 pkt. - jest członkiem PLGD od co najmniej 1 roku licząc	0

					od dnia ogłoszenia naboru wniosków i ma uregulowane składki członkowskie na dzień składania wniosku.	
5.	Doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy/konsorcjum w realizacji projektów.	Dotacje Granty	Wszystkie	5	0 pkt - wnioskodawca nie posiada doświadczenia w realizacji projektów. 2 pkt. - wnioskodawca/konsorcjum wykaże doświadczenie w realizacji min. 1 projektu. 5 pkt – wnioskodawca/konsorcjum wykaże doświadczenie w realizacji min. 3 projektów.	0 (dla 1.2.1., 1.2.3., 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4) 2 (dla pozostałych)
6.	Utworzone nowe miejsca pracy	Dotacje	Wszystkie	15	0 pkt – brak nowych miejsc pracy 5 pkt – utworzone 1 nowe miejsce pracy 10 pkt. – utworzone 2 nowe miejsca pracy 15 pkt. – utworzono powyżej 2 miejsc pracy	5 (dla 3.1.2 i 3.1.3) 0 (dla pozostałych)
7	Partnerstwo podmiotowe na poziomie LGD	Dotacje Granty	Wszystkie	15	0 pkt – operacja realizowana bez partnerstwa. 3 pkt – operacja realizowana w partnerstwie 2-3 instytucji, których udział jest uzasadniony z punktu widzenia celów, rezultatów i planowanych działań w ramach projektu. 5 pkt. - operacja realizowana przez przynajmniej 4 podmioty, których udział jest uzasadniony z punktu widzenia celów, rezultatów i planowanych działań w ramach projektu. Dodatkowo w przypadku projektów realizowanych w partnerstwie - 1 pkt za każdą gminę PLGD, z której uczestniczą partnerzy w projekcie (max 5 pkt). Dodatkowo w przypadku projektów realizowanych w partnerstwie – 1 pkt za każdy typ podmiotu uczestniczący jako partner (max 5 pkt)	3 (dla 1.2.1., 1.2.3.) 0 (dla pozostałych)
8.	Oddziaływanie na grupy defaworyzowane	Dotacje Granty	Wszystkie	10	0 pkt. – operacja nie oddziałuje na grupy defaworyzowane 5 pkt. * – operacja zakłada min. 1 zadanie (min 20% budżetu operacji) dedykowane grupom defaworyzowanym 10 pkt. – operacja w całości dedykowana jest grupom defaworyzowanym. * - zadanie dedykowane grupom defaworyzowanym realizuje zakładane do osiągnięcia wskaźniki zawarte w ogłoszeniu o naborze wniosków.	10 (dla przedsięwzięcia 1.2.3) 0 (dla pozostałych)

9.	Zasięg terytorialny operacji	Dotacje Granty	Wszystkie (z wyłączeniem 1.1.3, 2.1.1, 2.1.2, 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4)	5	1 pkt – operacja realizowana na terenie 1 gminy. 2 pkt. – operacja realizowana na terenie 2 gmin. 3 pkt. - operacja realizowana na terenie 3 gmin 4 pkt. - operacja realizowana na terenie 4 gmin 5 pkt. - operacja realizowana na terenie 5 gmin	3 (dla przedsięwzięć 1.2.1., 1.2.3, 2.1.3, 2.2.2) 2 (dla przedsięwzięć 1.1.1, 1.1.2, 1.2.2, 1 (dla pozostałych przedsięwzięć)
10.	Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu	Dotacje Granty	2.1.2 2.2.1 3.1.2 3.1.3 3.1.4	5	0 pkt. – operacja nie przewiduje zastosowania rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu 2 pkt. – operacja przewiduje zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu poprzez rozwiązania nie-technologiczne. 5 pkt. - operacja przewiduje zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu poprzez rozwiązania technologiczne.	0
11.	Wykorzystanie lokalnych produktów rolnych wytwarzanych na terenie PLGD	Dotacje	3.1.2	5	0 pkt. – nowo powstałe przedsiębiorstwo nie będzie wykorzystywało lokalnie wytwarzanych produktów rolnych (z terenu PLGD) w działalności gospodarczej. 2 pkt. - nowo powstałe przedsiębiorstwo będzie wykorzystywało lokalnie wytwarzane produkty rolne (z terenu PLGD) w działalności gospodarczej ale nie będzie to podstawowa działalność przedsiębiorstwa. 5 pkt. – nowo powstałe przedsiębiorstwo będzie wykorzystywało lokalnie wytwarzane produkty rolne (z terenu PLGD) w działalności gospodarczej i będzie to podstawowa działalność przedsiębiorstwa.	0
12.	Realizacja operacji w miejscowości zamieszkałej przez mniej niż 5 tys. mieszkańców.	Dotacje	2.1.2 2.2.1	5	0 pkt. – operacja realizowana będzie w miejscowości powyżej 5 tys. mieszkańców. 5 pkt. – operacja realizowana będzie w miejscowości poniżej 5 tys.	0

					mieszkańców.	
13.	Wysokość wnioskowanego wkładu własnego	Dotacje Granty	Wszystkie z wyjątkiem 3.1.2	10	0 pkt. – wkład własny wnioskodawcy nie przekracza 10% intensywności pomocy określonej w PROW. 10 pkt. – wkład własny wnioskodawcy przekracza 10% intensywności pomocy określonej w PROW	0

6.2.2. Uzasadnienie i definicje w zakresie przyjętych kryteriów oceny operacji.

Zgodnie z ogólnymi zasadami stosowania kryteriów, integralną częścią są przyjęte definicje kryteriów określone w kolejnych punktach.

Kryterium 1 – Uzasadnienie operacji.

Kryterium dotyczy bezpośrednio potrzebie odniesienia planowanych operacji do diagnozy PLGD. Ma również na celu zwiększenie spójności działań w fazie wdrażania LSR oraz zwiększenie wpływu operacji na oczekiwaną zmianę zawartą w celach. Ocena stopnia spełnienia kryterium nastąpi w oparciu o analizę wniosku. Dodatkowo punktowane są wyniki analiz własnych przeprowadzonych na grupie docelowej lub na terenie realizacji projektu.

Kryterium 2 – Realizacja wskaźników LSR

Kryterium ma na celu bezpośrednie związanie planowanych operacji ze wskaźnikami LSR, konsekwentnie z celami LSR. Wnioskodawcy muszą określić, które wskaźniki LSR, i w jakim stopniu będą zrealizowane poprzez projekt (kryterium obligatoryjne). Pozwoli to na przyporządkowanie operacji do celów LSR na potrzeby monitoringu i ewaluacji. Ocena spełnienia kryterium nastąpi poprzez analizę wniosku.

Kryterium 3 – Komplementarność operacji z innymi przedsięwzięciami

W tym kryterium ocenia się operację pod kątem jej związków i relacji z innymi przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze objętym LSR w ramach podejścia Leader oraz w ramach innych programów. Przyznanie punktu nastąpi przy wykazaniu, że planowana operacja jest kontynuacją innego przedsięwzięcia w tej samej grupie docelowej lub bezpośrednio wykorzystuje wytwory zakończonego przedsięwzięcia aby osiągnąć cel planowanej operacji. Kryterium dodatkowo punktowane w ocenie w przypadku wskazania tytułu/ów przedsięwzięć oraz charakteru komplementarności Ocena nastąpi w oparciu o analizę wniosku.

Kryterium 4 – Członkostwo w PLGD

W tym kryterium ocenia się, czy Wnioskodawca jest członkiem PLGD i czy wywiązuje się z zobowiązań wynikających z członkostwa. Kryterium ma na celu wzmocnienie relacji partnerskich poprzez mechanizm członkostwa. Narzędziem sprawdzającym będzie lista członków LGD przygotowana przez biuro z kolumnami: imię i nazwisko, data przystąpienia do LGD, miejsce zamieszkania, opłacanie składek.

Kryterium 5 – Doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy/konsorcjum w realizacji projektów.

Kryterium preferuje wnioskodawców, których kwalifikacje i doświadczenie dają gwarancje realizacji operacji zgodnie z planem i osiągnięcie zakładanych rezultatów. Ocena uwzględniac będzie doświadczenie – kryterium określa poziom minimalny niezbędny do realizacji operacji przez wnioskodawcę/konsorcjum. Poprzez spełnienie kryterium „realizacji projektu” rozumie się udział w roli lidera lub partnera w projekcie finansowanym ze środków publicznych lub prywatnych. Ocena nastąpi w oparciu o analizę wniosku.

Kryterium 6 – Utworzone nowe miejsca pracy

Preferowane są projekty zakładające tworzenie nowych miejsc pracy, w przeliczeniu na średnioroczne pełne etaty i jest to uzasadnione zakresem realizacji operacji. Kryterium określa wartości minimalne dla przedsięwzięć związanych z zakładaniem działalności gospodarczych i inwestycji w przedsiębiorstwach (zgodnie z Dz.U Poz. 1570 par. 5 i par. 7) W pozostałych przedsięwzięciach jest to kryterium dodatkowo punktowane – spełnienie kryterium wymaga wytworzenia miejsc pracy w przeliczeniu na średnioroczne pełne etaty, uzasadnione zakresem realizacji operacji, min. na czas trwania operacji.

Kryterium 7 – Partnerstwo podmiotowe na poziomie LGD

W tym kryterium preferuje się operacje, które będą realizowane w partnerstwie z innymi

podmiotami oraz interakcję pomiędzy sektorami i typami podmiotów.

Dla grantów określony został minimalny próg punktów. W pozostałych przypadkach kryterium jest dodatkowo punktowane. Określono dodatkowe punkty za przestrzenne rozmieszczenie partnerów na terenie gmin PLGD (wg. siedziby głównej lub miejsca rejestracji).

Określono dodatkowe punkty za typy instytucji stanowiących partnerstwo (wg. nast. kategorii: 1) instytucje sektora finansów publicznych, 2) przedsiębiorstwa, 3) organizacje pozarządowe, 4) związki formalne i nieformalne,

Ocena na podstawie dołączonych listów intencyjnych lub oświadczeń do wniosku .

Kryterium 8 – Oddziaływanie na grupy defaworyzowane

Kryterium zwraca uwagę i premiuje operacje sprzyjające zwiększaniu szans grup defaworyzowanych wskazanych w LSR. Kryterium określa poziom minimalny dla wybranego przedsięwzięcia, dla pozostałych – kryterium dodatkowo punktowane. Intencją kryterium jest zwiększenie skali integracji różnych operacji podejmowanych na terenie PLGD z problematyką grup wykluczonych.

Ocena na podstawie analizy wniosku.

Kryterium 9 – Zasięg terytorialny operacji

Kryterium preferuje operacje, które mają wpływ na większy obszar LSR. W przypadku większości przedsięwzięć min. wymaganie dotyczy realizacji na poziomie 1 gminy, w wybranych przypadkach na terenie 2 lub 3 gmin. Kryterium zwraca uwagę na konieczność budowania relacji ponadgminnych oraz tworzenie wspólnych wartości o większej skali oddziaływania. Kryterium pozostaje w korelacji z kryterium 7 – zwiększanie zasięgu terytorialnego z budowaniem formalnego partnerstwa będzie obejmowało szczególne preferencje punktowe.

Ocena na podstawie analizy wniosku.

Kryterium 10 – Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu.

Kryterium premiuje stosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu w przypadku operacji dot. inwestycji i rozwoju przedsiębiorstw. Kryterium dodatkowo punktowane w zależności od zakresu stosowanych rozwiązań – nie-technologiczne/technologiczne.

Ocena na podstawie analizy wniosku i biznes planu.

Kryterium 11 – Wykorzystanie lokalnych produktów rolnych wytwarzanych na terenie PLGD

Kryterium dot. zakładania działalności gospodarczej – dodatkowo punktowane są operacje, w ramach których przedmiotem działalności będzie aktywność wykorzystująca lokalne produkty rolne.

Spełnienie kryterium wynikać ma z przedstawionego biznesplanu.

Kryterium 12 – Realizacja operacji w miejscowości zamieszkałej przez mniej niż 5 tys. mieszkańców.

Kryterium premiuje budowanie nowej infrastruktury w miejscowościach poniżej 5 tys. mieszkańców. Intencją jest wzmacnianie potencjału rozwojowego wsi poprzez zwiększanie dostępu do infrastruktury turystycznej/kulturalnej oraz rozwój przez to produktów turystycznych.

Ocena na podstawie analizy wniosku i biznes planu.

Kryterium 13 – Wysokość wnioskowanego wkładu

Kryterium premiuje wyższy wkład własny wnioskodawcy niż intensywności pomocy określoną w PROW

Ocena na podstawie analizy wniosku i biznes planu.

W celu uzyskania dodatkowych punktów w ramach ww. kryteriów, wnioskodawca będzie musiał udowodnić spełnienie właściwej dla siebie sytuacji określonej na skali punktacji (z kolumny 6 w Tabeli nr 16) w treści wniosku.

6.2.3. Zasady zmiany kryteriów wyboru operacji

Kryteria zgodności operacji z LSR i kryteria wyboru operacji zatwierdzane są przez Walne Zebrania Członków Stowarzyszenia Powiślańska Lokalna Grupa Działania. Zmiana kryteriów w żadnym wypadku nie jest możliwa od czasu ogłoszenia o naborze wniosków do czasu zakończenia procedury oceny operacji.

O zmianę kryteriów mogą wnioskować:

- Rada Programowa PLGD,
- Komisja Rewizyjna,
- Zarząd PLGD,
- Członkowie PLGD (w liczbie minimum 10 członków podpisanych pod wnioskiem),
- potencjalni beneficjenci (w liczbie minimum 20).

Wnioskowanie o zmiany następować może poprzez złożenie wniosku. We wniosku obligatoryjnie należy wskazać zakres przeprowadzonych konsultacji społecznych w społeczności lokalnej w związku z proponowanymi zmianami. Konsultacje społeczne przeprowadzone mogą być poprzez :

- Wywiady i ankiety prowadzone np. w ramach monitoringu i ewaluacji LSR,
- Dokumentowane spotkania ze społecznością lokalną z udziałem przedstawiciela Zarządu PLGD.

Wniosek o zmianę kryteriów musi zawierać uzasadnienie np.: zmianą sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru i/lub stopniem realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach obszarów tematycznych których dotyczy zmiana kryteriów

W szczególnych przypadkach zmiany kryteriów mogą nastąpić bez konsultacji społecznych, w szczególności na podstawie danych wskazujących na osiągnięcie wskaźnik LSR, rekomendacji organów krajowej administracji rządowej np. MRiRW lub samorządowej np. Samorząd Województwa.

6.3. Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji i zasad oceny.

Innowacyjność w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju PLGD określa definicja bazująca na podręczniku Oslo Manual: „Innowacja (innovation) to wdrożenie nowego lub znacząco udoskonalonego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody marketingowej lub nowej metody organizacyjnej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub stosunkach z otoczeniem. [...] Przyjęto, że minimalnym wymogiem zaistnienia innowacji jest, aby produkt, proces, metoda marketingowa lub metoda organizacyjna były nowe (lub znacząco udoskonalone) dla firmy. Zalicza się tu produkty, procesy i metody, które dana firma opracowała jako pierwsza, oraz te, które zostały przyswojone od innych firm lub podmiotów.” Interpretacja „innowacji” z Podręcznika Oslo Manual stosowana jest, wg. poradnika dla LGD - do obszaru LGD.

Innowacyjność w operacjach finansowanych z budżetu LGD uwzględniana będzie jako kryterium dodatkowo punktowane wg. poniższych zasad:

Tabela nr 17 Zasady oceny innowacyjności w operacjach wdrażających LSR.

Kryterium wyboru	Typ operacji objęty kryterium ⁵	Przedsięwzięcie LSR objęte kryterium	Max. ilość punktów w ramach kryterium	Skala punktacji*	Min. wymagana ilość punktów
Innowacyjność operacji	Dotacje Granty	Wszystkie	15	0 pkt. – brak innowacyjności 5pkt. – innowacyjność na poziomie wnioskodawcy/konsorcjum 10 pkt. – innowacyjność na poziomie PLGD. 15 pkt. – innowacyjność na poziomie PLGD oraz wdrażanie rozwiązania z projektu innowacyjnego (np. Equal lub POKL) lub dobrej praktyki z krajów UE (poza Polską)	0

Źródło: opracowanie własne

Niniejsze kryterium stosowane będzie na tych samych zasadach co kryteria określone w punkcie 6.2.1. Konsekwentnie w przypadku każdego ogłoszonego konkursu, w warunkach określona zostanie lista kryteriów z uwzględnieniem „innowacyjności operacji”. Z uwagi na brak wymaganej minimalnej ilości punktów w tym kryterium, ma ono charakter premiujący wobec przedsięwzięć innowacyjnych. W celu uzyskania dodatkowych punktów, wnioskodawca będzie musiał udowodnić spełnienie jednej z ww. sytuacji określonej na skali punktacji w treści wniosku.

6.4. Informacja o realizacji projektów grantowych i/lub operacji własnych

W ramach projektów grantowych przewiduje się realizację przedsięwzięcia: I.2.1. Wsparcie tworzenia, rozwoju i współpracy organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych na obszarze PLGD oraz II.1.3. Zwiększenie poziomu współpracy pomiędzy instytucjami z terenu PLGD na rzecz rozwoju turystyki.

⁵ Dotacje - operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD.

VI.5. Ustalenie wysokości wsparcia.

1. Wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej została ustalona na podstawie konsultacji społecznych. Cenne źródło informacji stanowiły również fiszki projektowe, wypełniane przez potencjalnych wnioskodawców. Analizowano także wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej w ramach LSR wdrażanej w okresie 2007-2013. W wyniku powyższych analiz kwotę wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej w postaci premii określono na poziomie 100 000 zł.

2. Podstawowe zasady ustalania wysokości wsparcia na realizację operacji w ramach LSR

Intensywność pomocy w zależności od kategorii beneficjenta lub rodzaju operacji w postaci zgodnej z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, określono na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych w ramach LSR – przy czym:

- Wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej – na poziomie 100 000 zł,
- Punktowanie projektów, w których wkład własny wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy określoną w PROW – w tym zakresie w ramach kryteriów wyboru operacji dla wszystkich przedsięwzięć (poza przedsięwzięciami, z których mogą korzystać jednostki sektora finansów publicznych, gdzie wysokość pomocy zgodnie z wymaganiami Programu musi być niezmienna i wynosi 63,63% kosztów kwalifikowanych) przewidziano przyznanie dodatkowych punktów projektom, gdzie wkład własny wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy określoną w PROW.

Rozdział VII Plan działania

Proces wdrożeniowy LSR składać się będzie z naborów przeprowadzonych w 2 okresach czasowych na realizację przedsięwzięć zawartych w matrycy celów i przedsięwzięć przedstawionych w rozdziale V Strategii. W pierwszym okresie przypadającym na lata 2016–2018 zaplanowano 11 naborów wniosków, w drugim okresie w latach 2019–2021 przewidziano 3 nabory. W pierwszym okresie zaplanowano operacje związane z rozwojem przedsiębiorczości poprzez stworzone lub rozwinięte formy działalności gospodarczej. Ich realizacja wpłynie na utworzenie nowych miejsc pracy. Pomoc w tym mają przedsięwzięcie 1.2.5Kreator przedsiębiorczości oraz wydarzenia edukacyjne związane z podnoszeniem. Prowadzone będą również nabory związane z powstawaniem, przebudową lub modernizacją niekomercyjnej infrastruktury turystycznej. Pozwoli to na określenie możliwości wykorzystania istniejących zasobów znajdujących się na terenie objętym LSR. Dopełnieniem i zwieńczeniem wymienionych działań będą wydarzenia marketingowe obejmujące m.in. udział w targach, promocję produktów i usług lokalnych, wydawnictwa promocyjne. Na drugi okres, przypadający na lata 2019–2021, przewidziano nabory bazujące w szczególności na zrealizowanych w poprzednim okresie przedsięwzięciach oraz związanych z nimi zwiększonego potencjału terenu LGD. Plan działania należy uznać za racjonalny, gdyż zaplanowano go w sposób gwarantujący spełnienie celów i założeń zawartych w LSR. W początkowej fazie harmonogramu przedsięwzięto środki na budowanie i zwiększanie potencjału terenu poprzez zwiększenie się liczby nowych miejsc pracy, budowę i rozwój infrastruktury turystycznej oraz promocję obszaru i wzmacnianie kapitału społecznego. Kolejne lata to zwiększony marketing obszaru, integracja branż i mieszkańców terenu LGD – bazujące na poprzednim okresie. Kompleksowe podejście do rozwoju lokalnego, wykorzystujące zasoby obszaru i pasje mieszkańców pozwoli na spełnienie założonych wskaźników, a co za tym idzie – zniwelowanie problemów zgłaszanych przez lokalną społeczność. Harmonogram realizacji celów – osiągnięcia wskaźników, zobrazowany został w Planie działania stanowiącym załącznik nr 3 do LSR.

Rozdział VIII Budżet LSR

Całkowity budżet uzależniony jest od liczby mieszkańców obszaru LGD na dzień 31.12.2013 r. wg. danych Głównego Urzędu Statystycznego (44.744 osób). Całkowita kwota środków wynosi 7.191.500,00 zł, z czego najwięcej środków przypada na działania związane z realizacją LSR- 5.700.000,00 zł. W ramach budżetu na pokrycie kosztów bieżących i aktywizację w LSR przeznaczają się kwotę 1.377.500,00 zł, a na projekty współpracy 114.000,00 zł, co stanowi 2% wysokości kwoty przeznaczonej na wdrażanie LSR. Przedmiotowa Strategia ma charakter Strategii mono funduszowej i będzie finansowana z jednego funduszu PROW 2014-2020. Ponadto w ramach poddziałania 19.4- koszty bieżące i aktywizacja zaplanowano środki w wysokości 1.377.500,00 zł. Część środków z poddziałania 19.4- 1.347.500,00zł zostanie przeznaczona na koszty bieżące zgodnie z art.35 pkt.1 lit. d Ustawy o RLKS. Pokryją one koszty zarządzania,

wdrażania LSR, koszty personelu, szkoleń, planu komunikacji, koszty firmowe, a także koszty zarządzania i ewaluacji LSR. W ramach tego działania na aktywizację planuje się przeznaczyć środki w wysokości 30.000,00 zł. Budżet LSR został tak zaplanowany, aby maksymalnie wykorzystać środki do rozwiązania problemów zidentyfikowanych na obszarze oraz wzmocnienia posiadanych potencjałów. W związku z czym 53% środków (3.040.000 zł) przeznaczono na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy poprzez realizację przedsięwzięć polegających na rozwijaniu działalności gospodarczej, zakładaniu działalności gospodarczej oraz tworzeniu inkubatorów przetwórstwa lokalnego. Dzięki ustalonym kryteriom wyboru operacji, w których dostęp do środków uzyskują operacje zakładające co najmniej jedno miejsce pracy oraz premiowaniu punktowym tych operacji, w których beneficjenci będą gwarantować większe zatrudnienie, LSR przyczyni się do poprawy sytuacji na rynku pracy, niwelowania dysproporcji w warunkach życia.

Rozdział IX Plan komunikacji

9.1. Główne cele działań komunikacyjnych

Kluczowym celem przyświecającym zaplanowanym do realizacji w latach 2016-2023 działaniom komunikacyjnym, ujętym w Planie Komunikacji, jest stworzenie sytuacji, w której wszystkie działania towarzyszące wdrażaniu RLKS będą transparentne i zrozumiałe dla jego interesariuszy, a tym samym – zachęcać będą ich do aktywnego angażowania się w realizację strategii. Założono, że działania komunikacyjne pogrupowane zostaną w cztery zagadnienia tematyczne, z których każde odpowiada określonemu procesowi, związanemu z wdrażaniem strategii, a które postrzegać można poprzez pryzmat celów, których osiągnięciu służą. Zostały one ukazane w poniższej tabeli.

Tabela 16 Cele działań komunikacyjnych

Cel 1 – Uruchomienie strategii i utrzymanie jej dynamiki	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie wysokiego poziomu wiedzy mieszkańców PLGD oraz grup docelowych, w tym defaworyzowanych na temat LGD i instrumentów, którymi dysponuje w ramach uruchamianej strategii
Cel 2 Konkursy	<p>Podproces aplikowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maksymalizacja efektu, polegającego na aplikowaniu o wsparcie uruchamiane w ramach RLKS dobrze przygotowanych przez dobrze przygotowane osoby/podmioty, składające wysokiej jakości aplikacje • Podniesienie kompetencji wnioskodawców, mogących być beneficjentami konkursów ogłaszanych w ramach wdrażania strategii, w sposób umożliwiający im skuteczne aplikowanie o wsparcie <p>Podproces kontraktacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poinformowanie aplikujących o wynikach konkursów
Cel 3 Wdrażanie strategii i jej modyfikacje	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie informacji i opinii, umożliwiających aktualizację strategii • Pozyskanie informacji i opinii mieszkańców PLGD, przedstawicieli grup docelowych, w tym grup defaworyzowanych odnośnie skuteczności realizacji strategii lub przeszkód w jej realizacji • Pozyskanie informacji zasilających proces podsumowania realizacji strategii • Aktywny udział mieszkańców obszaru PLGD we wprowadzaniu zmian do strategii
Cel 4 Sprzężenie zwrotne w zakresie jakości komunikacji	<ul style="list-style-type: none"> • Weryfikacja jakości podejmowanych działań komunikacyjnych • Weryfikacja jakości podejmowanych działań doradczych

Źródło: opracowanie własne

Proces przygotowania planu komunikacji, został oparty o wyniki analizy, odnoszącej się do problemów, które w obszarze komunikacji są charakterystyczne dla grup docelowych wsparcia – nie tylko będących beneficjentami, ale także – wnioskodawcami, bez których udziału, realizacja strategii nie była by możliwa. W tym względzie, uwzględniono m.in.

fakt, że w pewnych przypadkach (seniorzy, osoby 50+) – jak wynika z przeprowadzonych wywiadów, będą mogli komunikować się w formie elektronicznej z przedstawicielami Stowarzyszenia PLGD, które odpowiadać będzie za realizację działań komunikacyjnych. W konsekwencji, w tych wypadkach nacisk położony zostanie na spotkania i komunikację o charakterze bezpośrednim.

9.2. Działania komunikacyjne i grupy docelowe

Dla potrzeb realizacji celów, opisanych w poprzednim podpunkcie, zaplanowana została paleta różnych (ponad 20) metod komunikacyjnych, które – w różnym zakresie – zostały przyporządkowane do wspomnianych celów. Każdorazowo, decyzja o doborze metody do celu, poprzedzona została refleksją, czy, a jeśli tak – to w jakim stopniu, zastosowanie metody, jest adekwatne i skuteczne dla osiągnięcia celu komunikacji. Zaplanowane na lata 2016-2023 metody, oparte są zarazem o już stosowane (i sprawdzone) przez PLGD rozwiązania – w konsekwencji - w ich realizacji wykorzystamy nasze dotychczasowe doświadczenia w ich stosowaniu (np. w kontekście spotkań informacyjnych i doradztwa indywidualnego), zostaną ulepszone kwestie związane z harmonogramem spotkań, czy czasem ich przebiegu, tak aby zapewnić ich jak największą efektywność. Jednocześnie, należy dodać, że liczba zaplanowanych wydarzeń i działań, została tak zaplanowana, aby efekt komunikacji zapewniał możliwość dokładniejszego i skuteczniejszego dialogu z mieszkańcami PLGD, w wypadku, gdyby zrealizowało się ryzyko spadku poparcia dla strategii. Warto jednak zauważyć, że wprowadzone metody, koncentrują się m.in. na założeniu, że utożsamianie się mieszkańców PLGD ze strategią, będzie zapewnione właśnie przez aktywną komunikację z nimi i transparentność wdrażania strategii. Temu właśnie służyć mają takie formy komunikacji, jak bezpośrednie spotkania z potencjalnymi beneficjentami (wnioskodawcami) czy przedstawicielami wszystkich grup docelowych. Tym samym procesy animacji i zachęcania do realizacji strategii posiadać będą dynamiczny charakter przez cały czas jej wdrażania.

9.3. Wskaźniki realizacji działań komunikacyjnych i ich efekty oraz efektywność działań komunikacyjnych

Opracowane wskaźniki działań komunikacyjnych oraz ich zaplanowane efekty, ściśle korespondują zarówno z założeniami na poziomie celów, specyfiką odbiorców, jak i pomiędzy sobą (zależność wskaźnik – efekt). Ponadto, przewidziany został odrębny cel (Cel 4), służący zapewnieniu zjawiska uzyskiwania informacji zwrotnej od interesariuszy strategii w zakresie samej jakości przekazu. W tym zakresie planuje się realizację zarówno działań komunikacyjnych o szerokim zakresie odbiorców (spotkania informacyjne), jak i bardziej zindywidualizowanych (doradztwo).

9.4. Wykorzystanie w procesie realizacji LSR wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych

Zasadniczym celem działań komunikacyjnych, jest nie jednostronne „informowanie” interesariuszy strategii – mieszkańców obszaru PLGD o prowadzonych działaniach, lecz aktywne włączanie ich do dyskusji na temat tego, co należy zmienić lub poprawić. Jest to niezbędne nie tylko dla zapewnienia samej doskonałości wdrażania, lecz przede wszystkim – konieczne jest utrzymanie partycypacyjnego charakteru strategii – także na tym etapie jej życia. Stąd też, w planie komunikacji założony został cel 3, w ramach którego zaplanowano paletę działań komunikacyjnych, zapewniających interesariuszom strategii zabranie głosu na temat przebiegu jej wdrażania. Uzyskane w ten sposób opinie i sugestie, będą poddawane bieżącej analizie i dyskusji, a następnie – będą mogły stać się podstawą do zmian, przy zapewnieniu udziału wnioskodawców w tym procesie .

Powyżej, dokonano prezentacji kluczowych elementów Planu Komunikacji. Szczegółowe informacje dotyczące Planu, zgodnie z wymogami określonymi dla Strategii, zostały przedstawione w Załączniku nr 3. Założenia dotyczące budżetu przewidzianego na działania komunikacyjne, zostały przedstawione w części strategii, odnoszącej się do kwestii budżetowych.

10.1. Zintegrowanie zewnętrzne - w układzie dokumentów strategicznych.

Lokalna Strategia Rozwoju dla Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania jest dokumentem cechującym się silnym zintegrowaniem i spójnością w następujących aspektach:

1. komplementarności z innymi dokumentami planistycznymi/strategiami na poziomie kraju, województwa oraz lokalnym, w szczególności w takich aspektach jak:
 - środowisko,
 - przedsiębiorczość i innowacyjność,
 - kwestie społeczne
 - edukacja.
2. Spójność celów i przedsięwzięć zaplanowanych w ramach LSR zapewniających spójne i kompleksowe rozwiązanie zidentyfikowanych w analizie SWOT problemów, zachowując przy tym odpowiednią kolejność realizacji przedsięwzięć oraz współpracę różnych podmiotów.

W pierwszym kontekście przeanalizowana została spójność LSR z następującymi dokumentami strategicznymi:

- Strategia Europa 2020
- Strategia Rozwoju Kraju 2020
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego.

Dokonano również oceny spójności z dwoma kluczowymi programami Funduszy Strukturalnych, mogących uzupełnić procesy zmian stymulowane budżetem PLGD:

- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lat 2014-2020

Analiza uwzględniała powiązania merytoryczne odnoszące się do celów ww. dokumentów w relacji do celów LSR , w procesie tym uwzględniono natomiast takie aspekty jak założenia koncepcyjne celów oraz wskaźniki realizacji celów. Silne relacje w ww. ujęciu przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 17 Zestawienie silnych relacji pomiędzy celami Lokalnej Strategii Rozwoju dla Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania i wybranymi dokumentami strategicznymi.

Analizowane strategie	Cele Lokalnej Strategii Rozwoju		
	I. Aktywne Powiśle	II. Rozwój turystyki na obszarze LGD w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe	III. Przedsiębiorcze PLGD służące tworzeniu miejsc pracy
Strategia Europa 2020	Cel: EDUKACJA	Cel: ZMIANY KLIMATU I ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII	Cel: ZATRUDNIENIE Cel: EDUKACJA
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny: AKTYWNI MIESZKAŃCY: 2.1. Wysoki poziom zatrudnienia 2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego 2.3. Efektywny system edukacji	Cel strategiczny: NOWOCZESNA GOSPODARKA: 1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna Cel strategiczny: ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ 3.3. Dobry stan środowiska	Cel strategiczny: NOWOCZESNA GOSPODARKA: 1.1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw 1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna Cel strategiczny: ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ 3.2. Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna
Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020	Cel strategiczny 2 Integrująca Rola Polityki Społecznej Cel strategiczny 3 Aktywni Seniorzy Cel strategiczny 4 Włączenie Społeczne Osób Niepełnosprawnych		Cel strategiczny 2 Integrująca Rola Polityki Społecznej
Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu	Cel strategiczny 1.5 Silny, partnerski powiat kwidziński w Unii Europejskiej Cel strategiczny 3.1 Poprawa stanu środowiska	Cel strategiczny 1.4 Podjęcie działań w celu rozwoju turystyki w powiecie Cel strategiczny 2.1	Cel strategiczny 1.2 Lepsze warunki do rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich oraz wspieranie aktywności na

Kwidzińskiego	<p>Cel strategiczny 4.3 Społeczeństwo obywatelskie z warunkami do dialogu między partnerami zaangażowanymi w rozwój społeczno – gospodarczy powiatu</p> <p>Cel strategiczny 4.4 Wysoki poziom zatrudnienia</p> <p>Cel strategiczny 4.5 Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego</p> <p>Cel strategiczny 4.7 Wyrównanie szans rozwoju oraz samorealizacji mieszkańców powiatu</p> <p>Cel strategiczny 4.8 Wysoka jakość i efektywność kształcenia oraz wychowania</p>	<p>Poprawa jakości życia poprzez kształtowanie procesów przestrzennych</p> <p>Cel strategiczny 2.2 Rozwój zrównoważony przestrzeni, w tym historycznej – umacnianiem tożsamości lokalnej</p> <p>Cel strategiczny 3.1 Poprawa stanu środowiska</p>	<p>obszarach wiejskich</p> <p>Cel strategiczny 1.3 Rozwój przedsiębiorczości oraz integracja małych i średnich przedsiębiorstw</p>
---------------	---	---	--

Źródło: Opracowanie własne

Zestawienie silnych relacji pomiędzy celami Lokalnej Strategii Rozwoju z celami innych dokumentów strategicznych potwierdza zintegrowanie, o którym mowa na początku. Jest to istotna silna strona Strategii, bowiem jej realizacji zawiera się w zbiorze oczekiwanych zmian stymulowanych przez politykę Unii Europejskiej, Polski oraz właściwych samorządów. Zachowana jest zarazem logika, w myśl której Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność na poziomie Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania podnosić będzie efektywność inwestowanych środków i zasobów z innych poziomów (efekt synergii).

W bezpośredni sposób, cele LSR oddziałują na podejmowanie pięciu z dziesięciu kluczowych wyzwań strategicznych województwa pomorskiego t.j.:⁶

- Wyzwanie 2 Usługi edukacyjne i konkurencyjność uczelni.
- Wyzwane 4 Kapitał społeczny i tożsamość regionalna.
- Wyzwanie 6. Obszary o nie w pełni uruchomionych potencjałach.
- Wyzwanie 8. Bezpieczeństwo energetyczne i ekotechnologie.
- Wyzwanie 9 Zarządzanie przestrzenią.

Zachowuje ona zarazem pośredni związek z większością z pozostałych wyzwań rozwojowych.

Świadczy to zarazem o dużej roli, jaką niniejsza Strategia pełni w realizacji wizji rozwoju całego województwa.

Związek LSR z takimi dokumentami jak Strategia Europa 2020 oraz Strategia Rozwoju Kraju do 2020 roku ma charakter strategiczny i wynika z formalnych zależności pomiędzy dokumentami UE i Polski. Ich konsekwencją jest przyjęcie szeregu innych regulacji, które bezpośrednio i pośrednio oddziałują na kształt n.in Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.⁷ Z punktu widzenia sposobu inicjowania zmian, kluczowe znaczenie mają związki pomiędzy LSR a Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 ale przede wszystkim ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego. Wyjątkowość tych relacji wynika z ich operacyjnego charakteru. Oznacza to, iż na podstawie wspólnego wzmocnienia się tych dokumentów społeczność lokalna posiada coraz więcej praktycznych argumentów do podążania wg ścieżki rozwoju wyznaczonej LSR. Ma to zarazem duże znaczenie z punktu widzenia poszukiwania środków finansowych z innych źródeł aniżeli PROW, np. z ERS oraz EFRR.

Konsekwencją zintegrowania na poziomie celów jest integracja na poziomie źródeł finansowania, co sprzyjać powinno, w dłuższej perspektywie czasu, na efektywność podejmowanych inicjatyw zapisanych w niniejszej Strategii.

Na poziomie operacyjnym bardzo ważne miejsca zajmuje zintegrowanie z punktu widzenia grup defaworyzowanych – tu LSR wykazuje silny związek ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020. Dotyczy to równo aspektu aktywizacji społecznej obszaru Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania, jak i wspierania przedsiębiorczości społecznej. Ta silna relacja sprawia zarazem, że LSR zachowuje silną korelację ze strategiami krajowymi obejmującymi aspekty społeczne (wskazanych w strategii na szczeblu województwa).

Relacja LSR ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego stanowi kluczowe źródło inicjatyw mających na celu wywołanie zmian przez społeczność lokalną. Silną stroną LSR jest jej wartość dla realizacji każdego ze wskazanych wariantów wdrażania Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego⁸. Należy zarazem podkreślić, iż obie strategie dobrze się uzupełniają bowiem pomimo objęcia oddziaływaniem niemal tego samego obszaru (w przypadku LSR nie jest objęte Miasto Kwidzyn), każda z nich odzwierciedla nieco odmienny punkt widzenia rozwoju. Lokalna Strategia Rozwoju dla PLGD jest wyrazem podejmowania działań o charakterze oddolnym, o czym świadczy między innymi proces uspołecznienia, Strategia Rozwoju Powiatu zwraca uwagę na rozwój stymulowany

⁶ Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2020 roku, s. 28.

⁷ Przez tzw. priorytety inwestycyjne Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

⁸ W strategii określone zostały 4 warianty rozwoju społeczno – gospodarczego:

1. Wariant prospołeczny.
2. Wariant prokonkurencyjny.
3. Wariant proedukacyjny.
4. Wariant proinnowacyjny.

zadaniami samorządu. W toku wzajemnych ustaleń i dyskusji, obie strategie mają ważną rolę w rozwoju Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania i będą wdrażane we współpracy i przy dużym udziale społeczności.

10.2. Zintegrowanie wewnętrzne w układzie celów, branż i podejścia.

Układ celów Lokalnej Strategii Rozwoju charakteryzuje się rozbudowaną integracją wewnętrzną w układzie przedmiotowym i podmiotowym. O skali integracji świadczą następujące aspekty i fakty:

Układ celów odzwierciedla potrzeby wynikające z logicznego powiązania mocnych stron z szansami oraz zintegrowanego podejścia do ograniczania skali słabych stron i oddziaływania zagrożeń.

Układ celów szczegółowych tworzy wspólny obraz przyszłych zmian stymulowanych przez społeczność lokalną.

Realizacja celów wymaga zaangażowania wielu instytucji, które indywidualnie i w partnerstwie będą inicjowali przedsięwzięcia.

Osiągnięcie celów wymaga podejmowania inicjatyw na terenie wszystkich gmin PLGD.

Z punktu widzenia sektorów działalności gospodarczej, niniejsza strategia zwraca uwagę na dominującą rolę trzech branż: przetwórstwo przemysłowe, handel oraz roboty budowlane. Ich rozwój stanowi jedną z określonych osi rozwoju w celu III Przedsiębiorcze PLGD. W tym też kontekście Strategia identyfikuje konieczność wykorzystania potencjału ww. branż do wzmacniania potencjału przedsiębiorczości na terenie PLGD, w szczególności w kontekście istniejących dużych firm przemysłowych tj. International Paper (mocna strona), które tworzą lokalne łańcuchy wartości oraz są źródłem nowych firm w oparciu o ich pracowników (mocna strona). Jest to również odpowiedź na słabą stronę PLGD jaką jest niedostateczna ilość w gminach wchodzących w skład PLGD (a tym samym w otoczeniu miasta Kwidzyn), firm mikro i małych, zatrudnienie w których mogło by stanowić alternatywę dla ich mieszkańców, (wobec zatrudnienia w firmach zlokalizowanych na terenie miasta). Pomocna w realizacji ww. założeń jest mocna strona PLGD, jaką jest Kwidzyński Park Przemysłowo-Technologiczny.

Integracja wewnętrzna dokumentu przejawia się jednocześnie silną orientacją na budowanie partnerstwa podmiotowego i przedmiotowego w procesie wdrażania LSR. Zachodzić to będzie przede wszystkim na płaszczyźnie konkursów na projekty, organizowanych przez Stowarzyszenie Powiślańska Lokalna Grupa Działania. Źródłem argumentów do integracji potencjału instytucji na rzecz realizacji wspólnych inicjatyw są wybrane wskaźniki rezultatów i produktów m.in.:

- Liczba zawiązanych porozumień tworzących na obszarze PLGD nowe organizacje pozarządowe lub grupy nieformalne (rezultat celu I. Aktywne Powiśle)
- Liczba osób, które skorzystały po realizacji projektu z nowo powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (rezultat celu II Rozwój turystyki na obszarze LGD w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe).
- Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych (rezultat celu III. Przedsiębiorcze PLGD służące tworzeniu miejsc pracy).

W przypadku ostatniego z ww. wskaźników zintegrowanie ma wymiar strategiczny, bowiem bazuje na wyborze lokalizacji inkubatorów przetwórstwa lokalnego, które będą infrastrukturą wspólną dla całego terenu PLGD.

Integracja wynika ponadto z intencji rozwoju uspołecznionego charakteru LSR w fazie jej wdrażania. Poprzez włączanie społeczności lokalnej zachodzić będzie proces łączenia zasobów, konsultacji pomysłów, wymiany dobrych praktyk. Wspólnego wysiłku wymagać będzie realizacja takich przedsięwzięć jak:

- I.2.1. Wsparcie tworzenia, rozwoju i współpracy organizacji pozarządowych i grup nieformalnych na obszarze PLGD.
- I.2.2. Inicjatywy służące kreowaniu tożsamości / wzmacnianiu powiązań pomiędzy mieszkańcami gmin PLGD.
- I.2.3. Włączanie osób z grup defaworyzowanych w życie społeczne obszaru PLGD

- II.1.4. Stworzenie warunków dla uprawiania turystyki kwalifikowanej na obszarze PLGD (Rowerowy projekt współpracy).
- II.2.2. Wykreowanie i popularyzacja marki turystycznej obszaru PLGD.

Szczególne miejsce zajmują założenia dotyczące oddziaływania na grupy defaworyzowane, wypracowanie i wdrożenie zmian zakłada integrację potencjału wielu instytucji: samorządu lokalnego, instytucji pozarządowych, przedsiębiorstw, instytucji kościelnych i ośrodków pomocy społecznej oraz przedstawicieli grup defaworyzowanych. Skuteczność inicjowania zmian wymaga bowiem zaangażowania instytucji z kompetencjami (mocna strona PLGD), potencjału organizacyjnego samorządu (np. dostęp do infrastruktury), pracodawców.

Stowarzyszenie Powiślańska Lokalna Grupa Działania zakłada promowanie podejścia zintegrowanego w całym okresie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Jest to zarazem element ewaluacji i monitoringu Strategii.

Rozdział XI Monitoring i ewaluacja

Z punktu widzenia wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju, proces monitoringu i ewaluacji prowadzony będzie z zastosowaniem następujących zasad:

1. Wyniki pozwalać będą na bieżące kontrolowanie i doskonalenie procesu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju.
2. Prowadzenie monitoringu i ewaluacji zorientowane będzie na weryfikację kluczowych parametrów gwarantujących skuteczne zarządzanie rozwojem (Tabela poniżej).
3. Integralnym elementem oceny będzie jakość partnerstwa lokalnego kreowanego w procesie wdrażania strategii.
4. Prowadzenie monitoringu i ewaluacji będzie następowało z istotnym zaangażowaniem partnerów lokalnych, będzie prowadzone w sposób uspołeczniony z wykorzystaniem różnych metod (w tym internetu).
5. Wyniki procesu monitoringu i ewaluacji będą udostępniane publicznie z wykorzystaniem różnorodnych narzędzi komunikacji na poziomie lokalnym.

Z punktu widzenia przedmiotu oraz sposobu realizacji, monitoring i ewaluacja są identyfikowane oddzielnie wg poniższych opisów, przy czym w przypadku ewaluacji, wskazać należy na dwa podobszary tematyczne:

- Ewaluacja wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju,
- Ewaluacja procesów rozwoju obszaru PLGD.

Monitoring LSR to proces systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych i jakościowych na temat funkcjonowania PLGD oraz stanu realizacji strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym. Intencją monitoringu jest otrzymanie informacji zwrotnych na temat zgodności realizacji operacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Na potrzeby Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania zdefiniowanych zostało 6 głównych elementów, każdorazowo rozwiniętych o szczegółowe elementy - obszary analizy, które będą poddawane monitoringowi. Należą do nich:

1. **Kompetencje zespołu wdrażającego LSR,**
2. Budżet Lokalnej Grupy Działania,
3. Stopień wdrożenia celów strategii,
4. Harmonogram realizacji zadań i organizacji konkursów,
5. Uczestnictwo instytucji we wdrażaniu LSR,
6. Skala partnerstwa lokalnego w procesie wdrażania LSR

Wyniki monitoringu Lokalnej Strategii Rozwoju stanowiąc będą podstawę do planowania, programowania i realizacji ewaluacji (opisanej w dalszej części).

Za proces monitorowania, odpowiedzialne będą, jako podmioty Biuro PLGD oraz Zarząd PLGD. Szczegółowa charakterystyka elementów przedstawiona została w Załączniku nr 2 do Strategii, określającym procedury monitorowania i ewaluacji.

Monitoring prowadzony będzie w trybie ciągłym (większość aspektów) tym samym zasilać będzie proces zarządzania wdrażaniem Lokalnej Strategii Rozwoju w czasie rzeczywistym. Zbierane dane będą miały zarazem w znaczącej skali charakter ilościowy i nie będą pozwalały na pogłębioną ocenę zmian. Rozwiązaniem w tym zakresie będą procesy ewaluacji, opisane poniżej.

Ewaluacja odnosić się będzie do dwóch zakresów tematycznych:

- Aspekt pierwszy – ewaluacja Lokalnej Strategii Rozwoju,
- Aspekt drugi – ewaluacja procesów rozwoju obszaru PLGD.

Ewaluacja Lokalnej Strategii Rozwoju będzie narzędziem gromadzenia i analizy danych ilościowych i jakościowych służących doskonaleniu procesu wdrażania Strategii. Konsekwentnie zainicjowany będzie proces zasilania procesów decyzyjnych, związanych z realizowanym wsparciem na poziomie Lokalnej Grupy Działania, w dane o wyższym poziomie jakości aniżeli te pozyskane z monitoringu.

W odniesieniu do przedmiotowej Lokalnej Strategii Rozwoju przewidziane zostały ewaluacje poświęcone następującym elementom:

1. ewaluacja on-going (w trakcie wdrażania LSR) - celem będzie definiowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów w odniesieniu do zakładanych wskaźników (produktów i rezultatów) oraz określenie skuteczności i trafności podejmowanej interwencji w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych.
2. ewaluacja ex-post (po zakończeniu realizacji LSR) - celem będzie określenie długotrwałych efektów realizacji Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy.

Przyjęte jest założenie ,iż w procesie powyższej ewaluacji analizie poddane będą wszystkie kryteria interwencji: Trafność, Efektywność, Skuteczność, Użyteczność, Trwałość. Jej uruchomienie i realizacja służyć będą stałemu podnoszeniu jakości i efektywności działań, ale przede wszystkim do sprawnego wydatkowania środków publicznych w ramach LSR.

Z kolei ewaluacja rozwoju obszaru PLGD, odnosić się będzie do kwestii rozwoju obszaru samej PLGD. W tym aspekcie, procesy badawcze, skoncentrowane zostaną na takich elementach jak:

- funkcjonowania samego Stowarzyszenia PLGD, jako podmiotu koordynującego procesy budowy partnerstwa,

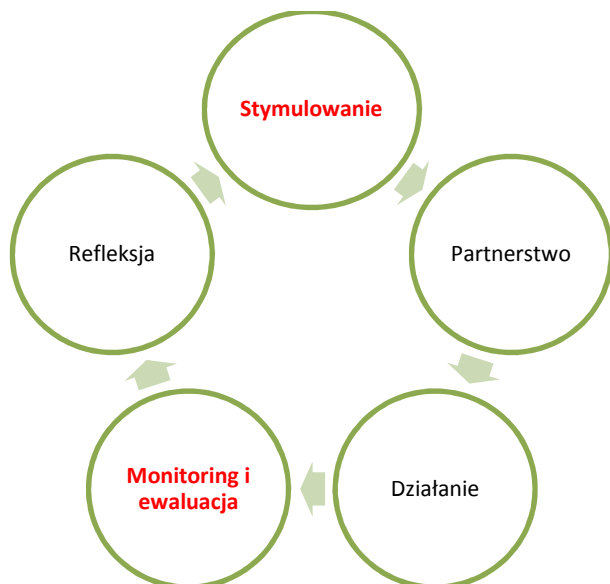
analizy, dotyczące skuteczności, trwałość i efektywności procesów budowy partnerstwa lokalnego.

Z punktu widzenia podmiotów dokonujących ewaluacji przyjęto, że prowadzenie prac ewaluacyjnych – zarówno w przypadku pierwszego, jak i drugiego zakresu tematycznego, powierzone zostanie – w zależności od specyfiki tematu Stowarzyszeniu PLGD (Biuro PLGD) oraz wykonawcom/ekspertom zewnętrznym.

Realizacja prac ewaluacyjnych będzie wymagała zastosowania wyrafinowanych narzędzi badawczych i analitycznych, formalnie osiągając efekt tzw. triangulacji. Zakładane formy zbierania danych w ramach ewaluacji to: (i) analiza dokumentów, (ii) ankiety, (iii) wywiady (CATI, CAWI), (iv) spotkania fokusowe (FGI), (v) cichy klient (mystery). Ich użycie projektowane będzie w fazie wdrażania LSR.

Dane gromadzone w ramach monitoringu i ewaluacji służyć będą doskonaleniu procesu zarządzania zmianą w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oraz rozwoju obszaru PLGD. Konsekwentnie, Zarząd Stowarzyszenia PLGD podejmował będzie decyzje uwzględniające opis stanu wdrażania Strategii określony w raportach, które stanowiąc będą wyniki prac monitoringowych oraz ewaluacyjnych. Tym samym, uruchomione zostaną procesy zarządzania zmianą, oparte o procesy monitorowania/ewaluacji. Powiązanie pomiędzy tymi dwoma elementami, zostało ukazane na poniższym wykresie.

Wykres 13 Pętla zarządzania zmianą z użyciem wyników monitoringu i ewaluacji.

Źródło: opracowanie własne.

Stymulowanie (na czerwono) bezpośrednio związane jest z procesami zarządzania zmianą. Poprzez właściwe sposoby stymulowania instytucji – dzięki wnioskowi i rekomendacjom płynącym z monitorowania i ewaluacji - można oczekiwać podejmowania konkretnych inicjatyw, a przez to konkretnych zmian. Stymulowanie może następować m.in. poprzez konstrukcję kryteriów wyboru projektów, promocję dobrych praktyk, podnoszenie stanu wiedzy mieszkańców. Monitoring i ewaluacja stanowią zbiór czynności o charakterze analitycznym, które pozwalają ocenić stopień osiągnięcia sukcesu.

Główne aspekty ewaluacji LSR, wraz z omówieniem cech procesów monitoringowych i ewaluacyjnych, oraz sposobu wykorzystania ich wyników w kluczowych dla PLGD procesach, przedstawione zostały w Załączniku nr 2 do Strategii, określającym procedury monitorowania i ewaluacji.

Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

1. Informacja o przeprowadzeniu analizy LSR pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i o wynikach tej analizy.

Analizując zapisy LSR pod kątem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, kierowano się przede wszystkim zapisami Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.). W zakresie zapisów ustawy dokonano szczegółowej analizy zakresu LSR z punktu widzenia uwarunkowań wskazanych w Ustawie w art. 46 i art. 47. Analiza zapisów przedmiotowej Strategii wskazała w tym zakresie, że LSR nie jest dokumentem o którym mowa w art. 46 pkt. 1 i 2, art. 46 pkt 3 oraz art. 47 Ustawy OOS a zatem nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wniosek ten oparto o następujące założenia:

- LSR nie jest: koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planem zagospodarowania przestrzennego oraz strategią rozwoju regionalnego (art. 46 pkt 1 Ustawy OOS);
- Strategia nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i nie jest dokumentem o charakterze sektorowym we wskazanych dziedzinach o których mowa w art. 46 pkt 2 Ustawy OOS,
- realizacja założeń LSR nie spowoduje znaczące oddziaływania na obszary Natura 2000 a tym samym projekt Strategii nie stanowi dokumentu o którym mowa w art. 46 pkt 3 Ustawy OOS,
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku stwierdził, że zapisy LSR nie wyznaczają ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko a realizacja postanowień LSR nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko (art. 47 Ustawy).

Na potwierdzenie przedstawionych uwarunkowań w załączeniu do wniosku przedstawiono:

- pismo od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku,
- pismo od Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,

które dokumentują fakt, że przedmiotowa LSR nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

2. W przypadku LSR wymagającej przeprowadzenia ww. oceny, pisemne podsumowanie zawierające informacje, o których mowa w art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.).

Przedmiotowa LSR nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wykaz wykorzystanej literatury

Grabowski, T. (2010). *Aktywność społeczno - zawodowa mieszkańców PLGD*. Gdańsk: PLGD.

GUS-BDL. (2015). Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

PARP. (2011). *Raport o stanie sektora MSP w Polsce* Warszawa: PARP.

Plakwicz, M., Skrobiszewska, A., Wójcicka, K., Wiśniewski, M. (2014). *Atrakcje obszaru Powiślańskiej Lokalnej Grupy Działania: Powiślańska Lokalna Grupa Działania*.

PLGD. (2015a). *Ewaluacja ex post wdrażania LSR (końcowa ocena stanu wdrażania LSR) oraz opracowanie koncepcji LSR dla obszaru powiślańska LGD na lata 2014-2020. Raport z badania: PLGD*.

PLGD. (2015b). Koło Gotyku - Rowerowe Szlaki Powiśla i Żuław. Retrieved 19.09, 2015

Powiat-Kwidzynski. (2011). *Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2014. Uchwała nr VII/50/2011 Rady Powiatu Kwidzyńskiego z dnia 26 kwietnia 2011 roku*. Kwidzyn.

PUP-Kwidzyn. (2010). *Dane statystyczne: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie*.

PUP-Kwidzyn. (2011a). *Dane statystyczne: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie*.

PUP-Kwidzyn. (2011b). *INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W KWIDZYNIE ZA 2010 ROK: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie*.

PUP-Kwidzyn. (2012a). *Dane statystyczne: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie*.

PUP-Kwidzyn. (2012b). *INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W KWIDZYNIE ZA 2011 ROK: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie*.

PUP-Kwidzyn. (2013a). *Dane statystyczne: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie*.

PUP-Kwidzyn. (2013b). *INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W KWIDZYNIE ZA 2012 ROK: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie*.

PUP-Kwidzyn. (2014a). *Dane statystyczne: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie*.

PUP-Kwidzyn. (2014b). *INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W KWIDZYNIE ZA 2013 ROK: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie*.

WUP-Gdańsk. (2014). *Rynek pracy województwa pomorskiego w 2013 roku: Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku*.

W ramach prac badawczych, poddano analizie także Plany Odnowy następujących Miejscowości znajdujących się na obszarze PLGD.

Załączniki do LSR

Załącznik 1. Procedura aktualizacji LSR

Aktualizacja Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność zwanej dalej LSR, może nastąpić w związku z:

1. zmianą danych dotyczących obszaru LSR;
2. zmianą przepisów dotyczących LSR;
3. potrzebą zastosowania zaleceń z kontroli, oceny, monitoringu i/lub ewaluacji LSR / LGD.

§2

Aktualizacja LSR może nastąpić na wniosek:

Rady LGD, Komisji Rewizyjnej LGD, Zarządu LGD, grupy liczącej powyżej 10% wszystkich członków LGD.

§3

Organem LGD uprawnionym do aktualizacji LSR jest Walne Zebranie Członków, chyba że dokonało delegowania tych uprawnień na inny organ LGD.

§4

Wniosek o aktualizację LSR składa się do Zarządu LGD, który zobowiązany jest przedstawić go na najbliższym Walnym Zebraniu Członków.

§5

W terminie do 30 dni Zarząd LGD przyjmuje stanowisko w sprawie zgłoszonego wniosku o aktualizację LSR oraz określa zakres i harmonogram dalszych działań.

§6

Projekt zmiany LSR musi zostać poddana konsultacjom społecznym, poprzez zamieszczenie zmienianych części LSR wraz z uzasadnieniem na stronie internetowej LGD na co najmniej 14 dni.

§7

Aktualizacja LSR wynikająca z:

a) wprowadzanych w życie nowych regulacji prawnych, wytycznych oraz nowelizacji dotychczasowego ustawodawstwa dotyczącego mechanizmu RLKS/LEADER

b) zaleceń pokontrolnych instytucji, które zgodnie z regulacjami prawnymi mogą przeprowadzać kontrolę funkcjonowania LGD (m.in. UMWW, MRiRW)

nie wymaga konsultacji społecznych i podejmowana jest uchwałą Zarządu LGD.

I. Wprowadzenie

Niniejszy dokument precyzuje procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu, które prowadzone będą w związku z wdrażaniem LSR.

Główne założenia procedur:

- Proces monitoringu i proces ewaluacji, są procesami, których celem jest odpowiednio: weryfikacja postępów wdrażania strategii oraz doskonalenie jej założeń oraz działań związanych z wdrażaniem.
- Powyższe procesy zakładają wykorzystanie konkretnych, im dedykowanych metod badawczych, w tym przede wszystkim – partycypacyjnych. Wykorzystywać będą także niektóre z wyników działań komunikacyjnych, ukazanych w Planie Komunikacji,
- Założenia dotyczące procedur monitorowania i ewaluacji, zostały zaprezentowane w ujęciu tabelarycznym i obejmują:
 - Wskazanie elementów, które będą podlegać monitorowaniu.
 - Wskazanie elementów funkcjonowania LGD, które będą podlegać ewaluacji, oraz kryteria, wykorzystywane w tej ewaluacji,
 - Wskazanie elementów wdrażania LSR, które będą podlegać ewaluacji, oraz kryteria, wykorzystywane w tej ewaluacji,
 - Czas, sposób i okres objęty powyższymi pomiarami.

II. Kryteria ewaluacji

Pod pojęciem kryteriów ewaluacji rozumie się kryteria zdefiniowane w następujący sposób:

- **Trafność** – pod pojęciem której rozumie się stopień uwzględnienia w założeniach dotyczących planowanych działań, potrzeb ich odbiorców. Kryterium to dotyczy zatem odpowiedzi na pytanie, o to „czy i na ile założenia planowanych działań (interwencji, wsparcia) są odpowiedzią na rzeczywiste potrzeby grup, do których są kierowane,
- **Użyteczność** – pod pojęciem której rozumie się, podobnie jak w przypadku „trafności” poziom uwzględnienia potrzeb odbiorców w podejmowanych działaniach, lecz nie na etapie planowania ich założeń (np. określania czy modyfikacji kryteriów oceny lub planowania możliwych do sfinansowania operacji) lecz na etapie ich realizacji. W konsekwencji, użyteczność odnosi się do udzielenia odpowiedzi na pytanie: „czy podjęte działania (ich efekty) są wykorzystywane przez odbiorców, do których je skierowano, a jeśli tak – w jakim stopniu to wykorzystanie zachodzi?”,
- **Efektywność** – odnosi się do wymiaru ekonomicznego podejmowanych działań. W tym ujęciu, badanie efektywności służyć ma uzyskaniu odpowiedzi na pytanie: „czy przeprowadzone działania, biorąc pod uwagę poniesione nakłady, mogły przynieść lepszy efekt lub być zrealizowane w większej skali?”,
- **Skuteczność** – kryterium to związane jest z diagnozą stopnia osiągnięcia zaplanowanych celów. W tym zakresie, jego zastosowanie pozwala odpowiedzieć na pytanie: „czy – a jeśli tak, to w jakim stopniu, cele zaplanowane do osiągnięcia, zostały zrealizowane?”,
- **Trwałość** – trwałość jest kryterium, odnoszącym się do zjawisk, jakie następują po zakończeniu realizacji działań, a więc wykraczają poza horyzont pojawiania się produktów i rezultatów, koncentrując się na analizie tego, „czy, a jeśli tak – to w jakim stopniu, osiągnięte efekty mają szansę być utrzymane w perspektywie kolejnych lat, bez konieczności podejmowania kolejnych działań?”.

III. Realizacja i wykorzystanie procesów monitorowania i ewaluacji

3.1. Monitoring i ewaluacja LSR leży w kompetencjach Zarządu PLGD. W przypadku realizacji badań we własnym zakresie odpowiedzialność przyjmuje formę organizacji procesu, wydzielenia zasobów oraz formalnego uruchomienia badań. W części wymagającej zaangażowania instytucji zewnętrznej lub eksperta odpowiedzialność dotyczy przygotowania procedury, wyłonienia wykonawcy i rozliczenie zamówienia.⁹ Monitoring i ewaluacja każdorazowo kończy się opracowaniem raportów, przyjmowanych przez Zarząd Stowarzyszenia.

3.2. Dane i wyniki analiz z monitoringu i ewaluacji wykorzystane będą w następujących procesach:

- Organizacji konkursów na projekty w ramach budżetu PLGD,
- Organizacji procesów stymulowania nowych inicjatyw.
- Poszukiwania dobrych praktyk, w tym organizacji partnerstwa międzynarodowego.
- Zarządzania budżetem PLGD
- Poszukiwaniem dźwigni finansowej inicjatyw realizowanych z budżetu PLGD z innymi programami wsparcia dostępnego na terenie PLGD.
- Kierunków rozwoju partnerstwa lokalnego (w tym sposobów organizacji współpracy).
- Promocji Lokalnej Grupy Działania w kontekście turystycznym (nowi turyści).
- Promocji Lokalnej Grupy Działania w kontekście gospodarczym (nowe przedsiębiorstwa, inwestorzy).

3.3. Dane z monitoringu i ewaluacji będą upubliczniane tak, aby mogły być wykorzystane przez inne podmioty na terenie PLGD. W ten sposób wywołany będzie efekt „rozlewania się” procesów generowania zmian w oparciu o zbierane dane (podniesienie efektywności procesu monitoringu i ewaluacji).

⁹ Z zastosowaniem stosownych procedur określonych obowiązującymi krajowymi aktami prawnymi.

Procedury monitorowania i ewaluacji

Tabela 18 Procedura monitorowania

Elementy monitorowania	podlegające	Wykonawca badania	Źródła danych i zastosowane metody ich zbierania	Harmonogram badania	Obszary analizy zebranych danych
1. Kompetencje zespołu wdrażającego LSR		Biuro PLGD Zarząd PLGD	1. Dane pracownicze 2. Ankieta 3. Wnioski pracowników	1/rok	1. Luki kompetencyjne. 2. Gotowość do realizacji zadań.
2. Budżet Lokalnej Grupy Działania		Zarząd PLGD	1. Dane księgowości Stowarzyszenia PLGD	Na bieżąco	1. Stopień wykorzystania środków w odniesieniu do planu. 2. Struktura bieżących i planowanych (zakontraktowanych) wydatków w odniesieniu do planu.
3. Stopień wdrożenia celów strategii		Biuro PLGD Zarząd PLGD	1. Rejestr wniosków na projekty. 2. Wskaźniki finansowanych projektów. 3. Ankiety	1/6 miesięcy (ew. w razie potrzeby 1/3 miesiące)	1. Wskaźniki produktów w poszczególnych celach LSR 2. Wskaźniki rezultatów w poszczególnych celach LSR
4. Harmonogram realizacji zadań i organizacji konkursów.		Biuro PLGD	1. Dokumenty wewnętrzne Stowarzyszenia. 2. Rejestr ogłaszanych konkursów.	Na bieżąco	1. Zgodność ogłaszanych konkursów z planem w LSR. 2. Statystyka zgłaszanych wniosków w ramach konkursów.
5. Uczestnictwo instytucji we wdrażaniu LSR		Biuro PLGD	1. Rejestr wniosków na projekty 2. Rejestr instytucji uczestniczących w inicjatywach w fazie wdrażania (monitorowania, ewaluacji, dyskusjach itp.)	Na bieżąco	1. Ilość instytucji uczestniczących we wdrażaniu. 2. Rozkład przestrzenny oraz przedmiotowy instytucji
6. Skala partnerstwa lokalnego w procesie wdrażania LSR		Biuro PLGD	1. Rejestr wniosków na projekty. 2. Ankiety wśród instytucji na terenie PLGD.	1/6 miesięcy (ew. w razie potrzeby 1/3 miesiące)	1. Ilość trwałych partnerstw instytucjonalnych na terenie PLGD. 2. Ilość nowych partnerstw na terenie PLGD. 3. Rozkład przestrzenny partnerstw. 4. Rozkład przedmiotowy partnerstw.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 19 Procedura ewaluacji funkcjonowania PLGD

Elementy podlegające ewaluacji	Wykonawca badania	Źródła danych i zastosowane metody ich zbierania	Harmonogram badania	Kryteria ewaluacji	Obszary analizy zebranych danych
1. Działalność Stowarzyszenia PLGD	Biuro PLGD	1. Ankieta wśród mieszkańców. 2. Ankieta wśród instytucji.	Badanie wykonywane raz w roku w IV kw.	Efektywność, skuteczność, trwałość	1. Jakość pracy w zakresie zarządzania wdrażaniem LSR. 2. Skuteczność podejmowanej działalności integrującej na terenie LGD. 3. Adekwatność używanych narzędzi do procesów wdrażania LSR.
3. Skuteczność, trwałość i efektywność partnerstwa lokalnego	Zewnętrzny podmiot/ ekspert	1. Analiza wniosków na projekty (finansowane i odrzucone) 2. Wywiady z instytucjami realizującymi projekty i inicjatywy 3. Wywiady telefoniczne (CATI) z osobami i instytucjami objętymi wsparciem w ramach projektów wdrażających LSR. 4. Spotkania fokusowe/grupowe	Badanie realizowane w interwale 2 lat, wykonywane na początku roku parzystego (2018, 2020, 2022)	Efektywność, skuteczność, trwałość	1. Skala partnerstwa instytucjonalnego w procesie wdrażania LSR. 2. Trwałość partnerstwa. 3. Rola partnerstwa w podnoszeniu jakości realizowanego wsparcia. 4. Adekwatność narzędzi buforowania partnerstwa do lokalnych uwarunkowań.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 20 Procedura ewaluacji wdrażania LSR

Elementy podlegające ewaluacji	Wykonawca badania	Źródła danych i zastosowane metody ich zbierania	Harmonogram badania	Kryteria ewaluacji	Obszary analizy zebranych danych
2. Skuteczność realizacji celów LSR	Zewnętrzny podmiot/ ekspert	1. Analiza wniosków na projekty (finansowane i odrzucone) 2. Wywiady z instytucjami realizującymi projekty i inicjatywy 3. Wywiady telefoniczne (CATI) z osobami i instytucjami objętymi wsparciem w ramach projektów wdrażających LSR. 4. Spotkania fokusowe/grupowe	Badanie realizowane w interwale 2 lat, wykonywane na początku roku parzystego (2018, 2020, 2022)	Trafność, użyteczność, efektywność, skuteczność, trwałość	1. Skuteczność osiągania wskaźników LSR. 2. Jakość zaplecza instytucjonalnego wdrażającego LSR. 3. Skuteczność mechanizmów promocji LSR w środowisku lokalnym. 4. Skuteczność mechanizmów stymulowania inicjatyw wysokiej jakości.
4. Efektywność i skuteczność	Biuro PLGD Zarząd PLGD	1. Ankieta wśród mieszkańców. 2. Ankieta wśród instytucji.	Narzędzia 1 i 2 – tryb ciągły.	Trafność, użyteczność,	1. Zgodność wydatków z planem finansowym.

wydatkowania budżetu PLGD.	+ Zewnętrzny podmiot/ ekspert	3. Wywiady z liderami instytucji realizujących projekty i inicjatywy 4. Spotkania fokusowe/grupowe.	Narzędzia 3-4 - w interwale 2 lat.	efektywność, skuteczność, trwałość	2. Efektywność podejmowanych inicjatyw i projektów finansowanych z budżetu PLGD. 3. Adekwatność wdrażanych inicjatyw do lokalnych potrzeb.
----------------------------	-------------------------------------	--	--	--	---

Źródło: opracowanie własne.

Załącznik 3. Plan działania

CEL OGÓLNY I. Aktywne Powiśle	Lata	2016–2018			2019–2021			2022–2023			RAZEM 2016–2023		Program	Poddziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika produktu	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie(zł)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł)	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie (zł)		
Cel szczegółowy I.1. Rozwój kompetencji mieszkańców PLGD w dziedzinach kluczowych dla przyszłości obszaru PLGD														
I.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców PLGD w zakresie wspierania wyborów zawodowych dzieci i młodzieży powiązanych z kontekstem lokalnym	Liczba operacji w zakresie wspierania świadomych, powiązanych z kontekstem lokalnym, wyborów zawodowych dzieci i młodzieży	1	100	85.500	-	-	-	-	-	-	1	85.500	PRO W	19.2 wdrażanie LSR

I.1.2. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie ochrony środowiska w tym przeciwdziałania zmianom klimatu	Liczba operacji w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu	7	70	199.500	3	100	85.500	-	-	-	10	285.000	PRO W	19.2 wdrażanie LSR
I.1.3. Rozwój kompetencji mieszkańców i podmiotów z terenu PLGD w zakresie aplikowania o środki LSR	Liczba miesięcy prowadzenia biura	31			36			15			82		PRO W	19.4 Aktywizacja i koszty bieżące
	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	75		540.000	25		599.000	0		228.500	100	1.367.500		
	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	10			10			5			25			
Razem cel szczegółowy I.1				825.000			684.500			228.500	Razem	1.738.000		
<i>Cel szczegółowy I.2. Wzmocnienie instytucji i kapitału społecznego na obszarze PLGD</i>														
I.2.1. Wsparcie tworzenia, rozwoju i współpracy organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych na obszarze PLGD	Liczba operacji których celem jest nawiązywanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i lub/ grupami nieformalnymi lub ich tworzenie	7	100	199.500	-	-	-	-	-	-	7	199.500	PRO W	19.2 wdrażanie LSR
I.2.2. Inicjatywy służące kreowaniu tożsamości / wzmocnianiu powiązań pomiędzy mieszkańcami	Liczba wspartych inicjatyw, których celem jest kreowanie	10	100	380.000	-	-	-	-	-	-	10	380.000	PRO W	19.2 wdrażanie LSR

gmin PLGD	tożsamości / wzmacnianie powiązań pomiędzy mieszkańcami co najmniej 3 gmin PLGD														
I.2.3. Włączanie osób z grup defaworyzowanych w życie społeczne obszaru PLGD	Liczba wspartych inicjatyw, zrealizowanych na rzecz włączenia osób z grup defaworyzowanych w życie społeczne obszaru LGD	10	100	285.000	-	-	-	-	-	-	10	285.000	PRO W	19.2 wdrażanie LSR	
Razem cel szczegółowy I.2				864.500			0			0	Raze m	864.500			
Razem cel ogólny I.				1.689.50 0			684. 500			228.50 0	Raze m	2.602.500			

CEL OGÓLNY II. Rozwój turystyki na obszarze LGD w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe	Lata	2016–2018			2019–2021			2022–2023			RAZEM 2016–2023		Program	Poddziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika produktu	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie(zł)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł)	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie (zł)		
Cel szczegółowy II.1 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru PLGD														

II.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie rozwoju oferty turystycznej i obsługi ruchu turystycznego	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	5	10	5.000	-	-	-	-	-	-	5	5.000	PRO W	19.4 Aktywizacja
II.1.2. Rozwój ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej na obszarze PLGD	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej	8	100	760.000	-	-	-	-	-	-	8	760.000	PRO W	19.2 wdrażanie LSR
II.1.3. Zwiększenie poziomu współpracy pomiędzy instytucjami z terenu PLGD na rzecz rozwoju turystyki	Liczba operacji partnerskich na rzecz rozwoju turystyki	4	100	95.000	-	-	-	-	-	-	4	95.000	PRO W	19.2 wdrażanie LSR
II.1.4. Stworzenie warunków dla uprawiania turystyki kwalifikowanej na obszarze PLGD	liczba projektów współpracy z zakresu turystyki rowerowej	1	50	57.000	1	100	57.000	-	-	-	2	114.000	PRO W	19.3 współpraca
				917.000			57.000				Razem	974.000		
II.2. Aktywna promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej obszaru PLGD														
II.2.1. Zwiększanie liczby ofert turystycznych na obszarze PLGD	Liczba nowych produktów turystycznych na obszarze PLGD	2	50	190.000	2	100	190.000				4	380.000	PRO W	19.2 wdrażanie
II.2.2. Wykreowanie i popularyzacja marki	Liczba operacji promujących	2	50	95.000	2	100	95.000				4	190.000	PRO W	19.2 wdrażanie

turystycznej obszaru PLGD	obszar PLGD													
Razem cel szczegółowy II.2				285.000				285.000				Razem	570.000	
Razem cel ogólny II.				1.197.000				347.00				Razem	1.544.000	

CEL OGÓLNY III. Przedsiębiorcze PLGD służące tworzeniu miejsc pracy	Lata	2016–2018			2019–2021			2022–2023			RAZEM 2016–2023		Program	Poddziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika produktu	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie(zł)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł)	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie (zł)		
<i>Cel szczegółowy III.1. Rozwój przedsiębiorczości na terenie PLGD</i>														
III.1.1. Rozwój kompetencji mieszkańców LGD w zakresie podejmowania działalności gospodarczej	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	5	100	5.000	-	-	-	-	-	-	5	5.000	PRO W	19.4 Aktywizacja
III.1.2. Tworzenie nowych przedsiębiorstw wspierających społeczny i gospodarczy rozwój obszaru PLGD	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	9	100	900.000	-	-	-	-	-	-	9	900.000	PRO W	19.2 wdrażanie LSR
III.1.3. Rozwój już istniejących przedsiębiorstw wspierających społeczny i	Liczba operacji polegających na rozwoju	6	100	1.665.000	-	-	-	-	-	-	6	1.665.000	PRO W	19.2 wdrażanie

gospodarczy rozwój obszaru PLGD	istniejącego przedsiębiorstwa													LSR	
III.1.4. Stworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego	Liczba stworzonych inkubatorów przetwórstwa lokalnego	1	100	475.000	-	-	-	-	-	-	1	475.000	PRO W	19.2 wdrażanie LSR	
Razem cel szczegółowy III.				3.045.000			0			0	Razem	3.045.000			
Razem cele LSR.				5.936.500			1.026.500			228.500	Razem LSR	7.191.500			
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW														% budżetu poddziałania Realizacja LSR	
														3.040.000	53,33

Załącznik 4. Budżet LSR

Tabela. Wysokość wsparcia finansowego EFSI w ramach LSR w ramach poszczególnych poddziałań:

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (w PLN)	
	PROW	Razem EFSI
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	5.700.000,00	5.700.000,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	114.000,00	114.000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	1.347.500,00	1.347.500,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	30.000,00	30.000,00
Razem 2016-2023	7.191.500,00	7.191.500,00

Tabela. Plan finansowy w zakresie poddziałań 19.2 PROW 2014 -2020:

Wyszczególnienie	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	Razem
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	3.181.500,00	1.818.500		5.000.000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	445.410,00		254.590,00	700.000,00
Razem	3.626.610,00	1.818.500	254.590,00	5.700.000,00

Załącznik 5. Plan komunikacji

Tabela 21 Plan komunikacji - cele, metody, grupy docelowe oraz efekty

Cel działań komunikacyjnych	Metody komunikacji - sposoby dotarcia do grupy docelowej/defaworyzowanej	Grupa docelowa/defaworyzowana działań komunikacyjnych	Efekty działań komunikacyjnych
I. Wzrost wiedzy mieszkańców PLGD oraz grup docelowych, w tym defaworyzowanych na temat LGD i instrumentów, którymi dysponuje w ramach uruchamianej strategii Komunikowanie mieszkańcom obszaru PLGD postępów w realizacji strategii	Dyżury pracowników PLGD w celu udzielania podstawowych informacji nt. wsparcia możliwego do uzyskania w związku z wdrażaniem strategii	Wnioskodawcy, oraz przedstawiciele grup docelowych: mieszkańcy PLGD, reprezentanci JST, osoby, posiadające możliwość wpływu na kształtowanie przyszłych decyzji młodych mieszkańców PLGD, Osoby z terenu PLGD reprezentujący formalne (organizacje pozarządowe) i nieformalne grupy powiązań mieszkańców PLGD, Osoby 50+ z terenu PLGD; Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z terenu PLGD; Seniorzy (osoby w wieku emerytalnym) zamieszkali na obszarze PLGD w tym osoby wymagające opieki/osoby pracujące na rzecz tych grup, Osoby z terenu PLGD planujące lub prowadzące działalność gospodarczą	Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych, w tym defaworyzowanych przekonani o znaczeniu skutecznego wdrożenia
	Emisja na stronie internetowej Stowarzyszenia PLGD informacji nt. uruchomienia naborów/konkursów i ich zasad		Wartość wsparcia wnioskowanego w ramach wniosków składanych do poszczególnych konkursów ogłaszanych w ramach wdrożenia Strategii jest nie
	Emisja na profilu PLGD w portalu społecznościowym informacji nt. uruchomienia naborów/konkursów i ich zasad		Wartość wsparcia wnioskowanego w ramach wniosków składanych do poszczególnych konkursów ogłaszanych w ramach wdrożenia Strategii jest nie mniejsza niż alokacja
	Prezentacja przez przedstawicieli Stowarzyszenia PLGD informacji na temat strategii i związanej z nią możliwości rozwoju osób/podmiotów z obszaru PLGD w trakcie lokalnych wydarzeń, spotkań itp..		Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych, w tym defaworyzowanych przekonani o znaczeniu skutecznego wdrożenia strategii
	Spotkania informacyjne prezentujące założenia strategii, jej cele, sposoby realizacji oraz harmonogram działań - w każdej gminie		Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych, w tym defaworyzowanych przekonani o znaczeniu skutecznego wdrożenia strategii
	Ulotki informujące o wsparciu możliwym do uzyskania w ramach realizacji strategii (dystrybucja w każdej gminie PLGD)		Wartość wsparcia wnioskowanego w ramach wniosków składanych do poszczególnych konkursów ogłaszanych w ramach wdrożenia Strategii jest nie mniejsza niż alokacja
	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych Stowarzyszenia PLGD na temat aktualnych wydarzeń związanych z realizacją strategii		Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych świadomi przebiegu procesów ważnych z punktu widzenia wdrożenia strategii
	Zamieszczanie linków do informacji dotyczących ważnych wydarzeń związanych z realizacją strategii na portalach JST wchodzących w skład PLGD		Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych świadomi przebiegu procesów ważnych z punktu widzenia wdrożenia strategii
	Zamieszczenie informacji o aktualnych wydarzeniach związanych z realizacją strategii na profilu Stowarzyszenia na portalu społecznościowym		Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych świadomi przebiegu procesów ważnych z punktu widzenia wdrożenia strategii
	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych Stowarzyszenia PLGD na temat postępów w realizacji strategii		Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych świadomi postępów we wdrażeniu strategii
	Przekazywanie informacji na temat postępów w realizacji strategii na profilu Stowarzyszenia na portalu społecznościowym		Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych świadomi postępów we wdrażeniu strategii
	Przekazywanie informacji na temat postępów w realizacji strategii w trakcie spotkań bezpośrednich z mieszkańcami PLGD		Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych świadomi postępów we wdrażeniu strategii
IIa Maksymalizacja efektu, polegającego na aplikowaniu o wsparcie uruchamiane w ramach RLKS dobrze przygotowanych przez dobrze przygotowane osoby/podmioty, składające wysokiej jakości aplikacje Podniesienie kompetencji wnioskodawców, mogących być beneficjentami konkursów ogłaszanych w ramach wdrażania strategii, w sposób umożliwiający im skuteczne aplikowanie o wsparcie	Artykuły prasowe w prasie lokalnej informujące o wsparciu uruchamianym w ramach strategii / konkursach	Wnioskodawcy, oraz przedstawiciele grup docelowych: mieszkańcy PLGD, reprezentanci JST, osoby, posiadające możliwość wpływu na kształtowanie przyszłych decyzji młodych mieszkańców PLGD, Osoby z terenu PLGD reprezentujący formalne (organizacje pozarządowe) i nieformalne grupy powiązań mieszkańców PLGD, Osoby 50+ z terenu PLGD; Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z terenu PLGD; Seniorzy (osoby w wieku emerytalnym) zamieszkali na obszarze PLGD w tym osoby wymagające opieki/osoby pracujące na rzecz tych grup	Wartość wsparcia wnioskowanego w ramach wniosków składanych do poszczególnych konkursów ogłaszanych w ramach wdrożenia Strategii jest nie
	Dyżury pracowników PLGD w celu świadczenia doradztwa z zakresu ubiegania się o wsparcie możliwe do uzyskania w związku z wdrażaniem strategii		W poszczególnych konkursów ogłaszanych w ramach wdrożenia Strategii występuje niski odsetek wniosków, posiadających błędy formalne, lub odrzuconych ze względu na niezgodność tematyki projektu z założeniami konkursu
	Prowadzenie spotkań informacyjno – konsultacyjnych z zakresu ubiegania się o wsparcie oferowane - w ramach każdego konkursu dla każdej z jego grup docelowych		W poszczególnych konkursów ogłaszanych w ramach wdrożenia Strategii występuje niski odsetek wniosków, posiadających błędy formalne, lub odrzuconych ze względu na niezgodność tematyki projektu z założeniami konkursu
	Emisja na stronie internetowej Stowarzyszenia PLGD informacji nt. wyników konkursów/naborów		Aplikujący poinformowani o wynikach konkursów

Cel działań komunikacyjnych	Metody komunikacji - sposoby dotarcia do grupy docelowej/defaworyzowanej	Grupa docelowa/defaworyzowana działań komunikacyjnych	Efekty działań komunikacyjnych
<p>III</p> <p>Pozyskanie informacji i opinii, umożliwiających aktualizację strategii</p> <p>Aktywny udział mieszkańców obszaru PLGD we wprowadzaniu zmian do strategii</p> <p>Pozyskanie informacji i opinii mieszkańców PLGD, przedstawicieli grup docelowych, w tym grup defaworyzowanych odnośnie skuteczności realizacji strategii lub przeszkód w jej realizacji</p> <p>Pozyskanie informacji zasilających proces podsumowania realizacji strategii</p>	Ankietyzacja beneficjentów wsparcia (konkursów)	Wnioskodawcy - którzy uzyskali wsparcie (beneficjenci)	Informacja zwrotna dotycząca osiągniętych efektów interwencji oraz przeszkód i problemów związanych z wdrażaniem strategii na poziomie
	Spotkania informacyjne prezentujące stan realizacji strategii - w każdej gminie	Wnioskodawcy, oraz przedstawiciele grup docelowych: mieszkańcy PLGD, reprezentanci JST, osoby, posiadające możliwość wpływu	Pozyskane informacje, pozwalające na uzyskanie odpowiedzi na pytanie o potrzebę (lub nie) weryfikację założeń strategii
	Spotkania z grupami defaworyzowanymi na temat zmian wywołanych realizacją strategii w tych grupach	na kształtowanie przyszłych decyzji młodych mieszkańców PLGD, Osoby z terenu PLGD reprezentujący formalne	Pozyskane informacje, pozwalające na uzyskanie odpowiedzi na pytanie o potrzebę (lub nie) weryfikację założeń strategii
	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych Stowarzyszenia PLGD na temat zmian założeń strategii	(organizacje pozarządowe) i nieformalne grupy powiązań mieszkańców PLGD, Osoby 50+	Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych świadomi zmian wprowadzonych do strategii
	Zamieszczanie linków do informacji dotyczących ważnych zmian w strategii na portalach JST wchodzących w skład PLGD	z terenu PLGD; Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z terenu PLGD; Seniorzy (osoby w wieku emerytalnym) zamieszkali na	Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych świadomi zmian wprowadzonych do strategii
	Zamieszczenie informacji o zmianach strategii na profilu Stowarzyszenia na portalu społecznościowym	obszarze PLGD w tym osoby wymagające opieki/osoby pracujące na rzecz tych grup, Osoby z terenu PLGD planujące	Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych świadomi zmian wprowadzonych do strategii
	Przekazywanie informacji na temat zmian w trakcie spotkań bezpośrednich z mieszkańcami PLGD	lub prowadzące działalność gospodarczą	Mieszkańcy PLGD oraz przedstawiciele grup docelowych świadomi zmian wprowadzonych do strategii
<p>IV</p> <p>Weryfikacja jakości podejmowanych działań komunikacyjnych</p> <p>Weryfikacja jakości podejmowanych działań doradczych</p>	Ankiety oceniające jakość doradztwa	Wnioskodawcy, oraz przedstawiciele grup docelowych: mieszkańcy PLGD, reprezentanci JST, osoby, posiadające możliwość wpływu	Wprowadzone zmiany w procesach doradztwa (jeśli konieczne)
	Ankiety oceniające jakość spotkań informacyjnych	na kształtowanie przyszłych decyzji młodych mieszkańców PLGD, Osoby z terenu PLGD reprezentujący formalne (organizacje pozarządowe) i nieformalne grupy powiązań mieszkańców PLGD, Osoby 50+ z terenu PLGD; Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z terenu PLGD; Seniorzy (osoby w wieku emerytalnym) zamieszkali na obszarze PLGD w tym osoby wymagające opieki/osoby pracujące na rzecz tych grup, Osoby z terenu PLGD planujące lub prowadzące działalność gospodarczą	Wprowadzone zmiany w procesach komunikacyjnych (jeśli konieczne)

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22 Plan komunikacji - metody i wskaźniki

L.p.	Metody komunikacji - sposoby dotarcia do grupy docelowej/defaworyzowanej	Wskaźnik	Docelowa wartość wskaźnika
1	Dyżury pracowników PLGD w celu udzielania podstawowych informacji nt. wsparcia możliwego do uzyskania w związku z wdrażaniem strategii	Liczba usług informacyjnych wz. podstawowych informacji nt. wsparcia możliwego do uzyskania w związku z wdrażaniem strategii	120
2	Emisja na stronie internetowej Stowarzyszenia PLGD informacji nt. uruchomienia naborów/konkursów i ich zasad	Liczba zamieszczonych informacji na stronie internetowej Stowarzyszenia PLGD informacji nt. uruchomienia naborów/konkursów i ich zasad	36
3	Emisja na profilu PLGD w portalu społecznościowym informacji nt. uruchomienia naborów/konkursów i ich zasad	Liczba zamieszczonych informacji w portalu społecznościowym Stowarzyszenia PLGD informacji nt. uruchomienia naborów/konkursów i ich zasad	36
4	Prezentacja przez przedstawicieli Stowarzyszenia PLGD informacji na temat strategii i związanej z nią możliwości rozwoju osób/podmiotów w obszarze PLGD w trakcie lokalnych wydarzeń, spotkań itp..	Liczba dokonanych prezentacji	30
5	Spotkania informacyjne prezentujące założenia strategii, jej cele, sposoby realizacji oraz harmonogram działań - w każdej gminie	Liczba przeprowadzonych spotkań informacyjnych prezentujących prezentujące założenia strategii, jej cele, sposoby realizacji oraz harmonogram działań - w każdej	25
6	Ulotki informujące o wsparciu możliwym do uzyskania w ramach realizacji strategii (dystrybucja w każdej gminie PLGD)	Liczba rozdstrybuowanych ulotek	4000
7	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych Stowarzyszenia PLGD na temat aktualnych wydarzeń związanych z realizacją strategii	Liczba zamieszczonych informacji dot. aktualnych wydarzeń	100
8	Zamieszczanie linków do informacji dotyczących ważnych wydarzeń związanych z realizacją strategii na portalach JST wchodzących w skład PLGD	Liczba informacji zamieszczonych na stronach www PLGD dot. ważnych wydarzeń związanych z realizacją strategii - zlinkowanych do JST	100
9	Zamieszczenie informacji o aktualnych wydarzeniach związanych z realizacją strategii na profilu Stowarzyszenia na portalu społecznościowym	Liczba informacji o aktualnych wydarzeniach związanych z realizacją strategii na profilu Stowarzyszenia zamieszczonych na portalu społecznościowym na temat realizacji strategii	100
10	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych Stowarzyszenia PLGD na temat postępów w realizacji strategii	Liczba zamieszczonych informacji dot. postępów w strategii	20
11	Przekazywanie informacji na temat postępów w realizacji strategii na profilu Stowarzyszenia na portalu społecznościowym	Liczba informacji zamieszczonych na portalu społecznościowym PLGD dot. postępów w realizacji strategii	20
12	Przekazywanie informacji na temat postępów w realizacji strategii w trakcie spotkań bezpośrednich z mieszkańcami PLGD	Liczba spotkań z mieszkańcami w trakcie których przekazywano informacje na temat postępów w realizacji strategii	6
13	Artykuły prasowe w prasie lokalnej informujące o wsparciu uruchamianym w ramach strategii / konkursach	Liczba artykułów informujących o wsparciu uruchamianym w ramach strategii / konkursach	36
14	Dyżury pracowników PLGD w celu świadczenia doradztwa z zakresu ubiegania się o wsparcie możliwe do uzyskania w związku z wdrażaniem strategii	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	54
15	Prowadzenie spotkań informacyjno – konsultacyjnych z zakresu ubiegania się o wsparcie oferowane - w ramach każdego konkursu dla każdej z jego grup docelowych	Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	30
16	Emisja na stronie internetowej Stowarzyszenia PLGD informacji nt. wyników konkursów/naborów	Liczba zamieszczonych list z wynikami	50
17	Korespondencja mailowa do aplikujących	Liczba wysłanych maili	230
18	Ankietyzacja beneficjentów wsparcia (konkursów)	Liczba ankiet zwróconych przez beneficjentów wsparcia	30
19	Spotkania informacyjne prezentujące stan realizacji strategii w każdej gminie	Liczba przeprowadzonych spotkań informacyjnych prezentujące stan realizacji strategii - w każdej gminie	12
20	Spotkania z grupami defaworyzowanymi na temat zmian wywołanych realizacją strategii w tych grupach	Liczba spotkań z grupami defaworyzowanymi na temat zmian wywołanych realizacją strategii w tych grupach	12
21	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych Stowarzyszenia PLGD na temat zmian założeń strategii	Liczba zamieszczonych informacji dot. zmian w strategii	10
22	Zamieszczanie linków do informacji dotyczących ważnych zmian w strategii na portalach JST wchodzących w skład PLGD	Liczba informacji zamieszczonych na stronach www PLGD dot. zmian w strategii - zlinkowanych do JST	10
23	Zamieszczenie informacji o zmianach strategii na profilu Stowarzyszenia na portalu społecznościowym	Liczba informacji zamieszczonych na portalu społecznościowym PLGD dot. zmian w strategii	10
24	Przekazywanie informacji na temat zmian w trakcie spotkań bezpośrednich z mieszkańcami PLGD	Liczba dokonanych prezentacji dotyczących zmian w strategii podczas spotkań z mieszkańcami	15
25	Ankiety oceniające jakość doradztwa	Liczba zwróconych ankiet oceniających jakość doradztwa	54
26	Ankiety oceniające jakość spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Liczba zwróconych ankiet	300

Źródło: opracowanie własne

Tabela 23 Plan komunikacji - harmonogram półroczny i cele

Cel komunikacji	I poł.	II poł.	I poł.	II poł.	I poł.	II poł.	I poł.	II poł.	I poł.	II poł.	I poł.	II poł.	I poł.	II poł.	I poł.	II poł.	
	2016	2016	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023	
I. Wzrost wiedzy mieszkańców PLGD oraz grup docelowych, w tym defaworyzowanych na temat LGD i instrumentów, którymi dysponuje w ramach uruchamianej strategii Komunikowanie mieszkańcom obszaru PLGD postępów w realizacji strategii																	
IIa. Maksymalizacja efektu, polegającego na aplikowaniu o wsparcie uruchamiane w ramach RLKS dobrze przygotowanych przez dobrze przygotowane osoby/podmioty, składające wysokiej jakości aplikacje Podniesienie kompetencji wnioskodawców, mogących być beneficjentami konkursów ogłaszanych w ramach wdrażania strategii, w sposób umożliwiający im skuteczne aplikowanie o wsparcie																	
IIb. Poinformowanie aplikujących o wynikach konkursów																	
III. Pozyskanie informacji i opinii, umożliwiających aktualizację strategii Aktywny udział mieszkańców obszaru PLGD we wprowadzaniu zmian do strategii Pozyskanie informacji i opinii mieszkańców PLGD, przedstawicieli grup docelowych, w tym grup defaworyzowanych odnośnie skuteczności realizacji strategii lub przeszkód w jej realizacji Pozyskanie informacji zasilających proces podsumowania realizacji strategii																	
IV. Weryfikacja jakości podejmowanych działań komunikacyjnych Weryfikacja jakości podejmowanych działań doradczych																	

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższego zestawienia, cel IV odnosi się bezpośrednio do kwestii doskonalenia działań – komunikacyjnych. Działania związane z realizacją tego celu (scharakteryzowane szczegółowo w dwóch wcześniejszych tabelach), wskazują na możliwość wprowadzania zmian do procesów komunikacyjnych (korygowanie planu komunikacji) w oparciu o uzyskane wyniki badań ankietowych.

Z kolei wszystkie pozostałe cele, ze szczególnym uwzględnieniem celu III - wpisują się w obszar, jakim jest doskonalenie samej strategii i towarzyszących jej dokumentów (np. kryteriów wyboru itp.). Założenia metod przewidzianych do wykorzystania dla potrzeb tego procesu, zostały zaprezentowane w uprzednich trzech tabelach.